د افغانستان بانک

کلنی
سالانه راپور

۱۳۹۱

د افغانستان بانک

کلنی
سالانه راپور

۱۳۹۱

د افغانستان بانک کلنی راپور

د اسناد او اړیکو عمومي آمریت

د خپرونو مدیریت

چمتو کوونکی: عبداللطیف بایاني

ایدیټر: شفیق الله بارز او یما عفیف

عکس: زیرک ملیا

ژباړه: عین الله عیان

ډیزاین: خالد احمد فیضي

پته: د افغانستان بانک، ابن سینا واټ، کابل – افغانستان

ټلیفون: ۲۱۰۳۸۱۵- ۲۱۰۴۳۶۱- ۰۲۰

برېښنا لیک: info@centralbank.gov.af

ویب پاڼه: www.centralbank.gov.af

د افغانستان بانک مشرتابه پلاوی

د افغانستان بانک د ټولو رییس

نور الله دلاوری

د افغانستان بانک لومړی مرستیال

خان افضل هده وال

د افغانستان بانک دویم مرستیال

الحاج محمد عیسی طراب

د مطالبو لړلیک

د افغانستان بانک د لوی رئیس پیغام.. الف
۱- پولي سیاست.. ۱
اقتصادي وده.. ۱
سیالیت... ۲
بیه لــــرونکې پاڼې.. ۳
پولي پړسوب (تورم)... ۵
د مبادلې نرخ... ۶
بهرنی سکتور.. ۷
د افغانستان بانک اسعاري زیرمې.. ۸
۲- د افغانستان مالي نظام.. ۹
د بانکي نظام وضعیت او کړنې.. ۹
ټولیزه شتمني... ۱۱
ټولیزه پورونه... ۱۲
د بانکي نظام د ټولیزه پورونو ډله بندي...................................... ۱۳
ټولیزه امانات... ۱۶
ټولیزه پانګه... ۱۷
ګټه او تاوان.. ۱۷
سیالیت.. ۱۸
د بهیر نیو اسعارو پرانېستی وضعیت... ۱۹
۳- د تادیاتو سیستم... ۲۰
نړیوال تادیات (سویفټSWIFT)... ۲۰
د بانکونو تر منځ تادیات... ۲۰
د نمایندګیو تر منځ تادیات.. ۲۱
د تسویې او تصفیې برخه(Clearing House)................................. ۲۲
پرمختیایي برخه.. ۲۲
۴- د بازار عملیات.. ۲۴
د اسعارو لیلام(اکشن)... ۲۴
بیه لرونکې پاڼې (کیپټل نوټ).. ۲۴
لیتراف کریډټونه... ۲۵

۵- مالي صورت حساب ۲۶
د عوايد صورت حساب ۲۷
د نقدی جريان صورت حساب ۲۸
۶- اداره او پراختيا ۳۰
د پولو ناظر اداره ۳۰
د حقوقي مشاوريت دفتر ۳۱
د ريسک منجمنټ اداره ۳۱
د افغان اماناتو د بيمې دفتر.. ۳۳
د عامه اعتباراتو ثبت... ۳۳
د افغانستان د بانکدارۍ او مالي چارو انستيټيوټ......................... ۳۵
معلوماتي تکنالوژي ۳۸
بشري منابع ۳۹
خدمات ۴۰

د جدولونو لړلیک:

۱ جدول: د لوي اقتصاد عمده متحولین...۲

۲ جدول: د ۱۳۸۷ – ۱۳۹۱ مالي کال پورې د توکو د سوداګرۍ بیلانس ۷

۳ جدول: په هېواد کې د نمایندګیو شمېر او نورې اسانتیاوې...۹

۴ جدول: د دبټ کارت، کرېډټ کارت او ای ټي ام کارتو نو کاروونکو شمېر.........................۱۰

۵ جدول: د بانکونو ټولیزه ناخالص پورونه ۱۳

۶ جدول: د ولایتونو په کچه د پورونو وېش..۱۴

۷ جدول: د سکتوري پورونو وېش...۱۵

۸ جدول: د پوروړو، د پور د مبلغونو، د ښځینه مشتریانو د شمېر.......................................۱۵

۹ جدول: د ۱۳۹۱ کال د لیندۍ د میاشتې په پای کې د ټولیزه اماناتو ترکیب.......................۱۶

۱۰ جدول: د کارکوونکو، پوروړو، امانت ایښودونکو او نورو مشتریانو شمېر.........................۱۹

۱۱ جدول: له ۱۶ سوداګریزو بانکونو څخه وضع شوي ټولیزه حق البیمه..............................۳۳

۱۲ جدول: د حق البیمې د راټولیدو سلنه..۳۳

۱۳ جدول: جوړ شوي کورسونه..۳۷

د ګرافونو لړلیک

۱ ګراف: ۱۳۹۱ مالي کال لپاره د پولي د زېرمو حقیقي وده.........۳
۲ ګراف: ۱۳۹۱ کال په اوږدو کې په ګردښت کې د پیسو حقیقي ودې.........۳
۳ ګراف: ۱۳۹۱ مالي کال کې ۲۸ ورځني بیه لرونکي پاڼې.........۴
۴ ګراف: په ۱۳۹۱ مالي کال په اوږدو کې ۱۸۲ ورځني بیه لرونکي پاڼو کچه.........۴
۵ ګراف: د ۱۳۹۱ مالي کال په اوږدو کې د افغانستان بانک خپرې شوې بیه لرونکې پاڼې.........۵
۶ ګراف: د پولي پړسوب عمومی کچه.........۶
۷ ګراف: د امریکایي ډالرو په وړاندې افغانی د مبادلې نرخ.........۷
۸ ګراف: د تیرو څلورو کلونو په اوږدو کې د هېواد خالصه اسعاری زیرمې.........۸
۹ ګراف: د پولي خدماتو د وړاندې کوونکو او صرافانو شمېر.........۹
۱۰ ګراف: د بانکي نظام د ټولیزه شتمنیو، اماناتو او پانګې بهیر.........۱۱
۱۱ ګراف: د بانکي نظام په ټولیزه شتمنیو کې د بانکي ګروپونو ونډه.........۱۱
۱۲ ګراف: د ټولیزه ناخالصه پورونو پر وړاندې د صعب الحصول پورونو نسبت.........۱۳
۱۳ ګراف: د بانکي نظام ټولیزه پورونه او امانات.........۱۶
۱۴ ګراف: د بانکي نظام ټولیزه پانګه.........۱۷
۱۵ ګراف: د بانکي نظام د ګروپونو ټولیزه ګټه او تاوان.........۱۸
۱۶ ګراف: د ۱۳۹۱ مالي کال په اوږدو کې د سویفټ سیستم د صادرې او واردې مبلغونه.........۲۰
۱۷ ګراف: د ۱۳۸۵ – ۱۳۹۱ کلونو په اوږدو کې د بانکونو تر منځ د تادیاتي معاملو.........۲۱
۱۸ ګراف: د ۱۳۹۱ مالي کال په ترڅ کې د نمایندګیو تر منځ تادیات.........۲۱
۱۹ ګراف: د ۱۳۹۱ مالي کالي په ترڅ کې تسویه او تصفیه شوي مبلغونه.........۲۲
۲۰ ګراف: د تادیاتو د سیستم پلان شوي طرح.........۲۳
۲۱ ګراف: د ۱۳۹۱ کال په اوږدو کې د بیه لرونکو پاڼو لیلام.........۲۴
۲۲ ګراف: دیوې شپې د اماناتو د اسانتیا.........۲۵
۲۳ ګراف: د ۱۳۹۱ کال په اوږدو کې د ټولو ناظر د ادارې د کاري پلان پلي کول.........۳۰
۲۴ ګراف: د ۱۳۹۱ کال په ترڅ کې روزل شوي محصلینو شمېر.........۳۵
۲۵ ګراف: د ۱۳۹۱ کال په اوږدو کې د بانکونو او مالي ادارو روزل شوي کارکونکو شمېر.........۳۶
۲۶ ګراف: د ۱۳۹۱ کال د روزل شوي کارکونکو شمېر.........۳۸

د افغانستان بانک د لوی رئیس پیغام

د افغانستان بانک د عالي شورا او مشرتابه پلاوي په استازیتوب خوښ یم چې د افغانستان بانک د ۱۳۹۱ کال د کړنو کلنی راپور چې، د پولي سیاست، د بازار عملیات، د تادیاتو سیستم، د بانکي نظام وده او پراختیا او همدا ډول د کړنو د څرنګوالي بهیر او پلي کیدو ترڅنګ د بانکي نظام ټولیزه شتمني، امانات، پورونه او داسې نورې کړنې او لاسته راوړنې رانغاړي، د عامه پوهیایی لپاره تاسو ته وړاندې کوم.

د افغانستان بانک د اغیزناکه او انقباضي پولي سیاست په غورولي او د پولي سیاست د شته ابزارونو په کارونې سره، د تورم نرخ چې تیر کال ۹.۷۴ سلنه ؤ، په ۱۳۹۱ کال کې تر ټولو ټیټې کچې (۵.۷ سلنې) ته راټیټ کړ چې دا بریالیتوب د معقولو پولي سیاستونو د پلي کېدو او د انفلاسیون د مهارولو په برخه کې د افغانستان بانک د اغیز ناکه کړنو ښکارندوی کوي.

د افغانستان اقتصاد تیر کال د سیمې د هېوادونو په پرتله لوړه وده تجربه کړه چې د اقتصادي کړنو په پراختیا او د دندو په رامنځته کولو کې یې اغیزناکه رول درلود. په ۱۳۹۱ کال کې د کورني ناخالص تولید حقیقي وده شاوخوا ۱۰.۹ سلنې اټکل شوی چې د تیر کال په پرتله د پام وړ زیاته او د ودې دو رقمي شمیره ښکاره کوي. په دې وده کې د کرنې سکتور په لومړي قدم او د خدماتو سکتور په دویم قدم کې بنسټیز رول درلودلی دی.

د افغانستان بانک د ۱۳۹۱ مالي کال په اوږدو کې د بهرنیو اسعارو په وړاندې د افغانۍ د مبادلې نرخ له سختو نوساناتو مخنیوی کړی، خو د نورو اسعارو په وړاندې د ډالرو د ارزښت د زیاتیدو په پام کې نیولو سره، د امریکایي ډالرو په وړاندې د افغانۍ د مبادلې نرخ د ۱۳۹۱ کال په اوږدو کې د۴۹.۴۰ او ۵۵.۵۸ تر منځ په نوسان کې ؤ.

د ۱۳۹۱ مالي کال په وروستیو کې د افغانستان بانک د اسعاري زیرمو کچه ۶،۳۵۱.۴۶ ملیونه امریکایي ډالرو ته ورسیده، په داسې حال کې چې د تیر کال په لیندۍ میاشت کې یې کچه ۵،۸۱۱.۳۵ ملیونه امریکایي ډالره وه. د اسعاري زیرموکچه د تیر کال په پرتله ۹.۲۴ سلنه (۵۴۰.۱۱ ملیونه امریکایي ډالره) زیاتوالی ښکاره کوي؛ چې دا زیاتوالی د افغانستان بانک له لاسته راوړنو څخه شمېرل کیږي.

د ۱۳۹۱ کال په اوږدو کې د بانکي نظام ټولیزه شتمنۍ ۲۲۳.۴۶ ملیارده افغانۍ (۴.۳۳ ملیارده امریکایي ډالرو) ته رسیږي چې د تیر کال په پرتله ۱۳.۵۶ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي. د شتمنیو تر ټولو زیاته وده خصوصي بانکونو درلودلې چې د تیر کال په پرتله ۳۱.۸۲ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي، د دولتي بانکونو د شتمنیو وده ۸.۷ سلنه ده. د بانکي نظام له ټولیزه شتمنیو څخه د بانکي نظام ناخالصه پورونه ۴۲.۱۶ ملیارده افغانۍ (۸۱۵ ملیونه ډالرو) ته رسیږي چې د بانکي نظام د ټولیزه شتمنیو ۱۸.۸۳ سلنه جوړوي چې د تیر کال په پرتله یې ۴.۶۳ سلنه زیاتوالی موندلی دی.

په ټولیزه توګه د افغانستان بانک په ۱۳۹۱ هجري لمریز کال کې د اداری، پراختیا، د بانکي قوانینو او مقرراتو په برخه کې بې ساري لاسته راوړنې درلودلې او د خپلو کارکوونکو د ظرفیت په لوړوالي کې نه ستومانه کیدونکې هلې ځلې کړې دي. زه د افغانستان بانک د ټولو کارکوونکو د زیار او هاند څخه د زړه له کومې مننه کوم او هیله لرم چې د افغانستان بانک د لا ډیرو د پرمختګونو، پراختیاوو او پرمختیاوو پوړۍ شاته پریږدي.

په درنښت

نورالله دلاوري

د افغانستان بانک لوی رئیس

پولي سیاست

پولي سیاست

د افغانستان بانک د اقتصادي کړنو ودې او پراختیا د زمینو د برابرولو په موخه تل د اغیزناکه او معقول پولي سیاست په طرح، تدوین او پلي کېدو کې هڅه کړې، څو د ملي اقتصاد بنسټیز شاخصونه د خپل کاري استقامت په اړانه کې د شته ابزارونو په کارونې سره، په مثبته توګه تر اغیزې لاندې ونیسي.

د پولي او مالي سیاستونو تر منځ د همغږۍ د اړتیا د اصل په بنسټ، د افغانستان بانک له مالیې وزارت سره د هېواد یوه درې کلنه برنامه (-۲۰۱۳/۱۴ ۲۰۱۰/۱۱) ترتیب او د پیسو نړیوال صندوق ته یې وړاندې کړه. د دې برنامې موضوعات د افغانستان دولت موخه او د افغانستان دولت او د پیسو نړیوال صندوق تر منځ د مالي او اقتصادي پالیسیو تفاهم لیک رانغاړي. د پیسو نړیوال صندوق اجرائیوي پلاوي د ۲۰۱۱ کال د نومبر په ۱۵ نېټه ۱۳۳.۶ ملیونه امریکایي ډالره (د کریډت د تمدید اسانتیا) تر برنامې لاندې د افغانستان اسلامي جمهوریت لپاره منظور کړې.

د افغانستان بانک د پولي سیاست عمومي آمریت د افغانۍ د تبادلې نرخ د ثابت ساتلو او د هېواد د ملی اقتصاد د اړتیا په اړانه کې د نقدینه ګۍ د کچې د انډول ساتنې له لارو د پولي پرسوب د ټیټېدلو په موخه چې د پولي سیاست لومړنۍ موخه ده د کریډټ اسانتیا تر برنامې لاندې فعالیت کوي.

د کریډت د تمدید د اسانتیا برنامې مهمې موخې د جوړښتي (تشکیلاتي) سمونونو د تطبیق په ګړندیتوب او د ملي اقتصاد په ټیکاو په ځانګړې توګه پر لا پاینده ودې او د نړیوالې ځواکونو له وتلو څخه وروسته د احتمالي ننګوونو په وړاندې پر چمتوالي ټینګار دی. د یادې شوې برنامې مهم او د پام وړ ټکی دا دی چې افغانستان څنګه کولای شي په سمه توګه خپل پولي او مالي سیاستونه همغږه او بیا یې طرح او پلي کړي. د یادونې وړ ده چې دا برنامه د افغانستان د ملي پراختیا د پنځه کلن پروګرام لپاره په همغږۍ کې د بې وزلۍ د کموالي په موخه تدوین شوې ده.

باید څرګنده کړو چې د افغانستان بانک په اقتصاد کې د پیسو د عرضه کولو اندازه ټاکنه د پیسو د مقداري تیورۍ پر بنسټ فورمول بندۍ کوي. دا میکانیزم پر دې اقتصادي اصل ولاړ دی چې د پیسو عرضه باید د هېواد د اقتصادي اسمي ودې سره جوښت او په متناسب ډول ترسره شي، څو د پړسوب پر کچې باندې د هغه له ناوړه اغیزو مخنیوی وشي، اوس مهال د دې کار د تحقق لپاره د پولي سیاست یوازینی ابزار، د افغانستان بانک د بهرنیو اسعارو او بیه لرونکو پاڼو پلورل دي.

اقتصادي وده

د وروستیو کلونو په اوږدو کې د افغانستان اقتصاد د ګاونډیو هېوادونو په پرتله نسبتاً ښه وده درلوده چې دې اقتصادي ودې د اقتصادي کړنو په پراختیا او د دندو په رامنځته کولو کې مهم رول لوبولی دی.

د ۱۳۹۱ کال په اوږدو کې، د افغانستان کورني ناخالص تولید حقیقي وده شاوخوا ۱۰.۹ سلنه اټکل شوې ده چې د ۱۳۹۰ کال په پرتله زیاته او د ودې دوه رقمي شمېره ښکاره کوي.

د ۱۳۹۱ کال د اقتصادي ودې بنسټیز لامل د کرنې سکتور و. له کرنې وروسته د خدماتو سکتور د کورني ناخالص تولید په زیاتولو کې بنسټیزې رول درلودلی دی. د بېلګې په توګه د خدماتو په سکتور کې د ودې اصلي لاملونه د مخابراتو او ترانسپورت په فرعي سکتورونو کې د ګرځنده تلفن د شرکتونو او د ځمکنې او هوایي ترانسپورت د خدمتونو د فعالیتونو زیاتېدل وو.

د وروستیو وړاند وینو پر بنسټ، د ۱۳۹۲ کال لپاره د پیسو نړیوال صندوق لخوا د هېواد د اقتصادي ودې کچه شاوخوا ۳.۱ سلنه اټکل شوې ده، په داسې حال کې چې د یاد شوی کال لپاره د افغانستان بانک د اقتصادي ودې کچه د ۴ او ۶

سلنې تر منځ اټکل کړې ده. همدا ډول تمه کيږي چې په ۱۳۹۱ کال کې د کرنې سکتور د ودې سلنه بيا خپل منځنۍ کچې ته ورسيږي، خو په تير کال کې د دې سکتور د محصولاتو د ۳۰ سلنې زياتوالي له امله به د دې سکتور وده کمه شي. که څه هم په وروستيو کلونو کې د صنعت او خدماتو سکتورونو د هېواد په اقتصاد کې صعودي بهير درلودلی خو د کرنيزه سکتور اقتصادی وده، برعکس د اقليمي شرايطو او د ورښت کموالی له امله نوساني حالت درلودلی دی.

افغانستان بانک د بانکي سکتور د پرمختيا او د هېواد د اقتصادي وضعيت د ځرنګوالي په پام کې نيولو سره، پولي زيرمې(Reserve Money) د نقدينه ګۍ د لومړی شاخص او په ګردښت کې پيسې د نقدينه ګۍ د دويمه شاخص په توګه ټاکلي دي.

د کريدت د تمديد د اسانتيا د برنامې په اړانه کې د ۱۳۹۱ کال لپاره د پولي زېرمو وده ۱۵.۲۲ سلنه ټاکل شوې وه چې د افغانستان بانک د معقول پولي سياست په پلي کيدو سره وتوانيد چې ټاکل شوی هدف په همدې کال کې په

کنټرولولو په موخه له دوه وسيلو يعنې د اسعار پلور او د بيه لرونکو پاڼو له ليلام څخه د پولي سياست د وسايلو په توګه کار اخلي.

۱- د اسعارو پلور: د اسعارو پلور د سوداګريزو بانکونو او مجوزو صرافانو په ګډون په اونۍ کې دوه ځلې د افغانستان بانک لخوا ترسره کيږي.

۲- د بيه لرونکو پاڼو ليلام: د افغانستان بانک ۲۸ ورځنۍ او ۱۸۲ ورځنۍ بيه لرونکي پاڼې خپردي چې په اونۍ کې يو ځل په سوداګريزو بانکونو او مجوزو صرافانو باندې پلورل کيږي. د دې

۱ جدول : د لوي اقتصاد عمده متحولين وړاندې کوي

کلونه	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱(اټکل)
د ناخالصه کورني توليداتو د واقعي ودې سلنه(٪)	۹.۴	۱۶.۱	۸.۲	۱۶.۱	۲.۳	۱۷.۲	۳.۲	۸.۷	۱۰.۹
د ناخالصه کورني توليداتو اسمي وده (مليارد افغانی)	۲۸۶	۳۲۲	۳۸۶	۵۱۸.۶	۵۴۱.۱	۶۲۷.۴	۷۴۶.۸۵۹	۸۹۶.۱۴۳	۱۰۸۵
د ناخالصه کورني توليداتو اسمي وده (مليارد امريکايي ډالر)	۵.۹۵	۶.۴۸	۷.۷۵	۹.۵	۱۰.۶۴	۱۲.۸۷	۱۶.۳۴۳	۱۸.۷۸۵	۲۱.۰۴
د پولي پړسوب نرخ، د کال پای (د هر کال د بدلونونو فيصدي)	۱۴.۹	۹.۵	۴.۷۷	۲۰.۷۱	۳.۲	-۵.۱۵	۱۶.۶۲	۱۱.۲۶	۵.۸
د پولي پړسوب نرخ (د کال اوسط)	۱۳.۲	۱۲.۳	۵.۲	۱۲.۹۴	۲۶.۸	-۱۲.۲	۷.۷	۱۱.۷۷	۶.۴
ملي سرانه عايد (امريکايي ډالر)	۲۵۳	۳۰۰	۳۳۵	۳۸۳	۴۲۶	۵۰۵	۶۲۹	۷۰۹	۷۷۹

سياليت

د سياليت کچه په اقتصاد کې زيات ارزښت لري او د ټيټيدو او يا زياتيدو ځرنګوالی يې بايد د اقتصادي کړنو د ودې له کچې او پيسو ته د اقتصاد د اړتيا سره په همغږی کې ترسره شي. د

برياليتوب تر لاسه کړي. د يادونې وړ ده چې په دوران کې پيسې د ټوليزه پولي زيرمو شاوخوا ۸۵ سلنه جوړوي او په همدې دليل د نقدينه ګۍ د کچې د کنټرول مهم لامل ګڼل کيږي. د افغانستان بانک د پولي زيرمو د کچې د

ترڅنګ بانکونو او صرافانو ته يو کلن بيه لرونکي پاڼې هم پلورل کيږي. لومړی ګراف د هېواد د پولي زېرمو ځرنګوالی او د ۱۳۹۱ مالي کال (۱۳۹۱ د ليندۍ پای) لپاره د هغې ټاکل شوی حد ښکاره کوي.

۱ ګراف: ۱۳۹۱ مالي کال لپاره د پولي زېرمو حقيقي وده

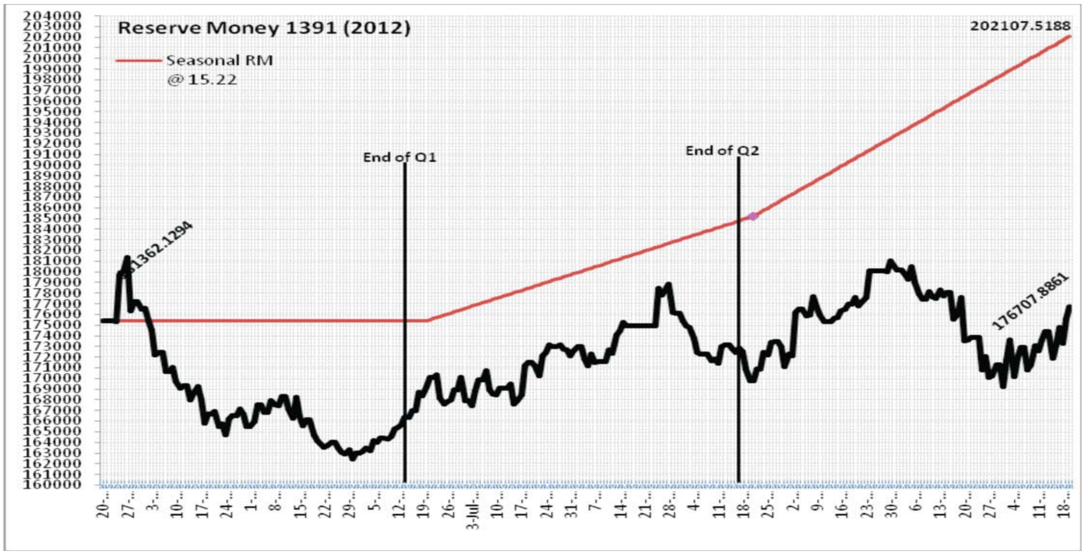

منبع: د افغانستان بانک د پولي سياست لوی آمريت

۲ ګراف: په ۱۳۹۱ مالي کال کې په ګردښت کې د پيسو د حقيقي ودې منحني

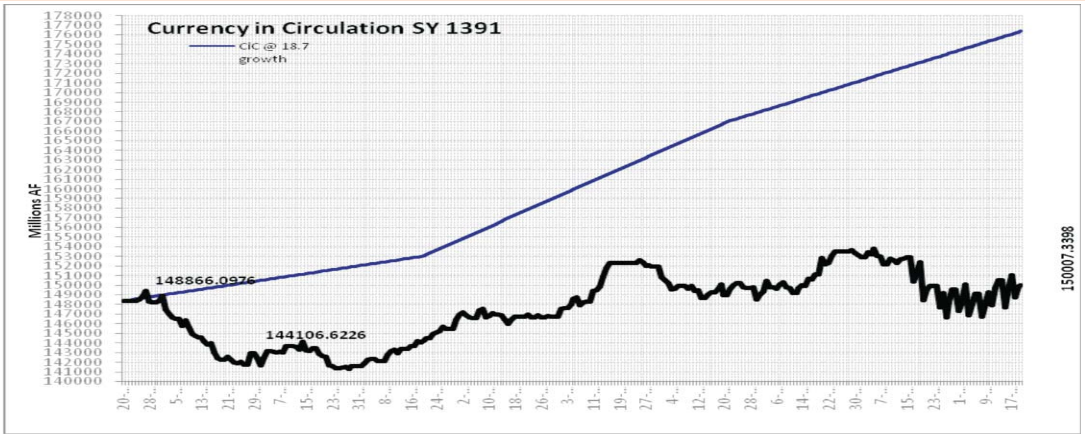

منبع: د افغانستان بانک د پولي سياست لوی آمريت

څرنګه چې په پورته ګراف کې لیدل کیږي، د ۱۳۹۱ مالي کال په بهر کې په دوران کې پیسې د ټاکل شوي حد څخه ټیټې دي چې د بریالي او ګټور پولي سیاست بیانوونکی دی.

بیه لرونکي پاڼې

بیه لرونکي پاڼې د افغانستان بانک هغه لنډ مهاله بیه لرونکي اسناد دي چې سوداګریز بانکونه د هغې له لارې خپلې اضافي زېرمې د پانګې اچونې په توګه د مرکزي بانک سره ږدي. د دې پاڼو د خپرولو موخه د سیالیت د کچې د بې ځایه لوړیدو چې په ملي اقتصاد کې د انډول د لمنځه تلو او د دې تر څنګ د پولي پړسوب د عمومي کچې دلوړیدو لامل کیږي، مخنیوی دی.

د ۱۳۹۱ مالي کال په پای کې د افغانستان بانک په ټولیزه توګه ۱۱.۶۶۸ ملیارده افغانۍ بیه لرونکي پاڼې په هېواد کې د بیه لرونکو پاڼو د لیلام په ترڅ کې په سودا ګریزو بانکونو او مجوزو صرافانو باندې د سیالیت د کچې د کنټرول په موخه پلورلي دي چې په ترتیب سره په ۲۸ ورځنۍ بیه لرونکو پاڼو کې په ټولیزه

توګه ۷.۱۰۰ ملیارده افغانۍ او په ۱۸۲ ورځني بیه لرونکو پاڼو کې په ټولیزه توګه ۴.۵۶۸ ملیارده افغانۍ لیلام شوي دي او په لیلام کې بریالي بانکونو ته د دواړو ډولو بیه لرونکو پاڼو د لیلام له امله ۲.۰۸ سلنه او ۳.۳۴ سلنه منځنۍ ټکټانه ورکړل شوې ده.

د یادونې وړ ده، د افغانستان بانک عالي شورا چې د افغانستان بانک د تصمیم نیونې تر ټولو لوړه مرجع ده، ۳۶۵ ورځې یا یو کلن بیه لرونکي پاڼې تصویب کړې چې له مخې یې د افغانستان بانک کولای شي د یو کلن بیه لرونکو پاڼو په خپرولو لاس پورې کړي.

په ترتیب سره، په (۳) او (۴) ګرافونو کې د ۲۸ ورځني او ۱۸۲ ورځني بیه لرونکو پاڼو د پلور څرنګوالی ښودل شوی دی چې د افغانستان بانک لخوا د ۱۳۹۱ مالي کال په ترځ کې پلورل شوي دي.

۳ ګراف: په ۱۳۹۱ مالي کال کې د ۲۸ ورځني بیه لرونکو پاڼو د لیلام کچه ښکاره کوي

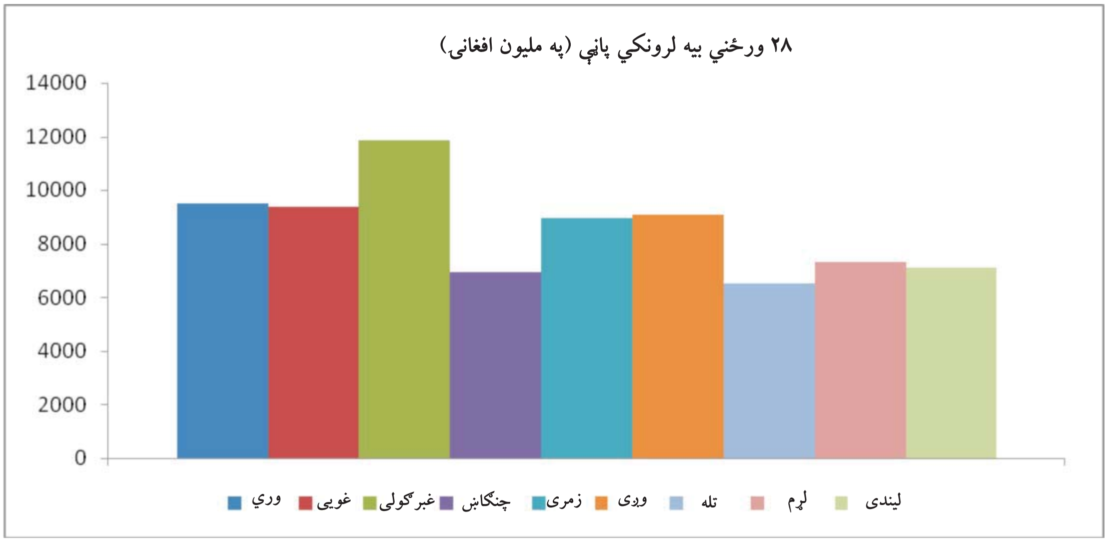

۴ ګراف: په ۱۳۹۱ کال کې د ۱۸۲ ورځني بیه لرونکو پاڼو د لیلام کچه ښکاره کوي

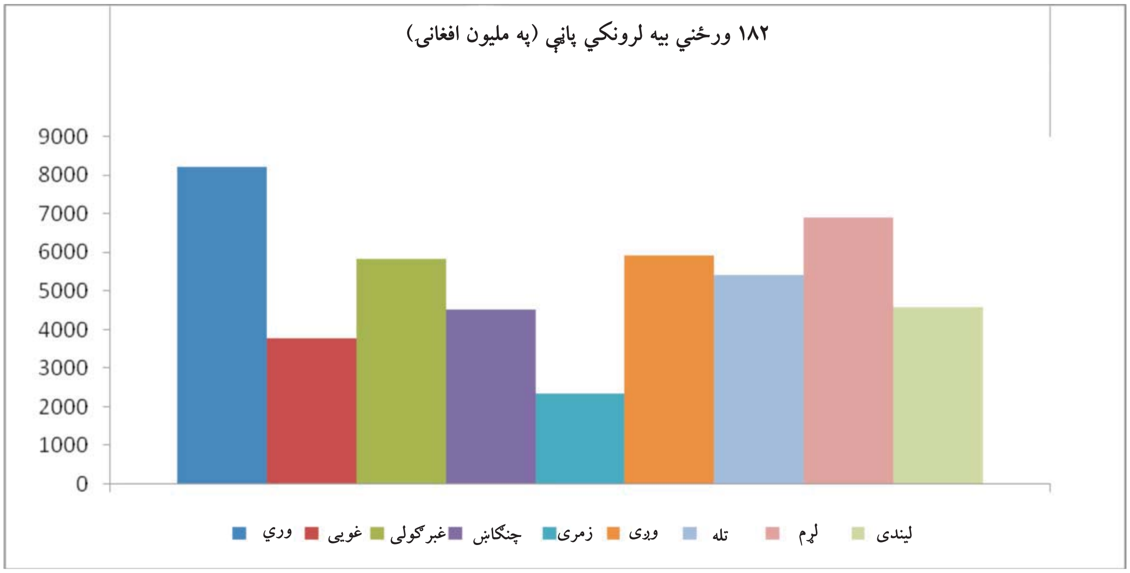

د۱۳۹۱ مالي کال په اوږدو کې د افغانستان بانک په ټولیزه توګه ۸۱۰،۹۵۷،۹۷۰.۲۹ افغانۍ د وړاندې شویو بیه لرونکو پاڼو ټکتانه ورکړې ده چې دا شمېره په ۲۸ ورځني او ۱۸۲ ورځني بیه لرونکو پاڼو کې شاملیږي.

(۵) ګراف، د ۱۳۹۱ مالی کال په اوږدو کې په میاشتنی توګه د افغانستان بانک ټولیزه خپرې شوې بیه لرونکو پاڼې ښکاره کوي.

ملیارده افغانۍ وې او همدا ډول د ۱۳۹۱ مالي کال په پای کې د شپې اسانتیاوې ۳.۱۳ ملیارده افغانۍ ته رسیږي چې د همدې کال تر پای پورې د شپې په اسانتیاوو باندې ۳۸.۷۹ ملیونه افغانۍ ټکتانه ورکړل شوې ده. په همدې ترتیب د افغانستان بانک، د بیه لرونکو پاڼو، د سوداګریزو بانکونو د الزامي زیرمو او د شپې اسانتیاوو له امله ۹۶۵،۶۰۶،۲۹۵.۸۰ بانک د اسعارو د پلورل او د بیه لرونکو پاڼو د خپرولو له لارې د پولي زیرمو د ودې کچه او په ګردښت کې د پیسو اندازه، مدیریت او کنټرول کړې ده.

د مرکزي احصایې د وروستیو شمېرو په پنسټ، د۱۳۹۱ کال د لیندۍ په میاشت کې د پولي پړسوب کچه ۵.۷ سلنه وه، په داسې حال کې چې دا شمېره د ۱۳۹۰ کال د لیندۍ په میاشت کې ۹.۷۴ سلنې

۵ ګراف: د ۱۳۹۱ مالي کال په ترځ کې د افغانستان بانک خپرې شوې بیه لرونکې پاڼې

(شمیرې په ملیون افغانۍ)

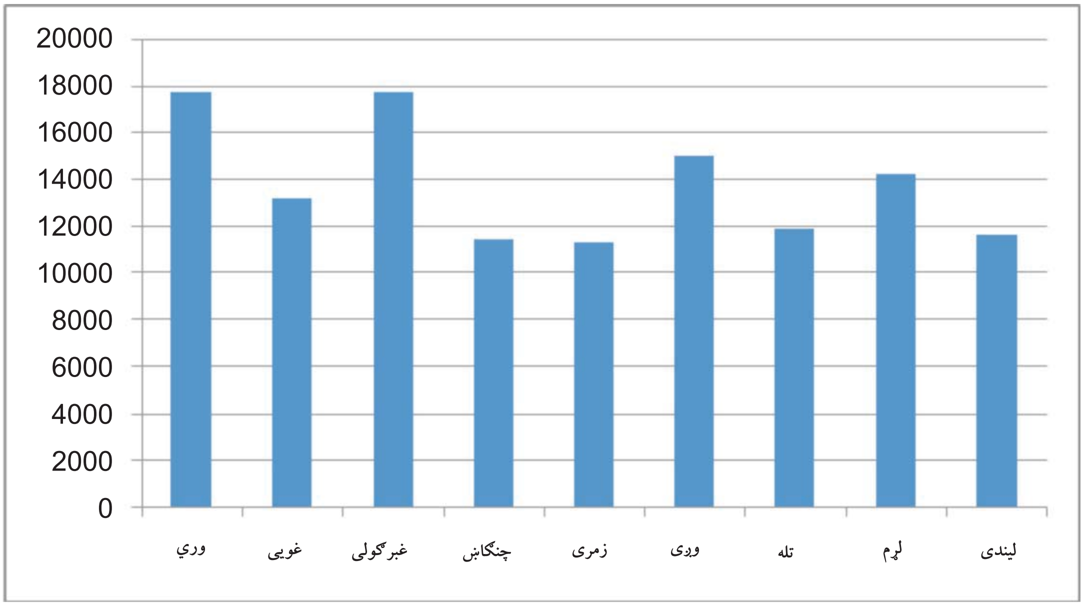

د ۱۳۹۱ مالي کال په پای کې له د افغانستان بانک سره د سوداګریزو بانکونو الزامي زیرمې په ټولیزه توګه ۱۴.۶۶ ملیارده افغانۍ ته رسیږې چې د افغانستان بانک سوداګریزو بانکونو ته د دې زیرمو ۱۱۵.۸۵ ملیونه افغانۍ ټکتانه ورکړې ده. په همدې ترتیب د ۱۳۹۱ مالي کال په پای کې د افغانستان بانک سره د سوداګریزو بانکونو جاري حسابونه په ټولیزه توګه ۸.۹۶۶ ملیونه افغانۍ ټکتانه ورکړې ده.

پولي پړسوب (تورم)

د افغانستان بانک په دوامداره توګه هڅه کړې ده څو خپل لومړنی موخې ته د رسیدو لپاره چې د کورنیو بیو ثبات دی، د پولي پړسوب زیاتیدونکي لاملونه کنټرول کړي. په هېواد کې د پولي پړسوب د کنټرولولو په موخه د افغانستان ته رسیده چې د تورم په کچه کې د پام وړ ټیټوالی ښکاره کوي.

د تیر کال په پرتله د ځینو خوراکي توکو د بیو د ټیټوالي له امله د پولي پړسوب کچه راټیټه شوې ده د بېلګې په توګه (شیدې او لبنیات له ۱۰.۴۶ سلنې څخه ۸.۸۰ سلنې ته او غوړي له ۵.۸۳ سلنې څخه ۳.۴۷ سلنې ته) او همدا ډول وچو

او تازه میوو په دې ټیټوالي کې مهم رول درلودلی دی چې له ۲۲.۸۶ سلنې څخه ۶.۳۹- سلنې ته ټیټوالی موندلی دی. د دې ترڅنګ دغیر خوراکي توکو په بیه کې هم ټیټوالی راغلی دی. د بېلګې په توګه د کالیو (جامو) بیې له ۱۸.۷۶ سلنې څخه ۷.۶۹ سلنې ته راټیټې شوي دي چې د بیو د شاخص په عمومي ټوکرۍ کې ۳۸.۷ سلنې ونډه لري.

په ۱۳۹۱ مالي کال کې د پولي پړسوب عمومي کچه د ملي بیو د شاخص پر بنسټ په شپږم ګراف کې ښودل شوي دي.

پولي سیاست په کاروني سره خپلې لومړنی موخې ته چې هماغه په ټیټ کچه کې د پړسوب ساتنه ده، ادامه ورکوی چې له نېکه مرغه توانیدلی دی د پړسوب نرخ په یو رقمي شمېره کې وساتي، څرنګه چې د پولي پړسوب نرخ د ۱۳۹۱ کال په لیندۍ میاشت (د مالي کال په پای) کې د ملي مصرفوونکو د بیو د شاخص له مخې په یو رقمي حد کې دی چې په هېواد کې د پولي پړسوب دا نرخ، د افغانستان بانک د پولي سیاست اغیزمنتوب او بریالیتوب څرګندوي.

د مبادلې نرخ

له هغه ځایه چې د افغانستان بانک اصلي او لومړنی موخه د کورنیو قیمتونو ثبات دی، د غوښتنې تامین کړي او له بلې خوا د افغانی د مبادلوي نرخ د نا مطلوبه نوساناتو مخنیوی وکړي. په همدې موخه د افغانستان بانک په ۱۳۹۱ کال کې په ټولیزه توګه ۲،۵۳۰.۵۰ ملیونه امریکایي ډالره لیلام کړي دي.

د ۱۳۹۱ مالي کال په اوږدو کې د ډالرو د مبادلې د نرخ اوسط (پیرل او پلورل) له ۴۹.۴۰ افغانۍ سره برابر ؤ. دا شمېره په ۱۳۹۰ کال کې ۴۷.۷۶ افغانۍ ته رسیده. په همدې ترتیب د امریکایي ډالرو په وړاندې د افغانۍ د مبادلې نرخ ۸.۲۰ سلنه ټیټوالي ښکاره کوي. د یادونې وړ ده چې د امریکایي ډالرو په وړاندې د افغانۍ د مبادلې تر ټولو لوړ نرخ په همدې کال کې ۵۵.۵۸ افغانۍ او تر ټولو

۶ ګراف: د پولي پړسوب عمومي کچه ښکاره کوي

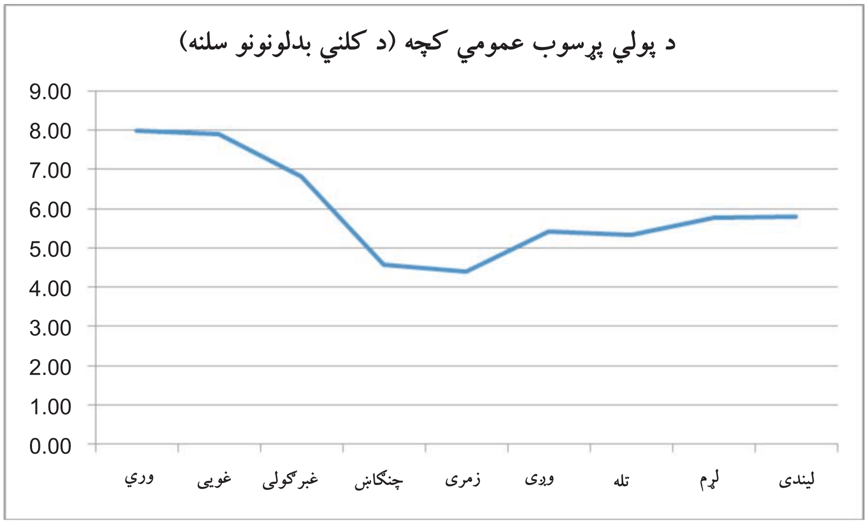

د افغانستان بانک د هېواد د مرکزي بانک په توګه د بیو د ثبات د تحقق او د یو غښتلي مالي نظام د جوړیدو په برخه کې تل هڅه کوي. د پولي سیاست لوی آمریت د پولي سیاست د شته ابزارونو او د اغیزناکه

افغانستان بانک، د نقدینه ګۍ د کچې کنټرول لپاره د اسعارو لیلام ترسره کوي. یعنې د افغانستان بانک د اسعارو په لیلام کې په ځانګړې توګه امریکایي ډالر لیلاموي، څو له یوې خوا وارداتو لپاره د بازار اسعاري

ټیټ نرخ ۴۹.۴۰ افغانۍ ؤ.

(۷) ګراف د ۱۳۹۱ مالي کال په اوږدو کې د امریکایي ډالرو په وړاندې د افغانۍ د مبادلوي نرخ د نوساناتو څرنګوالی وړاندې کوي.

۷ ګراف: د امریکایي ډالرو په وړاندې د افغانی د مبادلې نرخ ښکاره کوي

بهرنی سکتور

بهرنی سکتور د یو هېواد د تادیاتو په بیلانس، بهرنیو پورونو او اسعاري زیرمو باندې بحث کوي. د هېواد د سوداګرۍ بیلانس په ۱۳۹۱ مالي کال کې د ۶،۱۵۸.۰۴ ملیون ډالرو کسر بیانوونکی دی چې د تیر کال د لومړیو نهو میاشتو په پرتله په صادراتو کې ۲۸.۱۸ ملیونه ډالره ټیټوالي او په وارداتو کې ۱،۹۲۳.۸۱ ملیونه ډالره زیاتوالی ښکاره کوي. واردات د ۱۳۹۰ کال د لومړیو ۹ میاشتو په پرتله، په ۱۳۹۱ مالي کال کې شاوخوا ۴۳ سلنه زیات شوي دي، په داسې حال کې چې صادرات په همدې دوره کې ۱۰ سلنه ټیټوالی ښکاره کوي. یعنې د هېواد واردات له ۴،۴۹۵.۸۶ ملیون ډالرو څخه ۶،۴۱۹.۶۷ ملیون ډالرو ته زیات شوي او بر عکس یې صادرات له ۲۸۹.۸۱ ملیون ډالرو څخه ۲۶۱.۶۳ ملیون ډالرو ته راټیټ شوي دي.

۲ جدول: له ۱۳۸۷ کال څخه د ۱۳۹۱ مالي کال تر پای پورې د توکو د سوداګرۍ بیلانس ښکاره کوي:

کلونه	۱۳۹۱ مالي کال		د ۱۳۹۰کال لومړۍ شپږ میاشتې		۱۳۸۹ مالي کال		۱۳۸۸ مالي کال		۱۳۸۷ مالي کال	
	د (٪) ونډه	مجموع	د (٪) ونډه	مجموع	د(٪) ونډه	مجموع	د (٪) ونډه	مجموع	د (٪) ونډه	مجموع
واردات	۱۰۰٪	۶،۴۱۹.۶۷	۱۰۰٪	۲،۵۹۹.۸۴	۱۰۰٪	۵،۱۵۴.۳۱	۱۰۰٪	۳،۳۳۶.۴۵	۱۰۰٪	۳،۰۱۹.۸۶
صنعتي توکي	۱۶.۴۰٪	۹۶۹.۸۸	۱۱.۷۰٪	۳۰۳.۵۵	۱۱.۷۰٪	۶۰۲.۴۸	۸.۸۰٪	۲۹۴.۲۴	۱۰.۴۰٪	۳۱۳.۳۶
د سون مواد او روغنیات	۱۳.۲۰٪	۱،۰۸۳.۶۵	۲۹.۶۰٪	۷۷۰.۱۹	۱۹.۸۰٪	۱،۰۲۲.۶۶	۲۱.۲۰٪	۷۰۷.۱۹	۱۶.۰۰٪	۴۸۴.۴۲
مصرفي توکي	۱۹.۶۰٪	۱،۲۵۵.۴۸	۱۱.۴۰٪	۲۹۶.۸۵	۱۵.۶۰٪	۸۰۳.۶۷	۲۱.۸۰٪	۷۲۸.۱۴	۲۶.۲۰٪	۷۹۱.۷۱
د پانګونې توکي او نور	۵۰.۸۰٪	۳،۱۱۰.۶۶	۴۷.۳۰٪	۱،۲۲۹.۲۵	۵۲.۹۰٪	۲،۷۲۶	۴۸.۲۰٪	۱،۶۰۶.۸۸	۴۷.۴۰٪	۱،۴۳۰.۳۷
صادرات	۱۰۰٪	۲۶۱.۶۳	۱۰۰٪	۱۹۷.۱۹	۱۰۰٪	۳۸۸.۳۷	۱۰۰.۰۰٪	۴۰۳.۰۷	۱۰۰٪	۵۴۴.۵۶
غالۍ او قالینچې	۱.۷۰٪	۸.۴۳	۱۰.۷۰٪	۲۱.۰۴	۱۷.۷۰٪	۶۸.۸	۱۷.۱۰٪	۶۸.۷۸	۲۸٪	۱۵۳.۰۵
خوراکي توکي	۳۰.۰۰٪	۱۰۴.۲۳	۲۹.۹۰٪	۵۹.۰۱	۴۰.۳۰٪	۱۵۶.۳۵	۵۵.۸۰٪	۲۲۴.۸	۵۳٪	۲۹۰.۳۸
چرم او پشم	۱۱.۱۰٪	۲۶.۸۲	۷.۹۰٪	۱۵.۵۱	۱۳.۹۰٪	۵۳.۸۴	۶.۱۰٪	۲۴.۶۷	۵٪	۲۹.۲۹
طبي نباتات اوداسې نور	۵۷.۲۰٪	۱۲۲.۱۵	۵۱.۵۰٪	۱۰۱.۶۳	۲۸.۲۰٪	۱۰۹.۳۵	۲۱.۰۰٪	۸۴.۸۲	۱۳٪	۷۱.۸۴
د سوداګرۍ بیلانس د کورني ناخالص تولیداتو په سلنه سوداګري	-۶،۱ -		-۲،۴۰ -۱۳٪		-۴،۷۶ -۲۸٪		-۲،۹۳ -۲۳٪		-۲،۴۷۵.۳۰ -۲۱٪	

د افغانستان بانک اسعاري زېرمې

په تیرو کلونو کې د افغانستان بانک په اسعاري زیرمو کې زیاتوالی د هېواد په مالي نظام کې یو له سترو لاسته راوړنو څخه شمېرل کیږي او د ملي اقتصاد د بنسټیزو شاخصونو له جملې څخه ګڼل کیږي. د هېواد د اسعاري زیرمو په پیاوړتیا کې د نړیوالې ټولنې مرستو مهم رول لوبولی او له نېکه مرغه د افغانستان بانک توانیدلی دی څو د خوندي او مناسبو پانګونو په پایله کې د هېواد له اسعاري زیرمو څخه په بریالیتوب ګټه واخلي.

د ۱۳۹۱ مالي کال په پای کې، د افغانستان بانک خالصه اسعاري زیرمې ۶،۳۵۱.۴۶ ملیون امریکایي ډالره اټکل شوي، په داسې حال کې چې دا شمېره تیر کال د لیندۍ د میاشتې په پای کې ۵،۸۱۱.۳۵ ملیون امریکایي ډالرو ته رسیده چې ۹.۲۴ سلنه (۵۴۰.۱۱ ملیون امریکایي ډالره) زیاتوالی ښکاره کوي.

(۸) ګراف د تیرو څلورو کلونو په ترڅ کې د هېواد د اسعاري زیرمو د ودې څرنګوالی وړاندې کوي.

۸ ګراف: د تیرو څلورو کلونو په اوږدو کې د هېواد خالصه اسعاري زیرمې

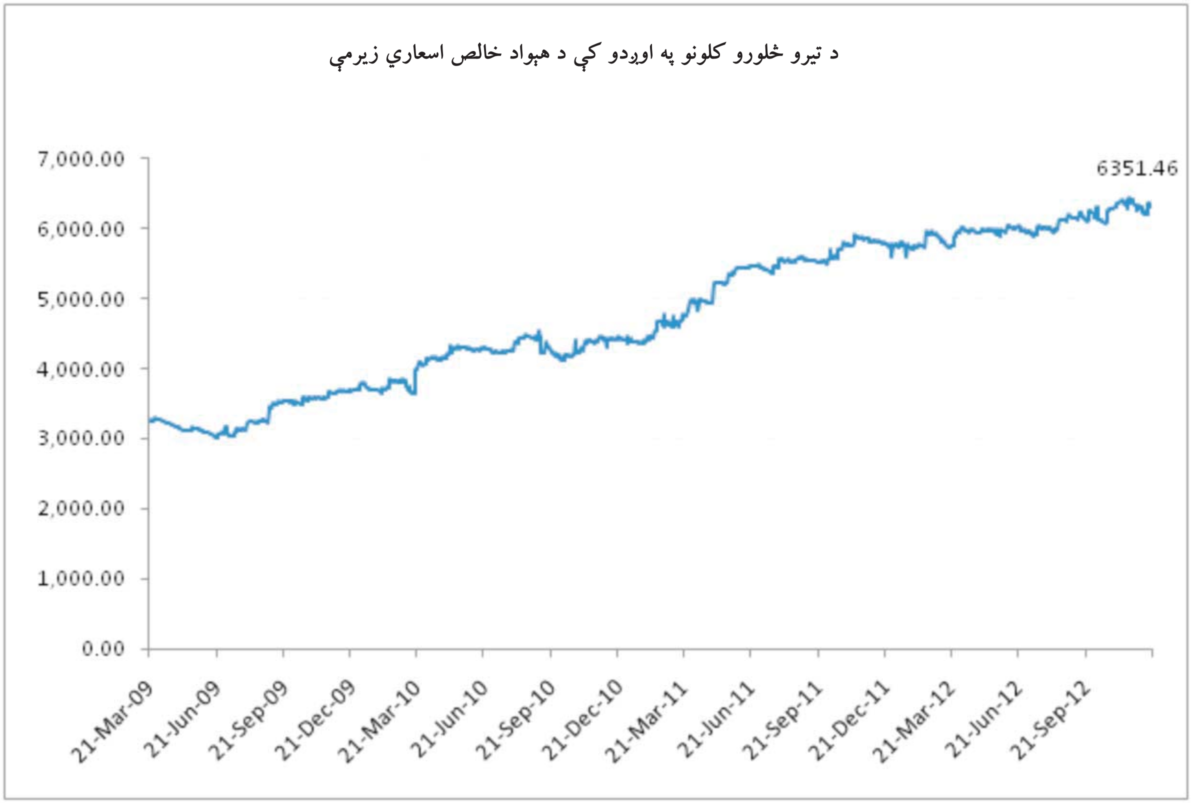

د افغانستان مالي نظام

د افغانستان مالي نظام

د بانکي نظام وضعیت او کړنې

بانکي نظام له ۱۶ جواز لرونکو بانکونو څخه جوړ دی چې له ډلې یې ۳ دولتي بانکونه، ۹ خصوصي بانکونه او ۴ د بهرنیو بانکونو نمایندګۍ دي. د یادونې وړ ده چې د امنیتي دلیلونو په خاطر د استندرد چارترد بانک غوښتنلیک د فعالیتونو د ځنډولو لپاره د افغانستان بانک لخوا منظور شوی چې د ۲۰۱۲ کال د سپتامبر په ۱۳ نېټه د یاد شوي بانک حسابونه، عملیات او کارکوونکي په خوندي توګه د افغانستان نړیوال بانک ته چې یو له سوداګریزو بانکونو څخه دی، لیږدول شوي دي.

ټول بانکونه د افغانستان بانک لخوا لږ تر لږه د ټاکل شوي سیالیت له معیار سره په مطابقت کې واقع دي، خو د بهرنیو اسعاور پرانیستلي وضعیت له پلوه ټول بانکي جواز لرونکي مالي اداري (پرته له شپږو بانکونو چې د ټولو بهرنیو اسعارو لپاره د افغانستان بانک له ټاکل شوي حد ±۴۰ او د بهرنیو انفرادي اسعارو لپاره ±۲۰ څخه سرغړونه کړې ده) د افغانستان بانک د ټاکل شوي حدودو سره هم اړخه دي. د ټولو جواز لرونکو مالي ادارو د مقرراتي پانګې نسبت د افغانستان بانک د ټاکل شوي تر ټولو ټیټ حد (د خطر په اساس د عیار شوي شتمنۍ ۱۲ سلنه) څخه لوړ دی، پرته له یو بانک څخه چې د افغانستان بانک د حد اقل ټاکل شوي حد څخه ټیټ قرار لري. په روانه میاشت کې د بانکي نظام ټولیزه شتمنیو، ټولیزه اماناتو او ټولیزه پورونو صعودي بهیر درلودلی دی.

د افغانستان اسلامي جمهوري دولت د خپل مالي کال پیل د ۱۳۹۱ کال د مرغومې د میاشتې له لومړۍ نېټې څخه (۲۰۱۲ کال د دسمبر۲۱) او پای یې د راتلونکي کال د لیندۍ د میاشتې وروستۍ نېټه اعلان کړې ده چې د افغانستان بانک به د دې کار په پام کې نیولو سره، د بانکي سکتور د مالي

۳ جدول: په هېواد کې د نمایندګیو شمېر او نورې بانکي اسانتیاوې وړاندې کوي:

اسانتیاوې	شمېر
له بشپړ خدماتو سره نمایندګی	۱۷۴
له محدودو خدماتو سره نمایندګی	۱۷۸
د صرافی اتومات ماشینونه (۲۲ ډوله)	۱۰۵
*نورې اسانتیاوې (۲۵،۲۴،۲۱ ډوله)	۷۷
د پلور ځایونه(۲۳ ډوله) ××	۲۷۲
مجموع	۸۰۶

* **د ۲۱ ډول اسانتیا:** هغه واحد یا دفتر چې د پور د لومړنیو پړاوونو د اجراء کولو واک لري، خو د پور د ورکولو واک نه لري.

د ۲۴ ډول اسانتیا: هغه واحد چې یوازې د نغدو پیسو د تادیې واک لري لکه: دولتي او غیر دولتي کارکوونکو ته د معاشونو ورکول او یا د بانک پیرودونکو ته داسې نور نغدي تادیات رانغاړي.

د ۲۵ ډول اسانتیا: دا واحد یوازې د مختلفو حکمي او حقیقي اشخاصو (معمولاً د سفارتونو، هوټلونو او داسې نورو) په حسابونو کې د اماناتو په ډول له عامه خلکو څخه د نغدو پیسو د ترلاسه کولو په موخه د رسید د صادرولو واک لري.

د ۲۳ ډول اسانتیا: په پلورنځایونو کې خدماتي شبکې(یوازې لګښتونه وضع کوي خو د سپما واک نه لري).**

وضعیت راپور په راتلونکي دولسو میاشتو کې د دسمبر له پای سره سم ورکوي.

تاوان لاملونه د ګټې/ تاوان په برخه کې مفصلاً توضیح شوی دي.

وړاندې کوونکي په کابل او ۱۹۳ وړاندې کوونکي د هېواد په نورو ولایتونو کې په

جدول۴: د اعتبار، بدهی او ATM کارتونو د کاروونکو شمېر ښکاره کوي:

د بدهی کارت (دبت کارت)	۶۵،۶۰۲
د اعتبار کارت (کریدت کارت)	۳۰۹
ای ټي ام کارت (ATM)	۸،۴۶۶
مجموع	۷۴،۳۷۷

د افغانستان بانکي نظام په ۱۳۹۱ کال کې د ۹۵۹[1] ملیونه افغانی تاوان ښکارندوی دی. دا په داسې حال کې ده چې تیر کال (د ۱۳۹۰ کال په کب کې) د بانکي نظام تاوان ۲.۰۵

پورته ذکر شوي اسانتیاوې د کابل ښار په ګډون د هېواد په ۳۴ ولایتونو کې د لاسرسي وړ دي، په داسې حال کې چې دبت کارت او کریدت کارت د هېواد په ۸

فعالیت بوخت دي. سربېره پر دې، د پولي خدماتو د وړاندې کوونکو د مرکزي دفتر ۲۸۱ نمایندګی په کابل ښاره او نورو ولایتونو کې په فعالیت لګیا دي. له ۱،۱۳۴

۹ ګراف: د پولي خدماتو د وړاندې کوونکو او صرافانو شمېر ښکاره کوي

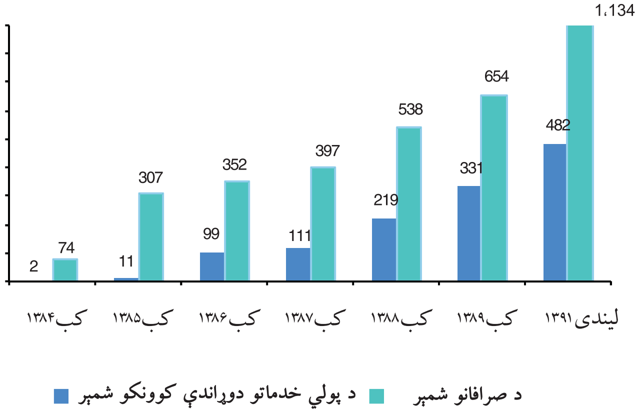

ملیارده افغانۍ څخه زیات ؤ چې په پرتله ایزه توګه ۱.۰۹ ملیارده افغانۍ ټیټوالی ښکاره کوي. په تاوان کې د دې پام وړ ټیټوالی په پایله کې په کلنی توګه د شتمنی او بیا ګرځیدو نسبت ۰.۶۰- سلنه دی چې د۱۳۹۰ کال د کب میاشتي (د ۲۰۱۲ مارچ) د۱.۰۱- سلنې په پرتله ښوالی ښکاره کوي. د دې

ولایتونو کې او ای ټي ام کارت یوازې په کابل ښار کې د لاسرسي وړ دي.

د دې ترڅنګ، تر اوسه پورې په ټولیزه توګه ۴۸۲ جوازونه د پولي خدماتو وړاندې کوونکو او ۱،۱۳۴ جوازونه صرافانو ته ورکړل شوي دي. د پولي خدماتو ۴۸۲ وړاندې کوونکو څخه د پولي خدماتو ۲۱۲

مجوزو صرافانو څخه، ۲۶۷ صرافان په کابل او ۷۷۲ صرافان د هېواد په نورو ولایتونو کې فعالیت کوي. د پولي خدماتو د وړاندې کوونکو او صرافانو د زیاتیدو بهیر لپاره (۹) ګراف ته مراجعه وکړئ.

۱- په ۱۳۹۱ کال کې د بانکي نظام د تاوان شمېره وروسته له کلنی جوړوني (Annualize) د تیر کال (۱۳۹۰ کب) د ۱۲ میاشتنی شمېرې سره پرتله شوي دي.

ټولیزه شتمني

د بانکي نظام ټولیزه شتمنی ۲۲۳.۹۶ ملیارده افغانی (۴.۳۳ ملیارده ډالره) دي چې د ۱۳۹۰ کال په پرتله ۱۳.۵۶ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي، په داسې حال کې چې تیر کال (۱۳۹۰ کال په لیندۍ کې) د بانکي نظام ټولیزه شتمني ۱۹۷.۲۱ ملیارده افغانی(۴.۰۱ ملیارده ډالرو) ته رسیده. د شتمنیو تر ټولو ډېره ونډه خصوصي بانکونو درلوده چې د تیر کال په پرتله په سلو کې ۳۱.۸۲ سلنه ونډه ښکاره کوي، په داسې حال کې چې د دولتي بانکونو ونډه ۸.۷۰ سلنه وه او د بهرنیو بانکونو نمایندګی ۲۹.۳۴ سلنې ټیټوالي ښکاره کوي. د بهرنیو بانکونو د نمایندګیو په شتمنیو کې د پام وړ ټیټوالي لامل د افغانستان نړیوال بانک ته د استندرد چارترد بانک د نمایندګۍ د فعالیتونو لیږد دی. (۱۰) ګراف له ۱۳۸۲ هجري لمریز کال څخه د ۱۳۹۱ مالي کال تر لیندۍ پورې د بانکي نظام د ټولیزه شتمنیو د ودې بهیر وړاندې کوي.

۱۰ ګراف: د بانکي نظام ټولیزه شتمني، بدهی او پانګه

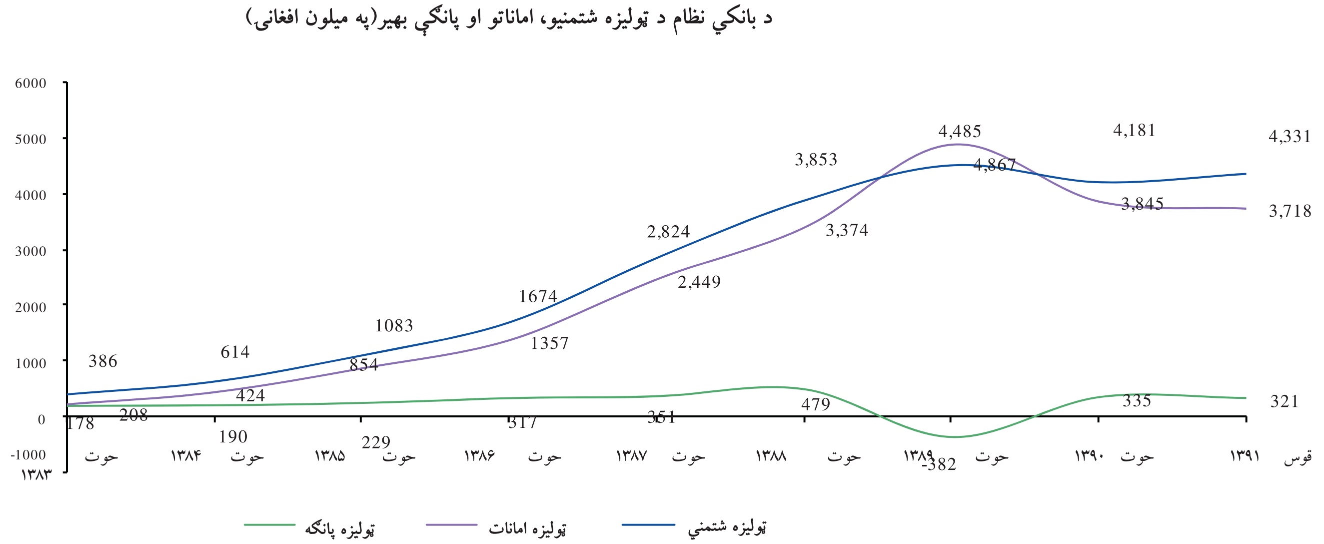

(۱۱) ګراف د څو کلونو په اوږدو کې د بانکي نظام په ټولیزه شتمنیو کې د بانکي ګروپونو ونډه

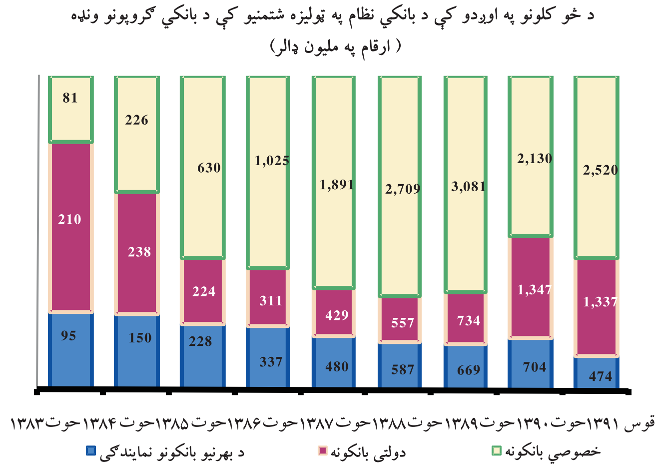

ټولیزه پورونه

د بانکي نظام له ټولیزه شتمنیو څخه د بانکي نظام ناخالص پورونه، ۴۲.۱۶ ملیارده افغانۍ(۸۱۵ ملیون ډالرو) ته رسیږي چې د بانکي نظام د ټولیزه شتمنیو ۱۸.۸۳ سلنه جوړوي او د تیرې دورې (۱۳۹۰ کال د لیندۍ) د ۴۰.۲۹ ملیارده افغانۍ(۷۱۹ ملیون ډالرو) په پرتله چې د بانکي نظام د ټولیزه شتمنیو په سلو کې ۲۰.۴۳ جوړوي، په اوسنۍ دوره کې(۱۳۹۱ کال په لیندۍ) کې یې ۴.۶۳ سلنه زیاتوالی موندلی دی.

د ټولیزه ناخالص پورونو له ډلې څخه په بانکي نظام کې په افغانیو د پورونو کچه ۱۰.۲۸ ملیارده افغانۍ(۱۹۹ ملیون ډالرو) ته رسیږي چې د ټولیزه ناخالصه پورونو په سلو کې ۲۴.۳۸ او یا د بانکي نظام د ټولیزه شتمنیو ۴.۵۹ سلنه جوړوي. د دې ترڅنګ دې شمېرې د ۱۳۹۰ کال د لیندۍ د میاشتې په پرتله ۲.۱۲ سلنه زیات شوی دی. د بانکي نظام ډالري پورونه ۳۱.۸۸ ملیارده افغانۍ(۶۱۶ ملیون ډالره) یا د ټولیزه پورونو په سلو کې ۷۵.۶۰ یا د ټولیزه شتمنیو په سلو کې ۱۴.۲۳ جوړوي او د ۱۳۹۰ کال د لیندۍ د میاشتې په پرتله ۵.۴۷ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي. د پور ورکولو په برخه کې، خصوصي بانکونه د ټولیزه پورونو ۸۲.۰۶ سلنې ونډې په لرلو سره مخکښه دی، دولتي بانکونه ۱۰.۲۳ سلنې ونډې سره په دویمه درجه کې او په پای کې د بهرنیو بانکونو نمایندګۍ د ۷.۷۱ سلنې ونډې په لرلو سره په دریم درجه کې راځي.

د بانکي نظام د ټولیزه پورونو ډله بندي

صعب الحصول پورونه[2]:

دا چې د پورونو د ډله بندۍ راپور په ربعوار ډول د بانکونو لخوا ورکول کیږي، له همدې امله مونږ د وروستی ربعې یعنې د ۱۳۹۱ کال د لیندۍ د میاشتې ارقام له مخکنۍ ربعې او د هغې له تیرې دورې سره پرتله کوو.

د ۱۳۹۱ کال د لیندۍ د میاشتې له مخې، د بانکي نظام صعب الحصول پورونه ۲.۲۴ ملیارده افغانۍ (۴۳ ملیون ډالرو) ته رسیږي چې د بانکي نظام د ټولیزه ناخالصه پورونو په سلو کې ۵.۳۱ جوړوي او د ۱۳۹۰ کال د لیندې د میاشتې د ۲.۰۲ ملیارده افغانیو په پرتله ۲۲۳ ملیون افغانۍ زیاتوالی ښکاره کوي. د یادونې وړ ده چې په سلو کې ۵۲ صعب الحصول پورونه په یو سوداګریز بانک پورې تړلي دي. د مخکنۍ ربعې(د ۱۳۹۰- وږي) په پرتله ټولیزه صعب الحصول پورونه ۳۴ ملیونه افغانۍ ټیټوالي ښکاره کوي چې دا ټیټوالی په یو شمېر مالي مؤسسې پورې اړه لري.

معکوس ډله بندي شوي پورونه[3]:

د ۱۳۹۱ کال لیندۍ د میاشتې له مخې معکوس ډله بندي شوي پورونه، ۲.۵۹ ملیادره افغانۍ(۵۰ ملیون ډالرو) ته رسیږي چې د ټولیزه ناخالصه پورونو په سلو کې ۶.۱۵ جوړوي. دا شمېره د مخکنۍ دورې (د ۱۳۹۰ کال لیندۍ) په پرتله چې ۲.۸۹ ملیارده افغانۍ یا د ټولیزه ناخالصو پورونو په سلو کې ۷.۱۹ جوړوي، د ۳۰۳ ملیونو افغانیو په اندازه ټیټ شوی دی. معکوس ډله بندي شوي پورونه د مخکنۍ ربعې په پرتله د ۴۱۴ ملیون افغانۍ په اندازه ټیټوالی موندلی دی چې دا ټیټوالی یو شمېره بانکونو پورې تړل کیږي.

تر نظر لاندې کټګورۍ کې پورونه[4]:

همدا رنګه تر نظر لاندې کټګورۍ کې ډله بندي شوي پورونه د ۱۳۹۱ کال د لیندۍ له مخې ۱.۰۴ ملیارده افغانۍ(۲۰ ملیون ډالرو) ته رسیږي چې د ټولیزه ناخالصو پورونو په سلو کې ۲.۴۵ جوړوي او د مخکنۍ دورې(د ۱۳۹۰ کال په لیندۍ) کې د ۱.۷۷ ملیارده افغانۍ یا د ټولیزه ناخالصو پورونو د ۴.۴۰ سلنې په پرتله۴۲ سلنه ټیټوالی ښکاره کوي. د مخکنۍ ربعې (د ۱۳۹۰ کال – وږي) په پرتله د پورونو په دې کټګورۍ کې ۱.۳۷ ملیارده افغانۍ ټیټوالی راغلی چې په یو شمېر بانکونو پورې اړه لري. تر نظر لاندې کټګورۍ کې پورونه په کره توګه کتنې او څارنې ته اړتیا لري، ځکه هغه پورونه چې تر

۲- صعب الحصول پورونه: هغه پور یا نورې شتمنی چې د اصلي مبلغ یا ټکټانې د بیا ورکړې د سر رسید له موعد څخه یې ۹۱ ورځې یا زیاتې تیرې شوي وي.

۳- معکوساً ډله بندي شوي پورونه: هغه پور یا نورې شتمنی چې د اصلي مبلغ یا ټکټانې د بیا ورکړې د سر رسید له موعد څخه یې ٦١ الی ۹۰ ورځې (تحت المعیار) ۹۱-۱۸۰ ورځې (مشکوکې) تیرې شوي وي.

۴- تر نظر لاندې کټګورۍ کې پورونه: هغه پور یا نورې شتمنی چې د اصلي مبلغ یا ټکټانې د بیا ورکړې د سر رسید له موعد څخه یې ۳۱-٦۰ ورځې تیرې شوي وي.

نظر لاندې کټګورۍ کې راغلي دي، زیات احتمال شته چې تر ټولو ټیټو صنفونو ته په اسانۍ وارړي.

په خساره کټګورۍ کې پورونه:[5]

په خساره کټګورۍ کې ډله بندي شوي پورونه ۲۴۹ ملیونه افغانۍ(۴.۸۱ ملیون ډالرو)

کوچني او منځني پورونه:

د ۱۳۹۱ کال د لینډۍ میاشتې د شمېرنې په اساس، کوچني پورونه او متوسطو مؤسسو ته پورونه ۶.۵۱ ملیارده افغانۍ ته رسیږي چې له دې ډلې ځخه متوسط پورونه ۲.۹۳ ملیارده افغانۍ یا د ټولیزه پورونو ۶.۹۵ سلنه جوړوي.

په لاندې جدول کې د بانکي نظام د ناخالصو پورونو توپیر او (۱۲) ګراف د ۱۳۹۱ کال د لینډۍ میاشتې له مخې د بانکي نظام د ټولیزه ناخالصه پورونو په وړاندې د صعب الحصول پورونو نسبت وړاندې کوي د ۱۳۹۱ کال د لینډۍ د میاشتې د شمېرنې

۵ جدول: د بانکونو ټولیز ناخالص پورونه

بانک	ناخالصه پورونه (ارقام په ملیون افغانۍ)
دولتي بانکونه	۴،۳۱۴
خصوصي بانکونه	۳۴،۶۰۰
د بهرنیو بانکونو نمایندګۍ	۳،۲۵۰
مجموع	۴۲،۱۶۴

۱۲ ګراف: د ټولیزه ناخالصو پورونو په وړاندې د صعب الحصول پورونو نسبت

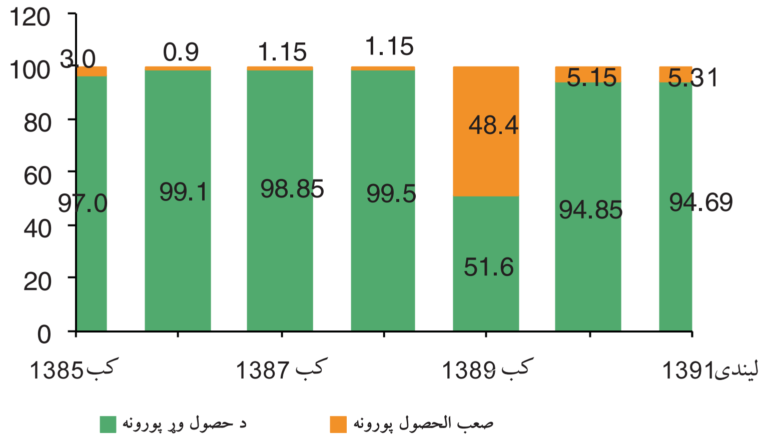

ته رسیږي چې د مخکنۍ ورته دورې په پرتله ۴۳ ملیونه افغانۍ یا د ټولیزه ناخالصه پورونو ۰.۵۹ سلنه ټیټوالی ښکاره کوي. د مخکنۍ ربعې په پرتله په خساره کټګورۍ کې ډله بندي شوي پورونه د ۲۱۵ ملیونو افغانیو په اندازه زیات شوي دي.

په داسې حال کې چې کوچني پورونه ۳.۵۷ ملیارده افغانیو ته رسیږي او د ټولیزه پورونو ۸.۴۷ سلنه جوړوي چې دا کوچني او متوسط پورونه د اوو بانکونو لخوا ورکړل شوي دي. متوسط او کوچني پورونو د مخکنۍ ربعې (د۱۳۹۰کال وږي) په پرتله ۴۹۰ ملیارده افغانۍ زیاتوالی موندلی دی.

(احصاییې) پر بنسټ په ولایتونو او مختلفو سکتورونو کې د ټولیزه پورونو وېش په لاندې جدول کې وړاندې کیږي. د بانکي نظام د پورونو په جغرافیایي، سکتوري او اداري وېش کې بدلون نه دی راغلی، خو تمه کیږي چې د وخت په تیریدو سره د پورونو وېش متنوع شي.

۵- په خساره کټګورۍ کې پورونه: هغه پور یا نورې شتمنۍ چې د اصلي مبلغ یا ټکتانې د بیا ورکړې د سر رسید له موعد ځخه یې ۱۸۱ یا زیاتې ورځې تیرې شوې وي.

(۶) جدول: د ولایتونو په کچه (له جغرافیایي پلوه) د پورونو د وېش مجموع ښکاره کوي:

شمېره	ولایتونه	د پور مبلغ (په ملیون افغانی)	د سلنې له مخې د پورونو مجموعه
۱	کابل	۳۳،۳۴۰	٪۷۹.۰۷
۲	بلخ	۳،۰۶۸	٪۷.۲۸
۳	هرات	۲،۵۱۶	٪۵.۹۷
۴	کندهار	۴۶۹	٪۱.۱۱
۵	بغلان	۳۹۸	٪۰.۹۴
۶	بدخشان	۳۳۸	٪۰.۸۰
۷	ننگرهار	۳۱۹	٪۰.۷۶
۸	کندز	۲۹۱	٪۰.۶۹
۹	بامیان	۲۳۲	٪۰.۵۵
۱۰	پروان	۱۸۸	٪۰.۴۵
۱۱	جوزجان	۱۵۲	٪۰.۳۶
۱۲	تخار	۱۴۰	٪۰.۳۳
۱۳	فاریاب	۱۳۹	٪۰.۳۳
۱۴	سرپل	۱۲۵	٪۰.۳۰
۱۵	سمنگان	۸۰	٪۰.۱۹
۱۶	غزني	۳۱	٪۰.۰۷
۱۷	کاپیسا	۰.۲۳	٪۰.۰۰
۱۸	نیمروز	۰.۰۹	٪۰.۰۰
۱۹	وردک	۰.۰۶	٪۰.۰۰
۲۰	ارزگان	۰.۰۵	٪۰.۰۰
۲۱	هلمند	۰.۰۵	٪۰.۰۰
۲۲	خوست	-	۰
۲۳	پکتیا	-	۰
۲۴	غور	-	۰
۲۵	دایکندي	-	۰
۲۶	پنجشیر	-	۰
۲۷	کنړ	-	۰
۲۸	لوگر	-	۰
۲۹	لغمان	-	۰
۳۰	فراه	-	۰
۳۱	زابل	-	۰
۳۲	پکتیکا	-	۰
۳۳	بادغیس	-	۰
۳۴	نورستان	-	۰
	مجموع	۴۱،۸۲۵	٪۱۰۰
	له افغانستان نه بهر پورونه		
۱	پاکستان	۳۳۹	٪۰.۹۲
	ټولیزه پورونه	۴۲،۱۶۴	

۷ جدول: د سکتوري پورونو وېش ښکاره کوي

سکتور	د سلنې له مخې د پورونو مجموعه
رهني او تعميراتي پورونه	۲.۲۹ %
نور سوداګريز پورونه	
کانونه	۰.۱۱ %
توليدات	۱۱.۸۸ %
سوداګري	۲۸.۳۰ %
مخابرات	۲.۳۵ %
خدمتونه	۱۵.۹۴ %
اسانتياوې	۰.۰۷ %
نور سوداګريز پورونه	۱۰.۵۰ %
کرنيز پورونه	۲.۶۶ %
مصرفي پورونه	۰.۸۴ %
د اشخاصو لپاره د استوګنې رهني پورونه	۱۴.۴۶ %
نور پورونه له پورته ياد شوي مواردو پرته	۱۰.۷۱ %
مجموعه	**% ۱۰۰**

(۸) جدول د ۱۳۹۱ کال د لړم په مياشت (MIAFA) د شريکانو عمومي جزئيات او ښځينه پوروړو او داسې نورو جزئيات کې په مرکز، ولايتونو او ناحيو کې د دې ترڅنګ د پيرودونکو، پوروړو، د پور ورانديز کوي: مؤسسو د شمېر له پلوه په هېواد کې د مسفاء د مبلغونو، د ښځينه پيرودونکو د سلنې،

۸ جدول	
د کوچنيو پورونو مالي موسسې	۶
ولايتونه	۲۲
ناحيې	۹۶
پيرودونکي	۳۰۸،۴۴۹
مقروضين(پوروړي)	۱۹۶،۹۹۳
د ورکړل شوي پورونو شمېره	۱،۱۹۷،۲۲۵
د ورکړل شوي پورونو مبلغ (په مليون ډالر)	۸۳۱
د پاتې پورونو شمېر	۱۹۶،۹۹۳
د پاتې ناخالصه پورونو مجموعه (په مليون ډالر)	۱۰۴
د پيرودونکو پاتې سپما (په مليون ډالر)	۱۳
د ښځينه پيرودونکو سلنه	۵۴.۸٪
ښځينه پوروړي	۱۱۶،۹۷۵
په کليو او بانډو کې پورونه (په مليون ډالر)	۲۳
په ښارونو کې پورونه (په مليون ډالر)	۸۱
منبع يا ماخذ	www.misfa.org.af

ټولیزه امانات

امانات د بانکي نظام د بدیهانو تر ټولو لویه برخه جوړوي او د ۱۳۹۱ کال په لیندۍ کې ۱۹۲.۲۴ ملیارده افغانۍ(۳.۷۱ ملیارده ډالرو) ته رسیږي چې د بانکي نظام د ټولیزه اماناتو ۹۲.۷۲ سلنه جوړوي او په مخکنۍ دوره (د ۱۳۹۰کال په لیندۍ) کې د ۱۷۲.۷۵ ملیارده افغانۍ(۳.۵۱ ملیارده ډالرو) په پرتله ۱۱.۲۸ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي. هغه امانات چې په افغانیو نومول شوي یا د بانکي نظام په افغانۍ امانات ۵۶.۷۷ ملیارده افغانۍ(۱.۰۹ ملیارده ډالرو) ته زیات شوي چې د بانکي نظام د ټولیزه اماناتو ۲۹.۵۳ سلنه جوړوي او د مخکنۍ دورې په پرتله ۱.۸۵ سلنه ټیټ شوی دی. هغه امانات چې په ډالرو نومول شوي یا د بانکي نظام ډالري امانات ۱۲۸.۶۶ ملیارده افغانۍ (۲.۴۸ ملیارده ډالرو) ته رسیږي چې د بانکي نظام د ټولیزه اماناتو ۶۶.۹۲ سلنه جوړوي او د تیرې دورې په پرتله ۱۷.۹۴ سلنه زیات شوی دی. خصوصي بانکونه د بانکي نظام په ټولیزه اماناتو کې تر ټولو ډېره یعنې ۵۷.۷۱ سلنه ونډه لري او د بانکي نظام په ټولیزه اماناتو کې د دولتي بانکونو او د بهرنیو بانکونو د نمایندګیو ونډې په ترتیب سره ۳۰.۸۰ سلنه او ۱۱.۴۹ سلنه جوړوي.

۱۳ ګراف: د بانکي نظام ټولیزه پورونه او امانات

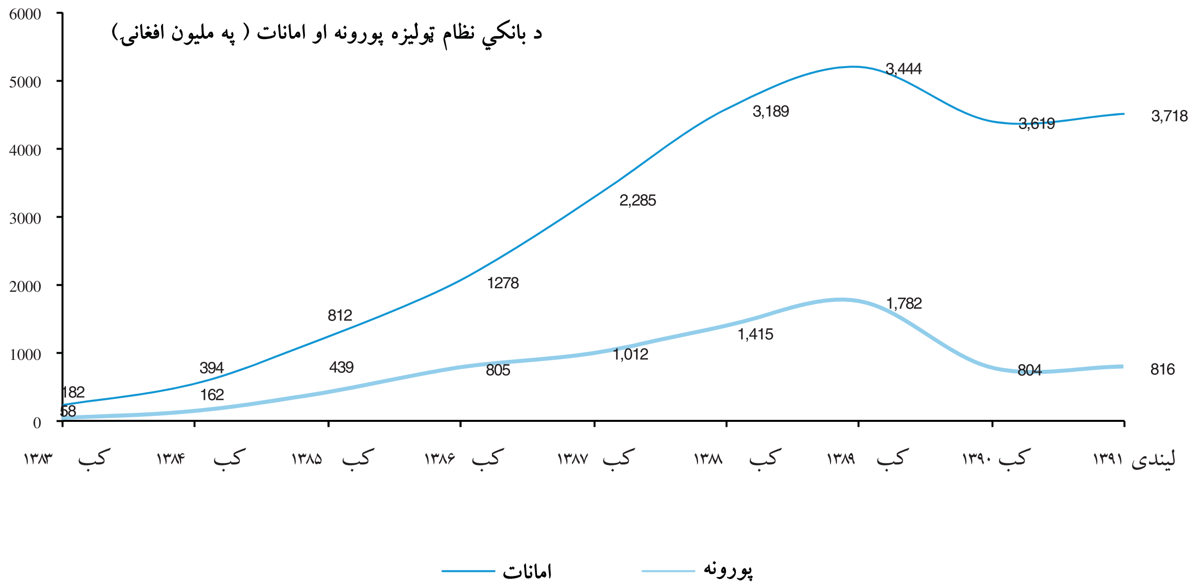

۹ جدول: د ۱۳۹۱ کال د لیندۍ د میاشتې په پای کې د ټولیزه اماناتو ترکیب ښکاره کوي:

د ۱۳۹۱ کال د لیندۍ د میاشتې په پای کې د ټولیزه اماناتو ترکیب ښکاره کوي (په ملیون افغانی)	
جاری	۱۳۹،۴۷۹
میعادی	۷،۲۹۰
سپما	۴۵،۴۷۸
مجموعه	**۱۹۲،۲۴۷**

ټولیزه پانګه

بانکي نظام کافي پانګه لري چې پانګه يې د ۱۳۹۱ کال د لیندۍ میاشتې له مخې ۱۶.۶۲ ملیارده افغانۍ(۳۲۱ ملیونه ډالرو) ته رسیږي او د مخکنۍ دورې(د۱۳۹۰ کال د لیندۍ میاشت) د ۱۶.۰۱ ملیارده افغانۍ(۳۲۵ ملیونه ډالرو) په پرتله ۳.۸۴ سلنه زیاتوالی ښکاره کوي چې په ځانګړې توګه د پانګې او د ګټې تزریق له لارې رامنځته کیږي.

ټولو مجوزو بانکونو ته یې لارښوونه کړې چې تر راتلونکو دوو کلونو پورې خپله لومړنۍ پانګه له حد اقل ۱ ملیارد افغانۍ سره عیار کړيږ[7]، اوس چې ټاکل شوې موده پای ته رسیدلې ده، دوو بانکونو لا تر اوسه هم په سیستم کې خپله لومړنۍ پانګه له حد اقل ۱ ملیارد افغانۍ سره عیار کړې نه ده. ۱۴ ګراف د بانکي نظام د مالي پانګې بهیر وړاندې کوي.

د بانکي نظام په ګټه کې د ودې بنسټیز لامل په غیر ټکټانه عوایدو کې د پام وړ ډېروالی دی، خو د ټکټانې عوایدو هم زیاتوالی موندلی دی. سربېره پر دغو مثبتو بدلونونو، د بانکي نظام لګښتونه هم زیات شوي دي، خو دا زیاتوالی د پورته یاد شوي مطلوب زیاتوالي څخه کم دي.

منځنۍ ارزښت (Spread) یا د بانکي نظام د پورونو د ټکټانې او د نوي اماناتو د ټکټانې

۱۴ ګراف: د بانکي نظام ټولیزه پانګه

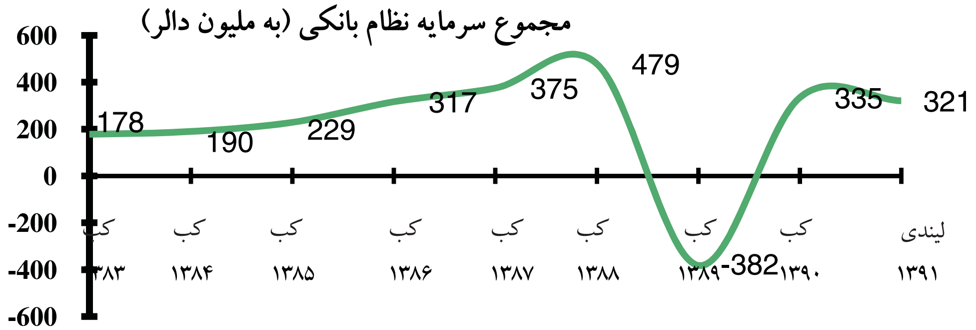

د ټولو بانکونو د مقرراتي پانګې نسبت د افغانستان بانک د ټاکل شوي تر ټولو ټیټ حد (د خطر په اساس د عیار شوي شتمنۍ په سلو کې ۱۲) څخه لوړ ده، خو پرته له یو بانک څخه چې د مقرراتي پانګې نسبت یې د افغانستان بانک د ټاکل شوي تر ټولو ټیټ حد څخه ښکته دی[6]. د بانکي نظام د مالي پانګې د تقویې او ټینګښت په موخه، د افغانستان بانک د حد اقل ټاکل شوی لومړنۍ پانګې کچه تر ۱ ملیارد افغانۍ لوړه کړې او

ګټه/ تاوان

بانکي نظام د ۱۳۹۱ کال په لیندۍ کې په ټولیزه توګه ۵۲۸ ملیونه افغانۍ ګټه کړې ده. د ۱۶ بانکونو له ډلې څخه څلورو بانکونو په ټولیزه توګه ۱۵۹ ملیونه افغانۍ تاوان کړی او د مخکنۍ میاشتې ۷۴ ملیونه افغانۍ تاوان په پرتله هم څلور بانکونو په تاوان کې وو ادا تاوان ۸۵ ملیونه افغانۍ زیاتوالی ښکاره کوي. د یادونې وړ ده چې د دې تاوان ۱۵۹ سلنه یو بانک پورې اړه لري.

ترمنځ توپیر د مخکنۍ میاشتې په پرتله په سلو کې ۱.۲۱ ټیټ شوی چې اوس مهال ۱۰.۶۳ سلنه دی. د څلورو بانکونو منځنۍ ارزښت د بانکي نظام له منځنۍ ارزښت څخه ټیټ واقع دی. د بانکي نظام د اغیزناکۍ (Efficiency)منځنۍ حد ۱.۹۲ دی چې د تیرې میاشتې په پرتله ۰.۵۴ سلنه زیات شوی دی. اوه بانکه په بانکي نظام کې د مثمریت له منځني حد څخه ټیټ واقع دي.

٦- د افغانستان بانک د عالی شورای دپریکړو پربنسټ، نوي کابل بانک ته د جوړښت او مقرراتي پانګې په برخو کې تر خصوصي کیدو پورې د مالیې وزارت لخوا معافیت ورکول شوي دی.

۷- د افغانستان بانک د عالی شورای تصویب نیټه ۳/۶/۱۳۸۹

(د ۱۳۹۱ له وري څخه تر ۱۳۹۱ لیندی پورې) ټولیزه ګټه/ تاوان

د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت د تصمیم په پام کې نیولو سره په مالي کال کې د بدلون راوستلو له مخې، ۱۳۹۱ مالي کال نهه میاشتې په بر کې نیسي. نو، د ګټې/ تاوان د برخې پرتله د ۱۳۹۱ کال د نهو بانکي نظام تاوان ۲.۰۵ ملیارد افغانۍ څخه زیات ؤ چې ۱.۰۹ ملیارده افغانۍ ته راټیټ شوی دی. په تاوان کې د پام وړ ټیټوالي په پایله کې شتمنیو ته د بیا ګرځېدنې (برګشت) نسبت د کال له مخې په سلو کې ۰.۶۰- دی چې د ۱۳۹۰ کال د کب د میاشتې (د ۲۰۱۲ چې د اساسي عاید (Core Income) پر بنسټ درې بانکونه په زیان کې دي چې په مخکنۍ ورته دوره کې دا شمېره څلورو بانکونو ته رسیده. (۱۵) ګراف په کلني ډول (د ۲۰۱۲ کال د دسمبر) د بانکي نظام د ګټې او تاوان بهیر ورانديې کوي.

۱۵ ګراف: د بانکي نظام د ګروپونو ټولیزه ګټه او تاوان

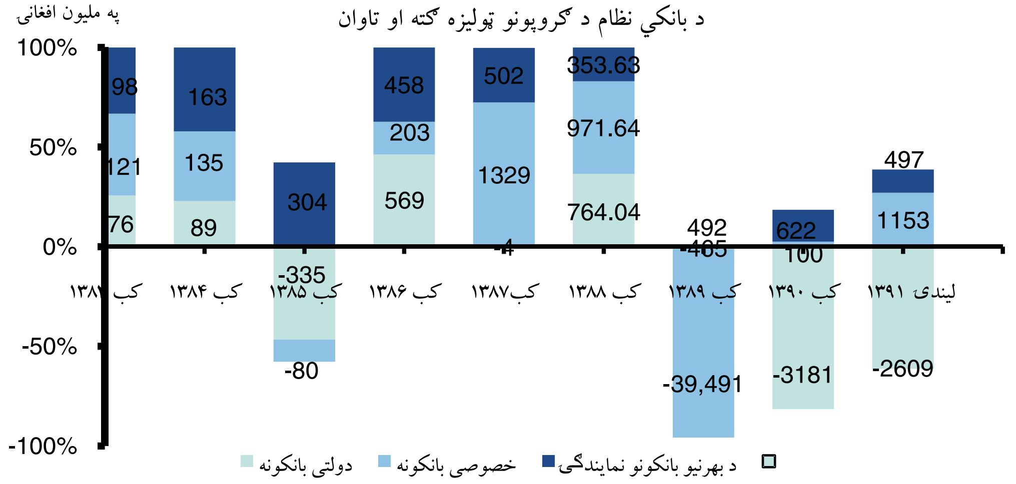

میاشتو او د ۱۳۹۰ کال د دولسو میاشتو تر منځ صورت مومي.

د سمې پرتله کولو په موخه مونږ د ۱۳۹۱ کال د لیندی میاشتې (د ۲۰۱۲ – دسمبر) ارقام کلنې حالت ته د هغه د اړولو وروسته (د کلنی سنجش له مخې) په پام کې نیسو.

د افغانستان بانکي نظام په ټولیزه توګه د ۱۳۹۱ کال په اوږدو کې ۹۵۹ ملیونه افغانۍ تاوان کړی دی دا په داسې حال کې ده چې په تیر کال کې (د ۱۳۹۰کال– کب– د کال– مارچ) د ۱.۰۱– سلنې په پرتله یې ښوالی موندلی دی. د تیرې دورې په پرتله په ۱۳۹۱ کال کې د بانکي نظام د تاوان د کمېدو عمده لامل، د خالص ټکټانه عوایدو او غیر ټکټانه عوایدو زیاتوالی او د اسعارو د نوي ارزښت ټاکنې له امله ؤ. په ټولیزه توګه پنځو بانکونو ۳.۱۷ ملیارده افغانۍ تاوان کړی دی چې په تیره دوره کې ټولیزه تاوان پنځو بانکونو ته نسبت ورکول کېده چې ۳.۷۲ ملیارده افغانیو ته رسیده. باید یادونه وکړو

سیالیت

د ټولو بانکونو د سیالیت نسبت، د افغانستان بانک د سیالیت لپاره د ټاکل شوي حد اقل (د سیالیت پراخه نسبت ۱۵ سلنه او د سیالیت چټک نسبت ۲۰ سلنه) څخه لوړ دی. د ۱۳۹۱ کال د لیندی د میاشتې د شمېرو په بنسټ، په سترو اماناتو (هغه امانات چې له ۵ ملیونو افغانۍ زیات وي) باندې د بانکي نظام د اماناتو د ډېر تمرکز په هکله اندېښنې شتون لري. دغه ستر امانات د ټولیزه اماناتو

شاوخوا ۵۵.۳۶ سلنه جوړوي او له ۵،۲۰۹ حسابونو څخه جوړه ده چې د نقدینه ګۍ له پلوه ډېره مهمه ګڼل کیږي او د (مفر بدهیو (تبنتیدونکی بدهیو) له اقلامو څخه شمېرل کیږي. سر بېره پردې د سترو اماناتو منځنی حد ۶۲ ملیونه افغانۍ دی چې د تېرې ربعې په پرتله یې زیاتوالی موندلی دی.

د بهرنیو اسعارو پرانیستی وضعیت

بانکونه په عمومي توګه د افغانستان بانک د اسعارو عمومي پرانیستي وضعیت (±۴۰ سلنه) او د اسعارو انفرادي پرانیستي وضعیت (±۲۰ سلنې) د حد اقل ټاکل شوي حدودو په مطابقت کې واقع دي، پرته له شپږو بانکونو چې د عمومي او انفرادي پرانیستي وضعیت (ډالرو) لپاره یې له ټاکلي حد څخه سرغړونه کړې ده.

۱۰ جدول د ۱۳۹۱ کال د لیندۍ میاشتې د شمېرو له مخې، د کارکوونکو، پوروړو، امانت ایښودونکو او نورو پیرودونکو شمېر وړاندې کوي:

ځانګړتیاوې	شمېر
کورني کارکوونکي	۷،۹۴۹
بهرني کارکوونکي	۱۲۲
پوروړي	۶۷،۶۴۶
امانات ایښودونکي	۲،۷۳۸،۷۹۵
نور پیرودونکي[۸]	۲،۰۸۱

۸- د نورو مشتریانو (نورو پیرودونکو) شمېره چې بانکي تضمینونه، لیتراف کریدتونه، نور تضمینونه او ژمنې ولري.

د تادياتو سيستم

د تادیاتو سیستم

د تادیاتو لوی مدیریت د افغانستان بانک یو له عملیاتي مدیریتونو څخه دی چې د مختلفو تادیاتي سیستمونو په کارولو سره کورنۍ او نړیوالې معاملې ترسره کوي. هغه معاملې چې د ۱۳۹۱ مالي کال په اوږدو کې د تادیاتو د لوی مدیریت د تادیاتي سیستمونو له لارې ترسره شوي دي. د وارده، صادره او د اسعارو د ډول له تفکیک سره په لاندې ډول ورانديز کيږي.

نړیوال تادیات (سویفت SWIFT)

په دې برخه کې ۱،۸۳۷ وارده معاملې د ۴،۴۵۴،۷۷۲،۰۶۷.۰۴ امریکايي ډالرو په ارزښت او ۱،۸۹۵ صادره معاملې د ۴،۲۳۰،۳۲۵،۸۳۸.۳۴ امریکايي ډالرو په ارزښت ترسره شوي دي.

د بانکونو تر منځ تادیات

د ۱۳۹۱ مالي کال په اوږدو کې ۵۸،۱۷۵ افغاني معاملې د ۳۱۸،۱۸۱،۴۴۱،۳۷۸.۷۷ افغانۍ په ارزښت، ۳۷،۵۲۱ ډالري معاملې د ۵،۷۰۱،۷۴۸،۴۷۹.۲۸ امریکايي ډالرو په ارزښت او ۹۷۱ د یورو معاملې د ۸۲،۱۶۱،۸۶۸.۸۶ یورو په ارزښت چې په ټولیزه توګه ۹۶،۶۶۷ معاملې کیږي، د بانکونو تر منځ د تادیاتو د سیستم له لارې اجراء شوي دي. د افغانستان بانک، د بانکونو تر منځ تادیاتي خدماتو په وړاندې کولو سره نه یوازې راکړه او ورکړه د بانکي سکتور اړانې ته اړولې بلکې د وروستیو څو کلونو په ترڅ کې د ډالري معاملو په وړاندې د افغانۍ معاملو صعودي بهیر دا په ګوته کوي چې د افغانستان بانک د افغانۍ د دودولو د برنامو په ترسره کولو کې بریالی دی.

(۱۶) ګراف د ۱۳۹۱ مالي کال په ترڅ کې د سویفټ نړیوال تادیاتي سیستم لخوا د وارده او صادره معاملو مبلغونه ښکاره کوي.

۱۶ ګراف:

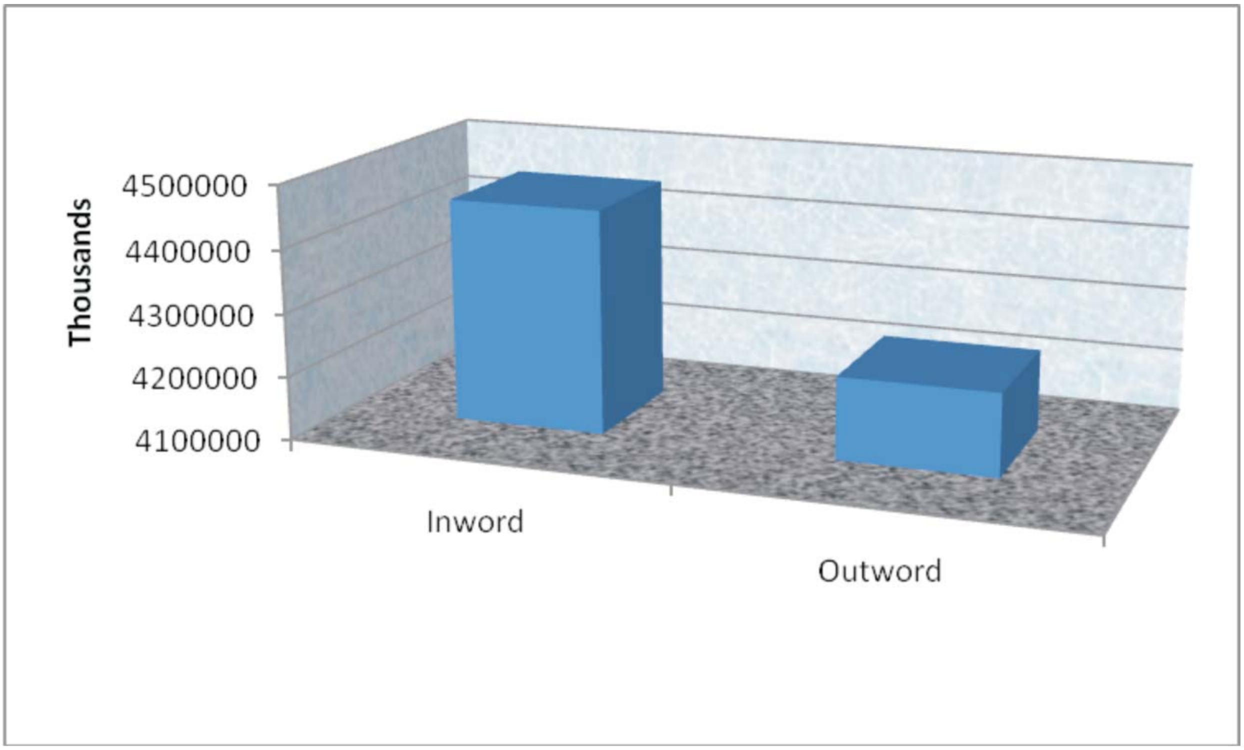

۱۷ ګراف: د ۱۳۹۱–۱۳۸۵ کلونو په اوږدو کې د بانکونو تر منځ د تادياتي معاملو وده ښکاره کوي

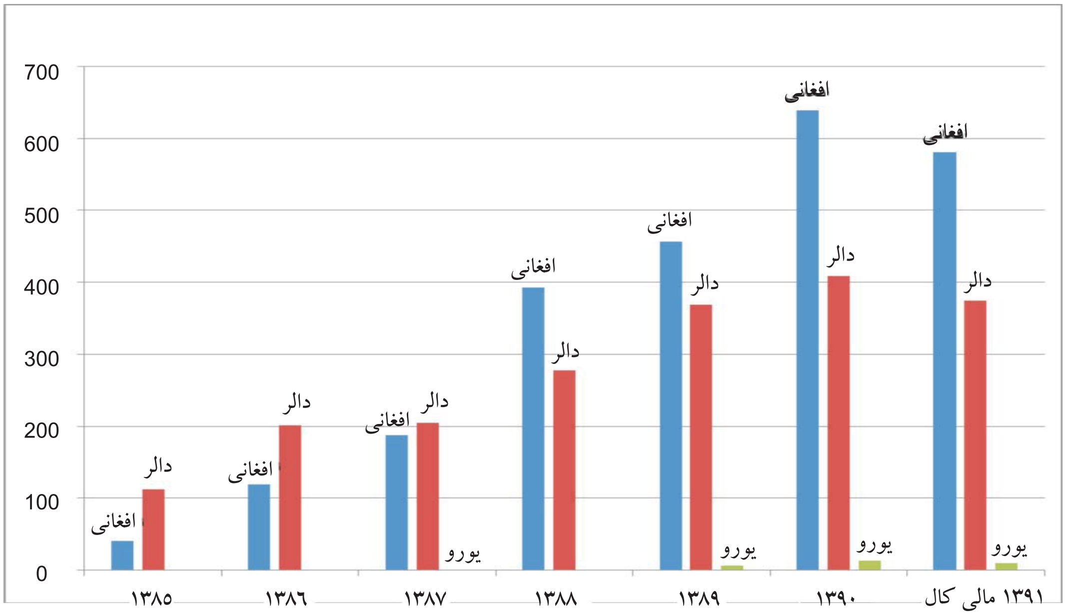

د نمايندګيو تر منځ تاديات

هغه معاملې چې په ۱۳۹۱ کال کې د نمايندګيو تر منځ د تادياتو په برخه کې ترسره شوي دي د دولتي ارګانونو، سوداګريز بانکونو او د ملي پيوستون د برنامو معاملې په بر کې نيسي چې ۱۲،۴۷۸ معاملې د ۱۱۳،۹۳۵،۷۳۶،۲۶۵.۰۹ افغانۍ په ارزښت او ۵۴۸ معاملې د ۳۱۳،۹۹۰،۱۵۱.۰۰ امريکايي ډالرو په ارزښت د نمايندګيو تر منځ د تادياتو د سيستم لخوا پرمخ وړل شوي دي.

(۱۸) ګراف هغه مبلغونه چې د پورته سيستم له لارې د وارده مبلغونو په جلاتوب سره د ۱۳۹۱ کال په ترڅ کې اجراء شوي، دي وړاندې کوي.

ګراف ۱۸:

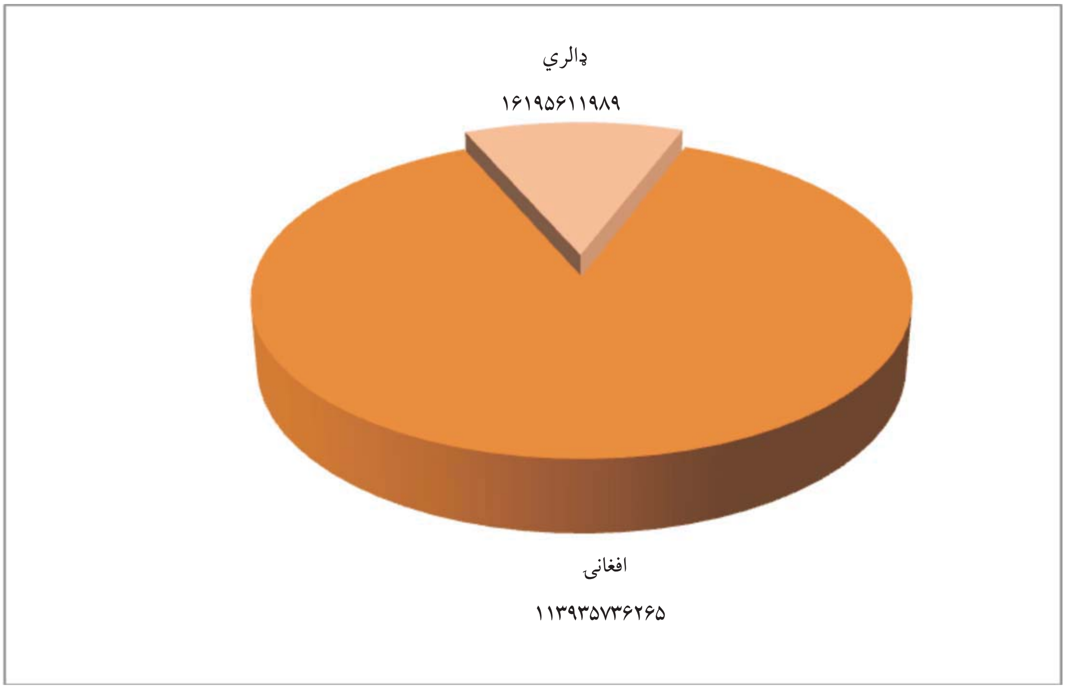

د تسويې او تصفيې برخه (Clearing House)

د تسويې او تصفيې برخه چې د تادياتو د مديريت يو بله برخه ده، د ۱۳۹۱ مالي كال په اوږدو كې يې ۲،۵۶۳ چكونه د ۶۸۷،۱۱۴،۰۰۶.۵۹ مليونو افغانيو په ارزښت، ۳،۵۱۵ چكونه د ۳۲،۲۳۱،۵۴۸.۳۴ مليونو امريكايي ډالرو په ارزښت او ۳۱ چكونه د ۳۶۰،۷۲۲.۰۰ يورو په ارزښت تسويه او تصفيه كړي دي.

(۱۹) ګراف هغه مبلغونه چې د ۱۳۹۱ مالي كال په اوږدو كې د تسويې او تصفيې برخې لخوا ترسره شوي دي په لاندې ډول وړاندې كوي.

پرمختيايي برخه:

د سويفټ سيستم چې د نړيوالو معاملو لپاره ترې كار اخيستل كيږي، هر كال د سويفټ كمپنۍ لخوا د تكنالوژيكي بدلونونو په پام كې نيولو سره نوي كيږي. د افغانستان بانك هم په ۱۳۹۱ مالي كال كې د ياد شوي كمپنۍ د سپارښتونو له مخې خپل سيستم له ۶.۰ نسخې څخه ۷.۰ نسخې ته بدل كړی دی. ياد شوي بدلونونو د افغانستان بانك د بهرنيو تادياتو سيستم له نړيوالو معيارونو سره عيار كړی دی.

د يادونې وړ ده چې د تادياتو لوی مديريت په ۱۳۹۱ مالي كال كې د نورو اړونده ادارو په همغږۍ د طرح شوي پلان له مخې د تادياتي سيستمونو د عصري كولو د پروژې كار چې مخكې پلان شوی ؤ، پيل كړی دی. ياده پروژه چې RTGS, CSD, ACH سيستمونه رانغاړي، خپل لومړني پړاوونه ترسره كړي او د يادو شويو سيستمونو د معرفی او نصب عملي كار به په نږدې راتلونكي كې پيل كړي.

۱۹ ګراف:

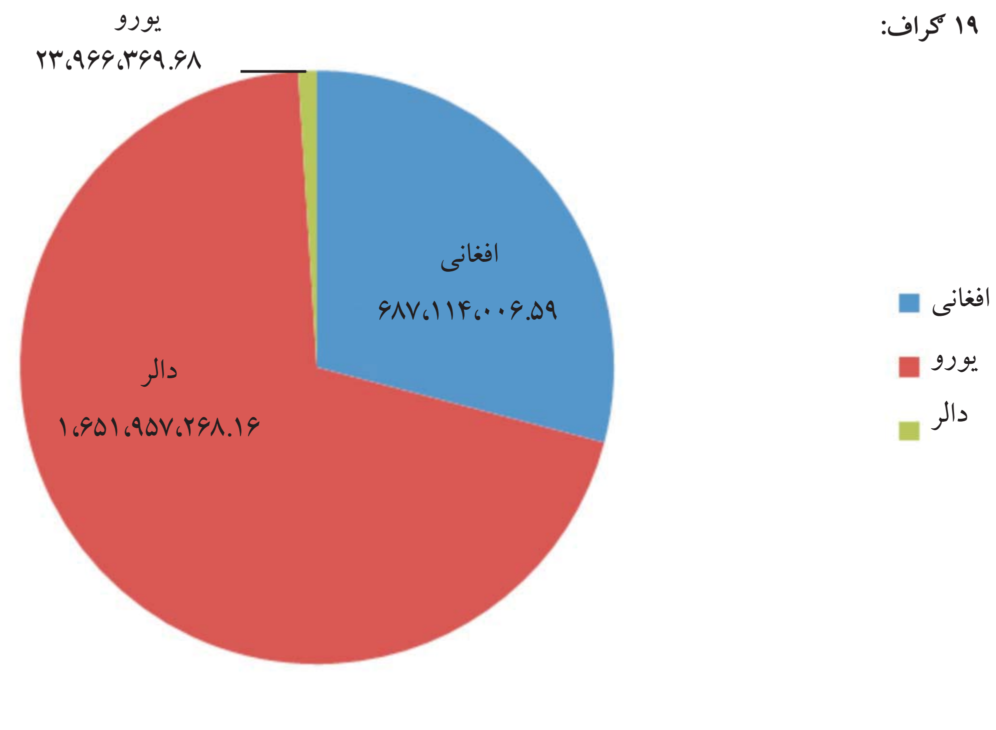

(۲۰) ګـراف د افغانستان د تادیاتو د سیستـم پـلان شـوې طرحه ښکاره کوي.

۲۰ ګراف:

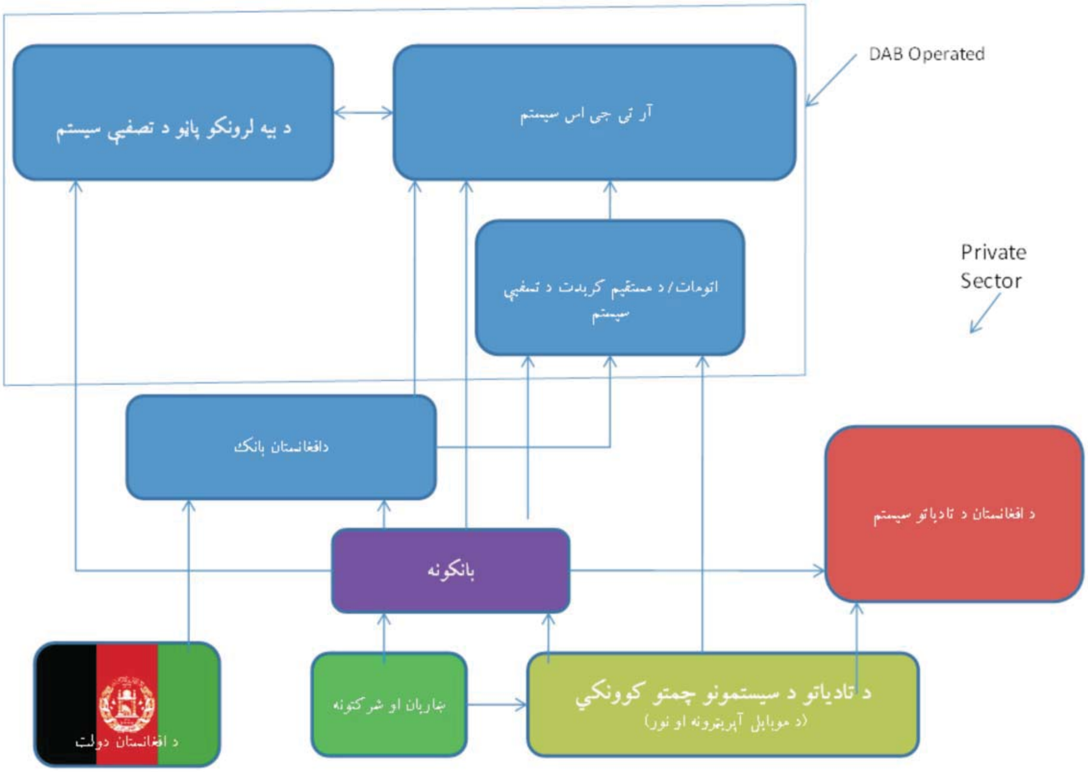

د بازار عملیات

د بازار عملیات

د افغانستان بانک زېرمه شوي شتمنۍ د ۱۳۹۱ کال د ورې په پیل کې (۶.۲۵۹) ملیارده امریکایي ډالره وې او د ۱۳۹۱ کال د لیندۍ د میاشتې په ۳۰ مه نېټه ۷.۰۶۳ ملیارده امریکایي ډالرو ته زیات شوي دي چې د مرکزي بانک په پورتفولیو کې ۸۰۴ ملیونه امریکایي ډالرو پورې توپیر ښکاره کوي. سربېره پر دې، د افغانستان بانک د ۱۳۹۱ کال له اوایلو څخه د ۱۳۹۱ کال د لیندۍ د میاشتې تر ۳۰ مې نېټې پورې شاوخوا ۲.۵ ملیارده امریکایي ډالره د پولي پرسوب د انډول ساتلو په موخه په بازار کې لیلام کړي دي. د افغانستان بانک په پورتفولیو کې د زېرمې (ریزرف) د ټیټوالي اصلي لامل د ۱۳۹۰ کال په پرتله په نړیوال بازار کې د اسعارو او سرو زرو د نرخ د غیر مترقبه کموالی او ښکته راتلل ګڼل کیږي.

۲۱ ګراف: د ۱۳۹۱ کال په ترځ کې د بیه لرونکو پاڼو لیلام

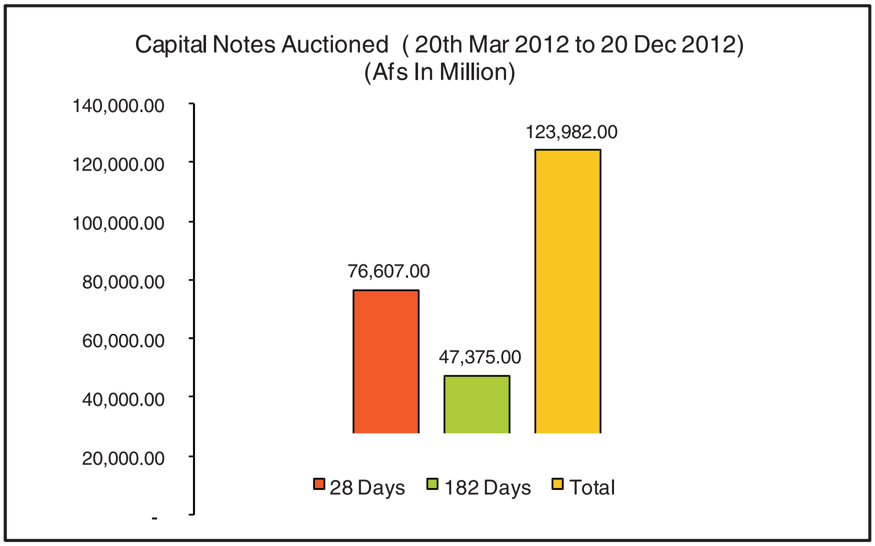

خو د پانګې اچونې له پراخ کړکیچ او په نړیوال بازار کې د اسعارې ټکټانو د نرخونو له بې ساري ټیټوالي سره، د ریزرف مدیریت د پانګې اچونې د ګټو په توګه ۳۵ میلیونه امریکایي ډالره اټکل کړي دي چې په پایله کې د افغانستان بانک وتوانید چې ۲۸ ملیونه امریکایي ډالره ګټه د بهرنۍ پانګې اچونې له لارې ترلاسه کړي.

د اسعارو لیلام (آکشن):

د ۱۳۹۱ کال په اوږدو کې د اسعارو په لیلام کې چې معمولاً د شنبې او سه شنبې په ورځو د ریاست د عالي مقام تر نظر لاندې ترسره کیږي، په ټولیزه توګه شاوخوا ۲.۵ ملیارده امریکایي ډالره پلورل شوي دي.

پته دې پاتې نه وي چې د اسعارو د لیلام د بهیر د څرنګوالي راپور په دوامداره توګه د پولي سیاست لوی مدیریت او د ټولوناظر دفتر ته او د سیستم له لارې د هر لیلام (اکشن) کاپي اړونده مراجعو او د پیرودونکو د حسابونو تصفیې ته په ټاکلي وخت کې لیږدول شوي دي.

بیه لرونکي پاڼې (کېپیټل نوټ)

د ۱۳۹۱ کال له پیل څخه تر (۱۳۹۱/۹/۳۰د مالي کال پای پورې) د دې اداري لخوا په اونۍ کې یو ځل د بیه لرونکو پاڼو لیلام په لار اچول شوی چې په ترځ کې یې ۲۸ ورځنۍ او ۱۸۲ ورځنۍ بیه لرونکي پاڼې لیلام شوي دي. په یاد شوي وخت کې په ۲۸ ورځنۍ بیه لرونکو پاڼو کې په ټولیز توګه ۷۶،۶۰۷،۰۰۰،۰۰۰ افغانۍ او په ۱۸۲ ورځنۍ بیه لرونکي پاڼو کې په ټولیزه توګه ۴۷،۳۷۵،۰۰۰،۰۰۰ افغانۍ لیلام شوي دي او په لیلام کې بریالي بانکونو ته د بازار عملیات لخوا د دواړو ډولو بیه لرونکو پاڼو د

لیلام له امله ۸۱۰،۹۵۷،۹۷۰.۲۹ افغانۍ ټکتانه ورکړل شوې ده.

د روان کال په اوږدو کې د یوې شپې د اماناتو د اسانتیا (Overnight Deposit Facility) اوسط کچه چې د سوداګریزو بانکونو لخوا د افغانستان بانک سره اېښودل شوي دي، ۴،۶۱۴،۷۲۰،۱۴۱.۳۸ افغانۍ ته رسیږي او له همدې کبله د بازار عملیات دفتر ۳۸،۷۹۴،۴۹۳.۶۷ افغانۍ ټکتانه امانات

په موخه له بهرنیو او کورنیو کمپنیو څخه د اړوند ارګانونو په فرمایش او د مالیې وزارت په موافقه له عادي او پرمختیایي بودجې څخه د اړوندو کمپنیو په وجه د بهرنیو او کورنیو معامله لرونکو بانکونو له لارې په مختلفو اسعارو پرانیستلي دي چې د لاندې اسعارو په جلاتوب سره معلومات وړاندې کیږي:

۱- هغه لیتراف کریډټونه چې د ۱۳۹۱ کال

تعدیلاتو، د لیتراف کریډټ غځول(تمدید)، د معامله لرونکو بانکو پوښتنو ته چې د سویفټ او ایمیل له لارې دې اداري ته رسیږي، اړین ځوابونه ویل رانغاړي. همدا ډول د ۱۳۹۱ کال په اوږدو کې له ۴۵۰ پیغامونو زیات د کورنیو او بهرنیو معامله لرونکو بانکونو په سرلیک (عنوان) د دوی د پوښتنو اړوند د سویفټ له لارې استول شوي دي.

په پای کې باید زیاته کړو هغه مبلغونه چې

۲۲ ګراف:

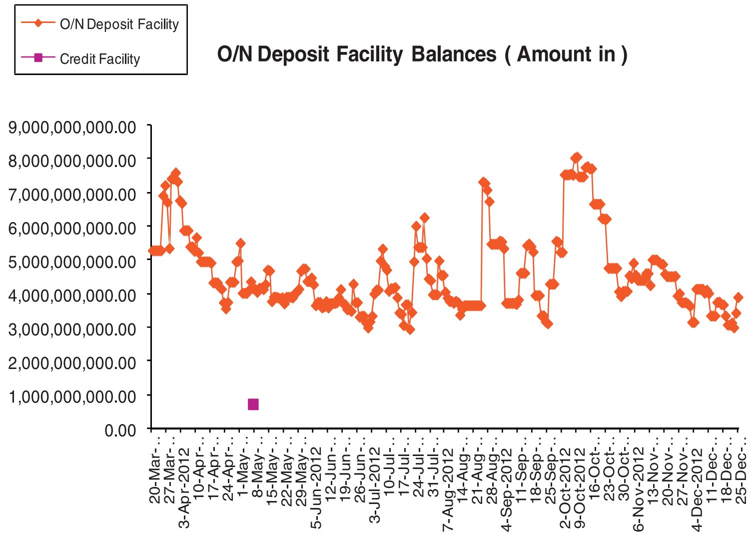

ایښودونکو ته ورکړې ده.

همدا ډول د همدې مودې په ترځ کې د افغانستان بانک سره د سوداګریزو بانکونو د اجباري زیرمو (Required Reserve) له امله په ټولیزه توګه ۱۱۵،۸۵۳،۸۳۱.۹۲ افغانۍ ټکتانه سوداګریزو بانکونو ته تادیه شوې ده.

لیتراف کریډیټونه:

د لیتراف کریډیټونو مدیریت د ۱۳۹۱ کال په اوږدو کې شاوخوا ۳۵ وارداتي لیتراف کریډټونه د وزارتونو او نورو دولتي ارګانونو د اړتیا وړ سامان الاتو او تجهیزاتو د واردولو

په ترځ کې په ډالرو پرانېستل شوي په ټولیزه توګه ۱۴۲،۷۸۳،۱۹۵ ډالرو ته رسیږي.

۲- هغه لیتراف کریډټونه چې په یورو پرانیستل شوي په ټولیز ډول -/۱،۰۰۸،۱۲۰- یورو کیږي.

۳- هغه لیتراف کریډټونه چې په افغانۍ پرانیستل شوي -/۵۱۴،۰۷۰،۲۴۸- افغانیو ته رسیږي.

د یادونې وړ ده چې د لیتراف کریډټونو د پرانېستلو لړۍ یوازې د هغې په پرانېستلو سره پای ته نه رسیږي، بلکې د لیتراف کریډټ کتنې د نېټې تر پای پورې اوږده پروسه په بر کې نیسي چې دا لړۍ په لیتراف کریډټ کې د

لیتراف کریډټ د پرانیستنې په موخه د مالیې وزارت او دولتي ارګانونو له حسابونو څخه د پرانیستنې پر مهال اخیستل کیږي، په بشپړه توګه سل په سلو کې تر لاسه او د لیتراف کریډیټونو د ریزرف کوډ ته لیږدول کیږي. دا چې لیتراف کریډیټونه د وخت په قید کې د ورکړې وړ دي او د لیتراف کریډټ ډېری مبلغونه د هغه تر وروستی نېټې پورې چې اوږده موده په بر کې نیسي، د افغانستان بانک سره پاتې کیږي چې دا په خپله د افغانستان د ریزرف (زېرمو) کچه لوړوي.

مالي صورت حساب

مالي صورت حساب

د ۱۳۹۱ کال د لیندۍ ۳۰ مه (د ۲۰۱۲ کال د دسمبر ۲۰) د مالي کال پای

شتمنۍ	یادداشت	۱۳۹۱-۰۹-۳۰ ارقام په زر افغانۍ "۰۰۰"	Restrated ۱۳۹۰ ارقام په زر افغانۍ "۰۰۰"
د سرو زرو زېرمې	۴	۶۰،۴۲۴،۰۷۹	۵۷،۶۳۳،۶۰۴
د بهرنیو اسعارو نقدي زېرمې	۵	۲۱،۳۰۸،۶۵۶	۱۵،۸۳۰،۷۳۶
له بانکونو او مالي ادارو څخه د تر لاسه کولو وړ پیسې (وجوه)	۶	۲۲۱،۹۷۲،۲۹۴	۱۷۳،۲۸۴،۴۵۸
د بیلونه ټریژري	۷	۵۷،۴۴۲،۳۲۳	۶۲،۱۷۵،۸۸۶
طلبات د پور ورکونې د وروستي مرجع په توګه	۸	۳۰،۴۱۴،۹۱۶	۳۴،۸۴۳،۲۲۳
طلبات او نور د حصول وړ حسابونه	۹	۶۳۶،۴۷۳	۳۵۴،۹۲۴
پانګه اچول شوي ملکیتونه	۱۰	۹،۰۰۰	۹،۰۰۰
جایدادونه او تجهیزات	۱۱	۴،۶۴۸،۲۵۱	۴،۶۳۴،۹۸۷
ناملموسه شتمنۍ	۱۲	۱،۰۲۰	۴،۱۶۰
نورې شتمنۍ	۱۳	۱۲،۵۷۸،۴۳۱	۱۲،۵۸۲،۴۲۹
د شتمنیو مجموعه		۴۰۹،۴۳۵،۴۴۳	۳۶۱،۳۵۳،۴۰۷
ورکړې مکلفیتونه او د پانګې سهمیه (اکویتی)			
ورکړې			
په دوران کې پیسې	۱۴	۱۵۰،۰۰۸،۴۷۹	۱۴۸،۰۵۵،۸۰۰
کپیټل نوټ (ارزښتناکه اسناد)	۱۵	۳۵،۰۸۹،۸۰۹	۳۰،۷۴۹،۸۹۹
بانکونو او مالي موسسو ته د تادیې وړ	۱۶	۴۰،۰۹۷،۳۰۰	۳۸،۹۰۸،۷۳۳
پیرودونکو ته د تادیې وړ	۱۷	۱۰۴،۲۱۲،۲۶۷	۷۸،۷۳۴،۳۹۳
ورکړې (ای . ام . اف)	۱۸	۳۲،۲۶۸	۳۲،۲۶۸
د متقاعدینو حقوق	۱۹	۱،۳۶۷،۴۳۸	۱،۶۸۷،۳۱۶
ځنډول شوي مرستې	۲۰	-	۳۴،۲۹۶
تدارکات (پرویژنونه) او نور د ورکړې مکفیتونه	۲۱	۹،۴۳۵،۳۵۵	۸،۰۴۲،۴۵۰
د ورکړې مجموعه		۳۴۰،۲۴۲،۹۱۶	۳۰۶،۲۴۵،۱۵۶
پانګه(اکویتی)			
پانګه	۲۲	۱۵،۳۰۵،۷۵۹	۸۹۲،۲۹۷
بیا ارزښت موندونکی زېرمې	۲۲	۵۳،۸۸۶،۷۶۸	۵۴،۲۱۵،۹۵۴
متراکم زیانونه	۲۲	-	-
د خالصې پانګې مجموعه		۶۹،۱۹۲،۵۲۷	۵۵،۱۰۸،۲۵۱
د ورکړې او خالصې پانګې مجموعه (اکویټي)		۴۰۹،۴۳۵،۴۴۳	۳۶۱،۳۵۳،۴۰۷

له یو څخه تر ۳۳ شمېرې پورې ضمیموي یادداشتونه د دې مال صورت حساب بنسټیزې برخې جوړوي.

نورالله دلاوري	خان افضل هډه وال	احمد منیر نوید
د افغانستان بانک لوی رئیس	د افغانستان بانک لومړی مرستیال	لوی مالي آمر

د عوایدو صورت حساب

د ۱۳۹۱ کال د لیندۍ ۳۰ مه (د ۲۰۱۲ کال د دسمبر ۲۰) د مالي کال پای

	یادداشت	۱۳۹۱ ارقام په زر افغانی "۰۰۰"	۱۳۹۰ ارقام په زر افغانی "۰۰۰"
د ټکټاني عاید	۲۳	۲،۰۷۵،۱۲۷	۲،۲۶۸،۲۸۷
د ټکټاني مصارف	۲۴	(۹۶۵،۶۰۶)	(۸۸۳،۶۴۰)
د ټکټاني خالص عاید		۱،۱۰۹،۵۲۱	۱،۳۸۴،۶۴۷
د فیس او کمیشن عاید		۱۹۹،۰۷۹	۱۶۰،۱۸۷
د فیس او کمیشن مصارف		(۶۱،۸۸۱)	(۹۹،۷۴۴)
د فیس او کمیشن خالص عاید		۱۳۷،۱۹۸	۶۰،۴۴۳
د بهرنیو اسعارو دتبادلې له امله ګټه/ تاوان		۵،۵۶۴،۲۴۵	۵،۴۱۰،۶۲۳
مالي شتمنیو د پلور له اړخه خالص زیاتوالی		(۱۳،۰۷۹)	۱۱۹،۳۳۷
نور عملیاتي عواید	۲۵	۱۴۱،۰۱۳	۸۲،۷۵۱
		۵،۶۹۲،۱۷۹	۵،۶۱۲،۷۱۲
عملیاتي عواید/ مصارف		۶،۹۳۸،۸۹۹	۷،۰۵۷،۸۰۲
د کارکوونکو مصارف	۲۶	(۱۱۱،۸۰۴)	(۸۴۰،۴۴۲)
د بانکنوټونو د چاپ مصارف	۲۷	–	(۱۲۹،۹۸۳)
نور مصرفونه	۲۸	(۲۲۹،۸۲۳)	(۲۲۴،۰۰۱)
د تنقیص شویو مامورینو مصارف		(۲۶۱)	(۳۴،۲۸۳)
د مرستو لګښت (د پور ورکونې د وروستی مرجع په توګه)	۸	–	۱۸،۱۰۸،۲۵۰
د ودانیو په بیا ارزښت کې کموالی	۱۱	–	
استهلاک یا فرمایشونه	۱۲و۱۱	(۵۴،۰۰۱)	(۵۹،۵۳۷)
خالص عملیاتي تاوان		۶،۵۴۳،۰۰۹	۲۳،۸۷۷،۸۰۷
د اسعارو دتبادلې غیر حقیقي تاوان		۷،۸۷۰،۴۵۳	۹،۸۴۲،۰۰۶
کلنی تاوان		۱۴،۴۱۳،۴۶۲	۳۳،۷۱۹،۸۱۲

له یو څخه تر ۳۳ شمیرې پورې ضمیموي یادداشتونه د دې مالي صورت حساب بنسټیزې برخې جوړوي.

نورالله دلاوري **د افغانستان بانک لوی رئیس**	**خان افضل هډه وال** **د افغانستان بانک لومړی مرستیال**	**احمد منیر نوید** **لوی مالي آمر**

د افغانستان بانک

د نقدي جریان صورت حساب

د ۱۳۹۱ کال د لیندۍ ۳۰ مه (د ۲۰۱۲ کال د دسمبر ۲۰) د مالي کال پای

	یادداشت	۱۳۹۱-۰۹-۳۰ ارقام به هزار افغانی "۰۰۰"	۱۳۹۰ ارقام به هزار افغانی "۰۰۰"
د عملیاتي کړنو نقدي جریانات			
په کال کې خالصه ګټه/ (تاوان)		۱۴،۴۱۳،۴۶۲	۳۳،۷۱۹،۸۱۲
غیر نقدي کړنو لپاره تعدیل:			
استهلاک یا فرسایشونه		۵۴،۰۰۱	۵۹،۵۳۷
د ټکټاني عاید		(۱،۷۰۲،۳۴۲)	(۱،۶۹۷،۳۵۵)
د ټکټاني مصارف		۹۶۵،۶۰۶	۸۸۳،۶۴۰
پلور ته چمتو شتمینو له درکه د ټکټاني عواید		(۳۷۲،۷۸۵)	(۵۷۰،۹۳۲)
د لګښت تاوان (نقص) لپاره تخصیص		-	(۱۸،۱۰۸،۲۵۰)
د مرستو له پلوه عواید		(۳۴،۲۹۶)	(۱۸،۴۷۳)
د کارکوونکو د تقاعد د تقویت لپاره مرسته او همغږي		(۳۰۹،۹۶۱)	۳۰۸،۴۵۲
د اسعارو د تبادلې له امله تحقق نه موندلې ګټه / تاوان		(۷،۸۷۰،۴۵۳)	(۹،۸۴۲،۰۰۶)
		۵،۱۴۳،۲۳۲	۴،۷۳۴،۴۲۵
کار لاندې پانګه کې بدلونونه			
بانکونو او مالي مؤسسو د حصول وړ ټيټوالی		۲۰،۷۳۴،۳۵۱	(۱۵،۸۹۹،۲۸۹)
د پور ورکوني د وروستی مرجع په توګه د مرستې ټيټوالی		۴،۴۲۸،۳۰۷	(۱۶،۱۵۰،۱۶۸)
د طلباتو او نور د حصول وړ حسابونو زیاتیدل		(۲۸۱،۵۵۰)	(۴۴،۵۰۳)
په نورو شتمنیو کې ټيټوالی		۳،۹۹۷	۱۰،۷۵۹
په ګردښت کې د افغانی پیسو زیاتوالی		۱،۹۵۲،۶۷۹	۱۵،۶۱۳،۳۸۲
بانکونو او مالي مؤسسو ته د تادیې وړ زیاتوالی		۱،۱۸۸،۵۶۷	۱۱،۴۰۴،۵۹۲
د مشتریانو د تادیې وړ زیاتوالی		۲۵،۴۷۷،۸۷۴	۱۶،۸۹۴،۳۳۰
د آی. ام. اف ورکړې		-	(۳،۲۴۳)
په تدارکاتو (پروېژن) او نورو ورکړو کې زیاتوالی		۱،۳۹۲،۹۰۵	(۵۹،۳۱۹)
		۵۴،۸۹۷،۱۲۹	۱۱،۷۶۶،۵۴۱
د عملیاتي فعالیتونو نقدی جریانات		۶۰،۰۴۰،۳۶۱	۱۶،۵۰۰،۹۶۶
حصول شوي ټکټانه		۱،۹۲۰،۰۶۶	۲،۱۵۸،۲۵۰
ورکړل شوي ټکټانه		(۹۶۵،۶۰۶)	(۷۹۹،۰۴۳)
تقاعد لپاره تادیه شوي پیسې		(۹،۹۱۷)	(۲۶،۷۷۳)
د عملیاتي فعالیتونو خالص نقدي جریانات		۶۰،۹۸۴،۹۰۵	۱۷،۸۳۳،۴۰۰
د پانګه اچول شوي فعالیتونو نقدي جریانات			
په پانګه اچونو کې زیاتوالی		۴،۷۸۶،۴۰۱	(۵،۲۱۸،۳۴۰)
د جایدادونو او تجهیزاتو پېرودل		(۶۳،۷۶۱)	(۱۲۰،۵۶۴)

غیر منقولې/ مشهودې شتمنیو پېرودل		(۳۶۴)	-
		۴،۷۲۲،۲۷۶	(۵،۳۳۸،۹۰۴)
د پانګه اچول شوي فعالیتونو خالص نقدي جریانات			
د بیه لرونکو پاڼو خپرول		۴،۳۳۹،۹۰۹	۱۴،۶۹۲،۷۶۲
د مالي فعالیتونو خالص نقدي جریانات		۴،۳۳۹،۹۰۹	۱۴،۶۹۲،۷۶۲
د نغدو یا د نغدو معادل خالص زیاتوالی		۷۰،۰۴۷،۰۹۰	۲۷،۱۸۷،۲۵۸
په نغدو پیسو باندې د اسعارو د نرخ د بدلون اغیز		۴،۶۹۷،۹۵۴	۵،۱۴۳،۳۷۶
د کال په پیل کې نغدې پیسې یا د هغې معادل		۴۶،۵۱۴،۲۸۰	۱۴،۴۲۲،۳۲۰
د کال په پای کې نغدې پیسې یا د هغې معادل	۳۰	۱۲۱،۲۵۹،۳۲۵	۴۶،۵۱۴،۲۸۰

له (۱) څخه تر (۳۳) شمېرې پورې ضمیموي یادداشتونه د مالي راپورونو اساسي برخه جوړوي.

نورالله دلاوري
د افغانستان بانك لوی رئیس

خان افضل هډه وال
د افغانستان بانک لومړی مرستیال

احمد منیر نوید
لوی مالي آمر

اداره او پراختیا

اداره او پراختیا

د ټولو ناظر اداره

د افغانستان بانک د يوويشتمې مادې سره سم، د ټولو ناظر اداري دندې، د افغانستان بانک د احتمالي خطرونو د مخنيوی په موخه د کړنلارو د وضع کولو او خونديتوب ترڅنګ د مناسبو سندونو ساتل او د هغو پر تطبيق باندې ځارنه، د افغانستان بانک د نافذو قوانينو او مقرراتو پر رعايت باندې ځارنې لپاره د افغانستان بانک د اداري او فعاليتونو دوامداره څېړنه، د افغانستان بانک د حسابونو، ريکارډونو او همدا ډول د کړنلارو، د حسابداری د کنټرول او بودجې په هکله د افغانستان بانک عالي شورا ته د راپورونو او مشورو وړاندې کول او څېړل، د افغانستان بانک د مالي صورت حسابونو او نورو اړونده سندونو منظمه څېړنه او رسيدګي او د هغو د سموالي (صحت په صورت کې) د تصديق پاڼې صادرول او د افغانستان بانک د عالي شورا او لوی رئيس د عالي مقام ته راپورونه، وړانديزونه او مشورې ورکړې دي.

د دې تر څنګ د ۱۳۹۱ کال په اوږدو کې د

(۲۳) ګراف د ۱۳۹۱ کال په ترڅ کې د ټولو ناظر اداري د کاري پلان پلي کېدل ښکاره کوي.

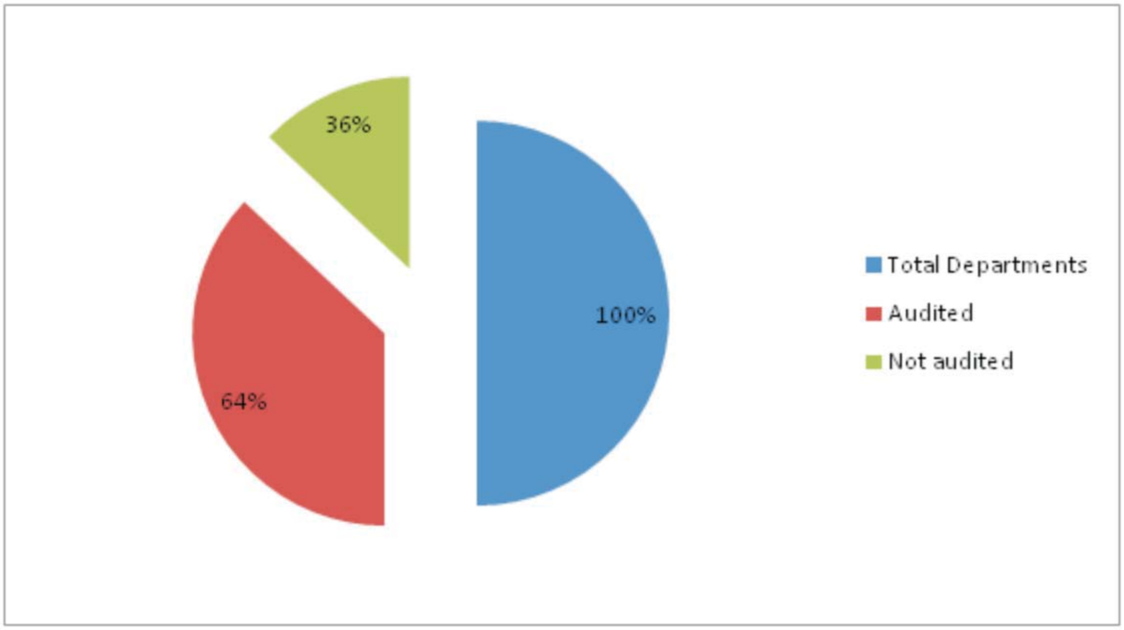

تصميمونو له رغنده اجراء او تطبيق د ټولو ناظر د اداري له دندو څخه شميرل کيږي.

د ټولو ناظر اداره د هېواد په ځينو ولايتونو کې د امنيت د نه شتون، د کارکوونکو د کموالي او له داسې نورو ننګونو سره، وتوانيده څو د ورکړل شويو دندو او خپل کاري پلان سره سم د ۱۳۹۱ کال په اوږدو کې د افغانستان بانک له ۷۳ شعبو (مرکزي شعبې، د مرکز ښاري څانګې، د ولايتونو نمايندګی، د ولايتونو ښاري څانګو او غرفو) څخه ۵۴ شعبې وڅيړي او د افغانستان بانک د شعبو د چارو د لا ودې او د بانک مهمو موخو ته د رسيدو په موخه يې د رياست ټولو ناظر اداري لخوا ټاکل شوي پلاوي د زړو او مندرسو بانکنوټونو د سوځيدو او د پورونو د تر لاسه کولو په موخه د افغانستان بانک د کارکوونکو د جايدادونو د تائيدولو په پروسه کې ګډون کړی دی. د افغانستان بانک د شکايتونو صندوق يې تل په مرکز او ښاري څانګو کې بررسي کړی او د پيرودونکو او کارکوونکو شکايتونو ته پاملرنه کوي.

د ۱۳۹۱ کال په ترڅ کې يې څلور کارکوونکي جذب کړي دي چې ور څخه د بانکداری په ساحه کې د ټولو ناظر اداري اديټورانو د ظرفيت لوړولو، د داخلي

بررسی او د مالي راپور ورکونې په موخه کار اخيستل کيږي.

د حقوقي مشاوريت دفتر

د افغانستان بانک د حقوقي مشاوريت دفتر د چارو د لا ښه والي په موخه د ۱۳۹۱ کال په اوږدو کې لاندې دندې ترسره کړې دي:

- د بانکدارۍ په قانون کې د تعديلاتو وضع کول او د راتلونکو چارو د ترسره کولو په موخه د عدليې وزارت ته وړاندې کول.
- د افغان اماناتو د بيمې د قانون ترتيبول او د راتلونکو پړاونو اجراء کولو لپاره د عدليې وزارت ته وړاندې کول.
- د بانکدارۍ په دوديزه قانون کې د تعديلاتو وضع کول او د اسلامي بانکدارۍ له قانون سره د بانکدارۍ د دوديزه قانون د مسودې يو ځای کول او عدليې وزارت ته د راتلونکو پړاونو اجراء کولو لپاره د نوموړې مسودې د متن برابرول.
- د توکيو په کنفرانس کې د افغانستان د اسلامي جمهوريت د ژمنو په بنسټ د پيسو د تطهير پر وړاندې د مبارزې په قانون او د تروريزم د تمويل پرضد د مبارزې په قانون کې د تعديلاتو وضع کول او د راتلونکو چارو د ترسره کولو په موخه د عدليې وزارت ته د تعديلاتو استول.
- د افغانستان بانک او ماليې وزارت تر منځ د تړون ليک د مسودې نهايي کول په خاصه توګه د افغانستان بانک د پانګې د نوي کولو په برخه کې.
- د عدليې وزارت په همغږۍ د منقولو او غير منقولو اموالو د رهن په قوانينو کې د تعديلاتو وضع کول.
- د افغانستان بانک د عالي شورا د ۱۳۹۱/۴/۱۵ نېټې د ۲۳ ګڼې تصويب په اساس د افغانستان بانک د کارکوونکو د تقاعد د مقررې منظوري.
- د افغانستان بانک د عالي شورا د ۱۳۹۱/۱۲/۲۸ نېټې د ۲۲ ګڼې تصويب له مخې د افغانستان بانک کارکوونکو ته د پور ورکړې د مقررې منظوري.
- د افغانستان بانک اړوند نورو کړنلارو، پاليسيو او لوايحو طرح، تعديل او بدلون.

د ريسک منجمنټ اداره(د مالي خطراتو اداره)

د مالي سيستم د تقويت او ټينګښت او د شوني خطرونو څخه د مخنيوي لپاره يو شمېر ګامونو او تګلارو ته اړتيا ليدل کيږي چې بانکي سيستم بايد هغه وارزوي، اندازه، کنټرول او تحليل يې کړي.

د ۸۰ او ۹۰ لسيزې د مالي کړکيچونو د پېښېدو له امله د نړۍ ټولو هېوادونو په ګډه د نړېوال مالي سيستم پياوړتيا او تقويت لپاره هر اړخيزې هڅې پيل کړې. د توليد سيستمونو، د توليد د تخنيک پرمختګ، د محاسباتي ابزارونو وده او پراختيا، د سرې سر عايد زياتېدنه، د سپماوو زياتېدنه او د قوانينو او مقررو د بدلونونو په برخو کې اقتصادي، صنعتي او تکنالوژيکي بدلونونه د دې لامل شو څو په مالي سيستمونو کې بدلون رامنځته شي چې دا ټول په خپل وار د مالي سيستم د لا پيچلتوب لامل شول، او د مالي سيستم پر دغو پيچلي او ستونزمنو مسايلو باندې د بريالي کېدو او د مالي سيستم د لا خونديتوب په موخه په بانکي ډګر کې د مديريت تګلاره هم بدلون وموندله.

په يوه اداره کې مالي خطرونه د بدلون د لاملونو ترمنځ د اړيکې او پر روان وضعيت باندې د هغوی د اغيزې د شدت له امله د يو موډل تطبيق او طرحې ته اړتيا رامنځته کيږي. د موډل د طرح کولو لپاره هم کولی شو په اقتصادي ډګر کې له شته تګلارو څخه ګټه واخلو. له همدې کبله د خطرونو په برخه کې يو موډل کولی شي د تجزيې او تحليل د حل لارې او امکاناتو د پام وړ اندازه آسانه کړي. نو له همدې امله د مالي خطراتو ډيپارټمنټ هم په بيلابيلو برخو کې د شوني خطرونو د ارزولو لپاره له هغو موډلونو څخه کار اخلي کوم چې له نړېوال معيار سره برابر وي او د بازل د کميټې لخوا پيژندل شوي وي.

دا چې افغانستان د بانکدارۍ په ډګر کې نوې ګام ايښی دی نو څکه پکاره ده څو له هره پلوه په تيره بيا په بانکي سيستم کې د ټولنې د عيني واقعيتونو په پام کې نيولو سره د پرمختللي هېوادونو په پرتله له بيلابيلو تګلارو او ميتودونو څخه کار واخلي ترڅو له يو اړخه په افغانستان کې د بانکدارۍ نوې ډګر پراخ او پياوړی شي او له بل اړخه پر بانکي سيستم باندې زموږ د خلکو ډاډمنتيا زياته شي.

ياد شوي موضوعات دا ايجابوي څو بانکي

سیستم په افغانستان کې د خپلو فعالیتونو په برخه کې د خطرونو مدیریت ته پاملرنه وکړي ترڅو په ټولنه کې یو سالم او ټینګ مالي سیستم تضمین شي.

په بانکي سیستم کې اړتیاوې او پرمختګونه دا ایجابوي څو په ټولنه کې د مالي او پولي سیستم ټیکاو تضمین شي. د مالي خطرونو ډیپارټمنټ د لومړي ځل لپاره د ۲۰۰۸ میلادي کال د جنوری په لومړی نیټه د شتمنیو د خوندیتوب او د احتمالي خطرونو د اداري په موخه د افغانستان بانک په تشکیلاتي اډانه کې جوړ شو. حال دا چې د بانکي سیستم د کړنو ارزونه د خطرونو له پلوه دا ایجابوي څو مسلکي او متخصص اشخاص د مالي خطرونو په ځانګه کې استخدام او تر روزنې لاندې ونیول شي. په لومړیو کې د دې مدیریت ۱۳ کارکوونکي د افغانستان بانک لخوا د مالي خطرونو په برخه کې د اشنایی او وړتیا د زیاتیدو لپاره بهرنیو هیوادونو لکه: ترکیه، هندوستان، مالیزیا او فلپین ته لیږل شوي ؤ. په یاده شوې برخه کې لازمه روزنې او زده کړې له تر لاسه کولو وروسته یې بیرته د مالي خطرونو په مدیریت کې خپلو دندو ته دوام ورکړ. د دې آمریت لومړنی کار د افغانستان بانک د اړوند ډیپارټمنټونو څخه په ازمایښتي توګه پیل شو. له دې وروسته یې د مالي چارو د ځارنې لوی آمریت په همغږۍ د هیواد مالي او بانکي سیستم وارزوه او همدا ډول د اړونده برخو د احتمالي خطرونو د ارزونې او

څیړنې تر څنګ د مجوزو بانکونو د راپور په جوړونه بوخت ؤ. د افغانستان بانک د لاربښوونې له مخې، مجوز بانکونه په خپلو اړوندو ادارو کې د مالي خطرونو د شعبې جوړولو ته اړ شول. د مالي ګواښونو د موډل تطبیقول په بانکي سیستم کې تګلارو او تحلیلونو ته اړتیا لري، چې تمه کیږي په ۱۳۹۲ لمریز کال کې د مالي خطرونو عمومي آمریت خپل کاري بهیر او فعالیتونه د بانک دننه د یو لړ دنده ایزو بدلونونو وروسته، پیل کړي او هغه خطرونه چې د افغانستان بانک د عملیاتي خطرونو، د بازار خطرونو، د سیالیت او د اسعارو د تبادلې د بیې خطرونو، د اداري او مدیریت خطرونو، د تکنالوژۍ خطرونو، د شهرت خطرونو او داسې نورو له پلوه ګواښوي، وڅیړي او د اغیزناکه تګلارو د تحلیل او ارزولو وروسته او د عملي موډلونو او د هغو معیارونو له تطبیقولو وروسته چې د بازل کمیټې لخوا وړاندې شوي، د کاري ودې لپاره په هره برخه کې وکاروي، ترڅو د افغانستان بانک د مرکزي بانک په توګه د خپلو بنسټیزو او بنیادي دندو چې د بیو ټیکاو، اقتصادي وده، د تادیاتو د بیلانس انډول، اسعاري سیاست او داسې نورو په ترسره کولو سره د پولي سیاست په اډانه کې خپل کاري کیفیت لوړ او فعالانه عمل وکړي.

د افغان اماناتو د بیمې دفتر (ADIC)

د نورو ادارو په پرتله د دې اداري د اجرااتو طریقه د افغانستان بانک په جواز لرونکو سوداګریزو بانکونو کې د امانات ایښودونکو د اماناتو د خوندیتوب او ملاتړ لپاره، د هیواد په کچه د بانکي نظام په تاریخ کې په بشپړه توګه یوه نوې طریقه ده. د افغانستان بانک او نور واک لرونکي چارواکو د نوموړې اداري په جوړولو او پرانیستلو سره، امانات ایښودونکو او سوداګریزو بانکونو ته د یو بانک د دیوالي کېدو له امله د احتمالي خطرونو د رامنځ ته کیدو په وخت کې بشپړ حاکمیت او ډاډمنه فضا رامنځ ته کړی او حتی د بانکي سیستم د ثبات او په سوداګریزو بانکونو کې د خلکو د اماناتو د خوندیتوب له امله یې په ټولیزه توګه د دولت اعتماد هم ترلاسه کړی دی.

کوم فعالیتونه چې دغه اداره تر سره کوي او له مخې یې په راتلونکي کې په سوداګریزو بانکونو کې د خلکو د اماناتو د بیا تادیه کولو د ځواب ورکونې مسؤلیت لري، له سوداګریزو بانکونو څخه په ربعوار ډول د حق البیمې راټولول دي چې له مخې یې د دې اداري د قانون په بنسټ، د یو بانک د دیوالي کېدو په وخت کې تاکلې اندازه پیسې د خلکو له اماناتو څخه، امانات ایښودونکو ته ورکول کیږي.

د افغان اماناتو د بیمې اداره ((ADIC د افغانستان بانک د عالي شورا د تصویب له مخې خپله حق البیمه ((Premium د مخکې ټاکل شویو کټګوریو او سلنو په اساس له سوداګریزو بانکونو څخه د ۱۳۸۸ کال له وروستی ربعې څخه تر اوسه وضع کوي.

۱۱ جدول: د ۱۳۹۱ کال په ترڅ کې د (۱۶) سوداګریزو بانکونو له حسابونو څخه د دې ادارې ((ADIC حساب ته ټولیزه وضع شوې حق البیمه ((Premium ښکاره کوي:

پـه ۱۳۹۱مالي کال کې د افغانستان بانک د جواز لرونکو سوداګریزو بانکونو له اړونده حسابونو څخه وضع شوې حق البیمه(premium)	
د کال ربعې	۱۳۹۱ کال
لومړی ربع	۸۰،۰۸۶،۲۷۹
دویمه ربع	۸۱،۲۵۹،۶۴۷
دریمه ربه	۸۵،۷۴۴،۱۲۷
څلورمه ربع	۹۰،۱۵۸،۹۹۴
د کال مجموعه	۳۳۷،۲۴۹،۰۴۷ افغانۍ

د افغان اماناتو د بیمې ادارې د ۱۳۹۱ هجرې لمریز کال په اوږدو کې د حق البیـمې د وضع کېدو له پلوه په ټولیزه توګه د ملیونه افغانۍ په بر کې نیسي. دا اداره توانیدلې ده چې د پورته ژمن شویو پیسو له ډلې څخه د ۷۵۰،۰۰۰،۰۰۰ افغانۍ په ارزښت د لومړنۍ او

د افغان اماناتو د بیمې د اداري (ADIC) قانون (مسوده)

د افغانستان د بانکدارۍ د قانون د (۱) شمېرې

۱۲ جدول د حق البیمې د راټولیدو سلنه وړاندې کوي:

د بیمې د راټولیدو جدول

د کمیل ریټینګ درجه	د حق البیمې سلنه
۱	۰.۱۳٪
۲	۰.۱۵٪
۳	۰.۱۸٪
۴	۰.۲۳٪
۵	۰.۲۵٪

۳۳۷،۲۴۹،۰۴۷ افغانۍ په ارزښت د شپاړسو سوداګریزو بانکونو له ټاکلي حساب څخه په د افغانستان بانک کې خپلو حسابونو ته راټولې کړې دي.

د ADIC پیسو د پانګونې څرنګوالی

د دې ادارې د لومړنۍ او دوراني پانګې مبلغونه د وزیرانو د شورا د ۱۳۸۷/۹/۴ نیټې د ۴۰ ګڼې مصوبې او د افغانستان بانک د عالي شورا د ۱۳۸۸/۹/۴ نیټې د ۴۳ ګڼې تصویب په اساس او مالیې وزارت سره د افغانستان بانک د توافق له مخې په ټولیزه توګه یو ملیارده او پنځوس دوراني پانګې په نوم له د افغانستان بانک سره خپل حساب ته ولیږدول.

د افغان اماناتو د بیمې اداره، د دې خبرې په پام کې نیولو سره چې دې ادارې پورې ترلې ټولې پیسې، په بنسټیزه توګه په سوداګریزو بانکونو کې د خلکو د اماناتو تامینولو او ملاتړ په موخه ټولوي او تنظیموي او له همغې څخه ملاتړ کول دی، او له همغه څخه په بهرنیو بانکونو او د افغانستان بانک په بهالرونکو اسنادو کې د پانګونې په توګه ګټه اخلي.

ضمیمه د وزیرانو د شورا او د افغانستان بانک د عالي شورا د ۱۳۸۷/۹/۴ نیټې د ۴۰ ګڼې مصوبې په اساس ملي شورا ته لیږدول شوې چې تر اوسه د هغه د رد یا تائید په برخه کې کوم عملي ګام پورته شوی نه دی.

د عامه اعتباراتو ثبت

د افغانستان بانک د هېواد د بانکي سکتور د یوه تنظیموونکي اداري په توګه تل هڅه کړې ده څو د یو معیاري بانکي سیستم د جوړیدو په موخه لازم اقدامات تر لاس لاندې ونیسي. په همدې موخه د افغانستان

بانک د مالي ټینګښت پروژه له نړیوال بانک سره لاسلیک کړه څو د دې پروژې له اسانتیاوو څخه په ګټې اخیستنې سره په بانکي سکتور کې د احتمالي خطرونو کچه کمه کړي او د افغانستان خلکو ته یو خوندي او د اعتماد وړ بانکي سیستم وړاندې کړي چې یو له دې اقداماتو څخه د عامه اعتباراتو د ثبت د دفتر جوړیدل دي.

نن سبا د مختلفو هېوادونو ډېری مالي اداري د عامه اعتباراتو د ثبت سیستم په کارولو سره توانیدلي دي چې د پام وړ پرمختګونه ولري، ځکه په لږ وخت کې کولای شي له یو واحد سیستم څخه د پور اخیستونکي په هکله اعتباري معلومات، د تضمین وړ اسناد او نور اعتباري معلومات ترلاسه کړي او د پور په ورکولو سره په پانګونه کې ګټور رول ترسره کړي چې د اقتصادي ودې او د عامه هوساینې لامل شي.

د عامه اعتباراتو ثبت اوس مهال د هېواد په بانکي سکتور کې له خاص اهمیت څخه برخمن دی، ځکه د اعتباراتو ثبت او د منقولو او غیر منقولو اموالو د تضمیناتو ثبت کولای شي د افغانستان بانک څارنیز رول تقویت کړي چې موخه یې د هېواد په مالي نظام کې د پور ورکړې د سیستم د ثبات خوندیتوب دی. د بانکداری د اصولو او د افغانستان بانک د مقرراتو له مخې د دې مدیریت کاري کړنلارې، اړونده مراجعو ته د محرمیت د ساتلو په پام کې نیولو سره د اعتباراتو د ثبت او د منقولو او غیر منقولو اموالو د تضمیناتو د ثبت د مختلفو سیستمونو له لارې د اعتباري راپورونو راټولول، زیرمه کول، څېړل او چمتو کول دي او د پورته یاد شوي ارزښت په پام کې نیولو سره د عامه اعتباراتو د ثبت لوی مدیریت د افغانستان بانک په اداره کې جوړ شوی او لاندې دوه بنسټیزې برخې لري:

۱- د عامه اعتباراتو ثبت (Public Credit Registry)

۲- د تضمیناتو ثبت (Collateral Registry)

د تضمیناتو ثبت (Collateral Registry)

د دې اداري د تضمیناتو د ثبت برخه دوه فرعي برخې (د منقولو اموالو د تضمیناتو ثبت او د غیر منقولو اموالو د تضمیناتو ثبت) لري. په بانکي سکتور کې د پرمختللو سیستمونو د رامنځته کولو او پلي کېدلو په موخه، د افغانستان بانک په بانکي معاملو کې د منقولو اموالو د رهن قانون ترتیب او له طې مراحل وروسته د ۱۳۸۸ کال د وري په ۱۸ نېټه په اوو څېرکو او پنځوسو مادو کې د ملي شورا لخوا تصویب شو. دا قانون په بانکي معاملو کې د منقولو اموالو د رهن اړوندو چارو د تنظیمولو او د معاملې د دواړو خواوو(طرفینو) د حقوقو او وجایبو د ټاکلو په موخه وضع شوی دی. د دې قانون بنسټیزې موخې د منقولو اموالو د رهن له لارې د پور او ترونونو تضمینول، د معاملې وړ بانکي اعتباراتو ته د لاسرسی د زمینې برابرول، د سوداګری او اعتباراتو پراختیا، د پانګې اچونې راجلبول او د هېواد د ملي اقتصاد وده ده.

د منقولو اموالو د تضمیناتو د ثبت سیستم بیلابیلې ځانګړتیاوې لري، لکه: په بشپړ الکترونیکي معاصرې تکنالوژۍ سمبالل، د انټرنټ له لارې ټولو لپاره د لاسرسی وړ، د بشپړ اتوماتیک لټون د وړتیا درلودل، ثبت لپاره د اداري پړاوونو د ترسره کولو د اړتیا نشتوالی، ټولو خبرتیاوو لپاره د واحدې کړنلارې کارول او په اتوماتیک ډول د فیس ورکړه.

دا سیستم د ۲۰۱۳ کال د فبروری په ۱۹ نېټه چې د ۱۳۹۱/۱/۲۱ نېټې سره سمون خوري، په رسمي توګه پرانیستل شوی چې له یوې میاشتې ازمایښتي دورې وروسته په ټولو سوداګریزو بانکونو کې لګول شوی دی. د یاد شوي سیستم له پرانیستلو مخکې دې مدیریت د سوداګریزو بانکونو کارکوونکو ته په یاد شوي سیستم کې د دوی د مسلکي ظرفیت او د قانوني اړتیاوو په هکله د پوهې د لوړولو په موخه دوه ښوونیز پروګرامونه جوړ کړي ؤ.

د عامه اعتباراتو ثبت (Public Credit Registry)

د عامه اعتباراتو د ثبت بنسټیزه موخه، د اعتباري معلوماتو د یوه خوندي سیستم جوړول چې د مالي ادارو، سوداګریز بانکونو، مخابراتي شرکتونو او نورو اړونده ادارو له لوري کارول کیږي او دا مؤسسې کولای شي چې د دې سیستم د اسانتیاوو په کارولو سره، د خپلو پیرودونکو د مراجعې په وخت کې د هغوی د سوابقو په هکله خپل د پام وړ معلومات په اسانی سره ومومي.

په دې پاتې نه وي چې د نړیوالې همکاری مالي مؤسسه (IFC) چې د نړیوال بانک یوه برخه ده د نړیوالو معیارونو سره سم د عامه اعتباراتو د ثبت سیستم په رامنځته کولو کې مالي او تخنیکي همکاري کوي.

د افغانستان د بانکدارۍ او مالي چارو انسټیټیوټ

د افغانستان د بانکدارۍ او مالي چارو انسټیټیوټ د یوې روزنیزې ادارې په توګه په ۲۰۰۹ میلادي کال کې د افغانستان بانک په نوښت او د مالي سکتور د خدمتونو د وړاندې کولو په برخه کې د ظرفیت د ټیټې کچې په پام کې نیولو سره، پرانیستل شو. دغه انسټیټیوټ د یو بنسټ لیک په اساس د یو غیر انتفاعي ادارې په توګه جوړ او د اقتصاد وزارت لخوا راجستر شوی او د افغانستان بانک، د افغانستان د بانکونو د ټولنې او د افغانستان د کوچنیو پانګو اچونو د ملاتړ ادارې ګډ ملکیت دی. د افغانستان د بانکدارۍ او مالي چارو انسټیټیوټ د یو وړ مرکز په توګه په ځانګړې توګه د مالي سکتور د پیاوړي کولو په موخه اړ دی چې د بانکونو او د مالي ادارو کارکوونکو ته مناسبې روزنې برابرې کړي.

د افغانستان د بانکدارۍ او مالي چارو انسټیټیوټ لید لوری، په افغانستان او د سیمې په اړه د مالي چارو د روزلو او څېړلو د یو غوره مرکز جوړول دي او د بانکدارۍ او مالي چارو د څېړنې او روزنې د اصلي مټ په توګه عمل کوي او په دوامداره توګه د هغو لویو مدیرانو زده کړې او وړتیاوې لوړوي کوم چې د اطلاعاتو او معلوماتو او د بانکدارۍ سکتور په نوي مسایلو کې کار کوي او د دې ترڅنګ د مالي ادارو لپاره د مشوره ورکولو خدمتونه وړاندې کوي.

له همدې کبله دغه انسټیټیوټ خپله دنده ګڼي چې کار زده کړې ډله د مالي سکتور او د هغه اړوند بیخبنسټ د تقویت په موخه د بانکونو او مالي ادارو لپاره د لنډ او اوږد مهاله روزنو د برابرولو له لارې وروزي، چې په افغانستان کې د پراخ ملاتړ او اقتصادي پرمختیا لامل کیږي. انسټیټیوټ په هېواد کې د مالي سکتور او عملي تجربې د کره پیژندنې په مرسته، غواړي چې په نږدې راتلونکي کې د عملي کار د څېړنې مرکز شي چې په عامه او خصوصي سکتور کې د تصمیم نیوونکو په ګټه دی.

د افغانستان د بانکدارۍ او مالي انسټیټیوټ (AIBF) د خپلې دندې په اوږدو کې چې د افغانستان د مالي سکتور(بانکونو او مالي ادارو) د انساني ظرفیت پراختیا ده، هر اړخیزې هلې ځلې او کوښښونه کړي دي چې د ۱۳۹۱ کال په ترڅ کې یې لاندې لاسته راوړنې درلودلې دي.

۲۴ ګراف: د هغو محصلینو شمېر ښکاره کوي چې د ۱۳۹۱ کال په ترڅ کې روزل شوي دي:

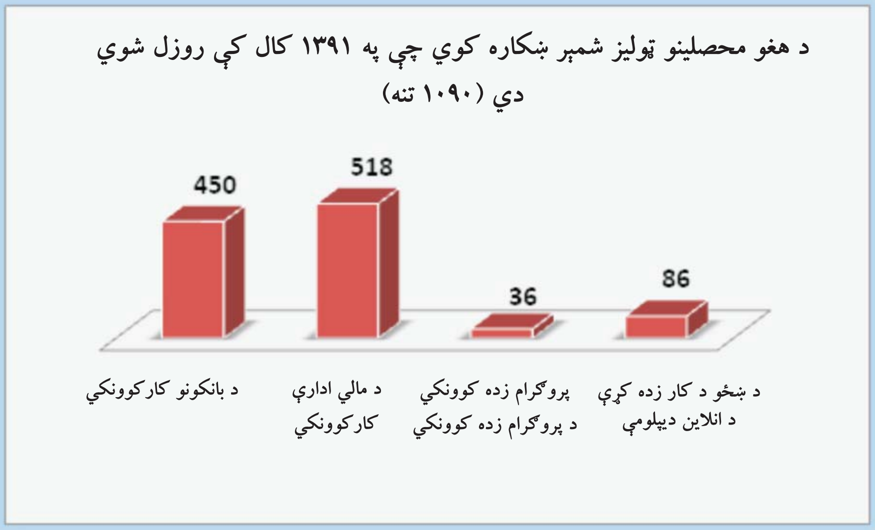

۲۵ گراف: د هغو بانکونو او مالي ادارو د کارکوونکو شمېر ښکاره کوي چې د ۱۳۹۱ کال په اوږدو کې روزل شوي دي:

د ۱۳۹۱ کال په ترڅ کې د بانکونو او مالي ادارو کارکوونکي په لاندې ډول د هر بانک او مالي ادارې په اساس روزل شوي دي

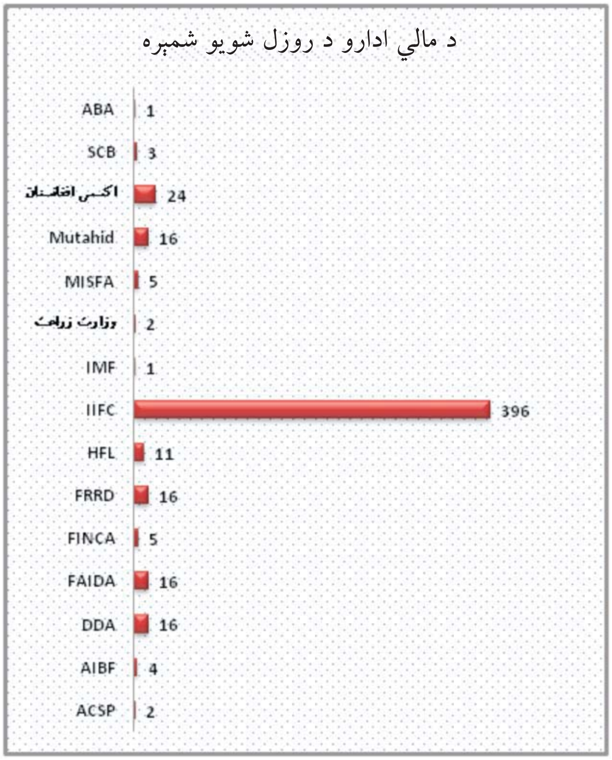

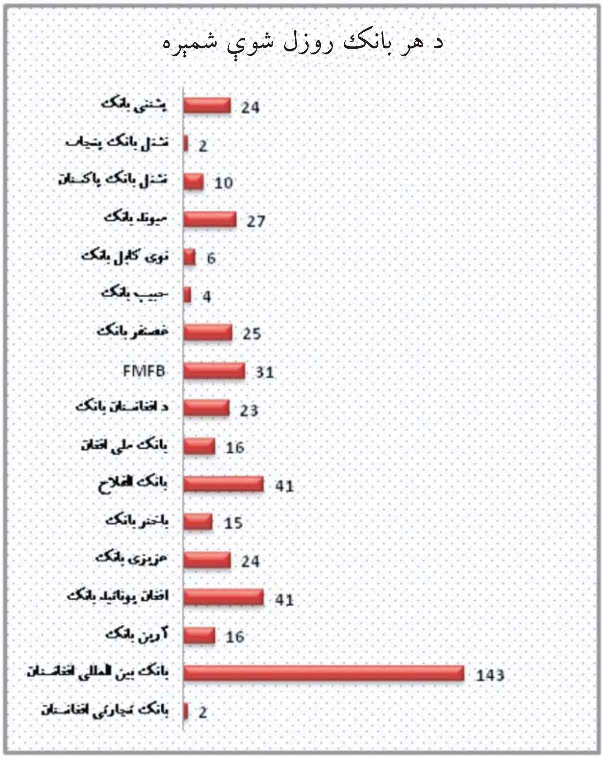

د ۱۳۹۱ کال جوړ شوي کورسونه

شمېره	Name of the course	د کورس نوم
۱	Agriculture Insurance	د کرنې بیمه
۲	Anti-Money Laundering	د پیسو د قاچاق پر ضد مبارزه
۳	Asset and Liability Management	د شتمنیو او بدهی مدیریت
۴	Banking Financial Reporting	د بانکداری د چارو مالي راپور
۵	Banking Law and Regulations	بانکداری قانون او مقررې
۶	Basel II Supervisory	د دریم بازل د څارنې برخه (اداره)
۷	Basic Management	لومړنی – بنسټیز مدیریت
۸	Branch Admin and HR Management	د څانگې د اداري او بشري منابعو مدیریت
۹	Branch Management	د څانگې (نمایندگی) مدیریت
۱۰	CCR	
۱۱	Challenges of Cash Officers	د نغدو پیسو د کارکوونکو ننگونې
۱۲	Corporate Governance	گډه حکومتداري
۱۳	Credit	کریډټ
۱۴	Credit Risk Management	د کریډټ(اعتباراتو) د ریسک مدیریت
۱۵	CRM	
۱۶	Delegation and Supervision	استازي او څارنه
۱۷	Effective Communications	اغیزمنه اړیکې
۱۸	Effective Leadership	اغیزمنه رهبري
۱۹	Financial Management	د مالي چارو مدیریت
۲۰	Fundamentals of Microfinance	د کوچنیو پورونو د ورکړې بنسټونه (اساسات)
۲۱	General Banking	عمومي بانکداري
۲۲	HD Forum	د اچ ډي ټولنه
۲۳	Human Resource Management	د بشري منابعو مدیریت
۲۴	Internal Audit Focus Fraud	د داخلي تفتیش د درغلی فوکس
۲۵	Internal Control and Audit	داخلي تفتیش او کنټرول
۲۶	International Trade Finance	د نړیوالې سوداگری مالي چارې
۲۷	Islamic Finance	اسلامي پانگونه
۲۸	IT Audit	د معلوماتي تکنالوژی تفتیش
۲۹	Leasing	اجاره کول
۳۰	Loan Portfolio Management	د پور د سندونو مدیریت
۳۱	Managing Change	د مدیریت بدلون
۳۲	Marketing of Financial Services	د مالي خدمتونو بازار موندنه(مارکیټنگ)
۳۳	New Product Development	د نوي تولید پراختیا (انکشاف)
۳۴	Non-Performing Loan	نا اجراء شوی پور
۳۵	Operational Risk Management	د عملیاتي ریسک مدیریت
۳۶	Operational Planning and Budgeting	د عملیاتو لپاره پلان جوړونه او د بودجې ټاکنه
۳۷	Practical SWIFT	د سویفت عملي برخه
۳۸	Quality Customer Service	د پیرودونکو با کیفیته خدمتونه
۳۹	Ratio Analysis	د نسبت تحلیل
۴۰	Remittances / Clearing	د پیسو(تادیاتو) د لیږدونې تصفیه کول
۴۱	Retaining Top Employees	د لوړو کارکوونکو په څار کې ساتل یا حفظول
۴۲	Risk Management	د ریسک مدیریت
۴۳	Time Management	د وخت مدیریت
۴۴	Using and Analyzing Financial Statements	د مالي صورت حسابونو کارول او څېړل

د افغانستان د بانکدارۍ او مالي چارو انستیټیوټ، ټولو مالي مؤسسو (بانکونو او مالي ادارو) سره په نږدې اړیکه کې دی او د هغوی د غوښتنو په بنسټ لنډ مهاله او اوږد مهاله روزنیز کورسونه جوړوي. د یادونې وړ دی هغه ښوونیز کورسونه چې د افغانستان د بانکدارۍ او مالي چارو د انستیټیوټ لخوا برابریږي، د بانکونو او مالي ادارو د غوښتونو په پام کې نیولو سره په انګلیسي ژبه او یا هم په دري ژبه تدریس کیږي. د انستیټیوټ روزنیزه ډله له وړ او با تجربه افغاني او بهرني استاذانو څخه جوړ شوی دی. د لا اسانتیا په موخه، د افغانستان د بانکدارۍ او مالي انستیټیوټ هر کال د خپل روزنیز کلنی پلان چمتو او د بانکونو او مالي ادارو په واک کې ږدی څو هغوی د دې وړ وګرځوي چې منظم، کره او د وړاند وینې وړ پلان جوړ کړي. سربېره پر دې د افغانستان د بانکدارۍ او مالي چارو انستیټیوټ د بانکونو او ادارو د غوښتنو پر اساس بېلابیل روزنیزې پروژې پلي کوي. د بېلګې په توګه په ۱۳۹۱ کال کې دې انستیټیوټ د IIFC مؤسسې کارکوونکو د مسلکي ظرفیت لوړولو لپاره یوه روزنیزه پروژه پلي کړه چې په ترڅ کې یې اته روزنیز پروګرامونه د کابل او مزار شریف ولایتونو کې په لار واچوه او د IIFC (۳۹۴) کارکوونکو یې په لاندې برخو کې وروزل.

۲۶ ګرف:

معلوماتي ټکنالوژي:

د معلوماتي ټکنالوژۍ لوی مدیریت له ترتیب شوي پلان سره سم په ۱۳۹۱ کال کې لاندینی دندې ترسره کړي دي:

- د افغانستان بانک په نمایندګیو او ښاري څانګو کې د افغان تیلکام د نوري فایبر شبکې او د سي بي اس بانکي سیستم لګول چې له هغې ډلې یې اووه ښاري څانګې په کابل او ۱۱ نوري نمایندګۍ د افغانستان په مختلفو ساحو کې له مرکز سره نښلولي دي.
- د سي بي اس په سیستم (د بانکي معاملو په سیستم) کې د ښه فعالیت د چټکه عمل په موخه په ټولو ښاري څانګو او د ولایتونو په نمایندګیو کې یو بل بک اپ کنکشن فعال کړې او د ګټې اخیستنې وړ دی، که چېرې د افغان تیلکام له نوري فایبر شبکې سره کومه ستونزه پیدا کیږي، نو له خپل بک اپ کنکشن څخه په چټکۍ سره ګټه پورته کولای شو.
- د ټکنالوژۍ په برخه کې د ګرندیو بدلونونو په درک کولو سره د یو نوي پوستکالي (نرم افزار) پیرودل MS SQL Server 2012 چې دا پوستکالی(نرم افزار) د مایکروسافټ له شرکت څخه د ورمتي کمپنی په همکارۍ پیرودل شوی او د افغانستان بانک په مرکز او د مخابراتو او معلوماتي ټکنالوژۍ وزارت په دوو خوندي ځایونو کې او همدا ډول د دبی په متحده اماراتو کې DR site Dubai & ANDC لګول کیږي څو دا ډیپارټمنټ په راتلونکي کې د ټکنالوژۍ له پلوه کومې ستونزې یا ننګونې سره مخ نشي.
- د دوو مهمو سرورونو Websense او Cache Server فعالول چې له ډېرې مودې راهیسې غیر فعال ول، څو د افغانستان بانک داخلي شبکه لا خوندي او مصؤنه شي او د غیر مجاز ویب پاڼو فلتر کیدل او یا هغه سایټونه چې شبکې ته زیان رسوي، بلاک شي.

- د سرور روم د فزيکي خونديتوب لپاره، زرهي دروازه چې په الکترونيکي قفل سنبال دی، لګول شوی دی، چې سرور روم ته تړول تګ او راتګ په هغه کې ثبتيږي.

- د امنيتي کمرو لګول چې له پرمختللي سيستم او ښه کيفيت څخه برخمن دي.

- د سي بي اس په سرورونو کې د ۲۰۰۸/۲۰۱۲ Server لګول، چې د پرمختللي تکنالوژۍ د يو شان کېدو او د لا خونديتوب په موخه وتوانيده چې د سي بي اس د سرورونو د سيستم اپريټنګ له ۲۰۰۳ څخه ۲۰۰۸ او ۲۰۱۲ ته لوړ کړي.

- د دې مديريت د پوستکالي (نرم افزار) برخه هم يو له مهمو برخو څخه ده چې اداره، کنټرول د ورځني ستونزو حل، د افغانستان بانک د ډيپارټمنټونو د غوښتنليک او تقاضا په اساس د ډيټابيس يا د بېلا بيلو سيستمونو جوړول، د افغانسان بانک په ټولو ډيټابيسونو او اپليکيشنونو کې له دې لارې ترسره کيږي.

- د ورمتي کمپنی له لارې د نوي پچونو عملي کول او نور مهم او اړين بدلونونه هم د دې برخې له مسؤوليتونو څخه ګڼل کيږي.

- د FTP د معلوماتو (DATA)) د لا خونديتوب او ساتنې لپاره سرروه د افغانستان بانک په مرکزي دفتر کې د سرور برخې لپاره کارکوونکی ګمارل شوی چې د افغانستان بانک د مرکزي دفترونو د کارکوونکو د معلوماتو (Data) او د افغانستان بانک د مهمو سرورونو ټول بک اپونه په کې خوندي ساتل کيږي.

بشري منابع

د بشري منابع لوی آمريت د ورسپارل شويو دندو مطابق د کارکوونکو د ظرفيت د لوړولو په موخه د ۱۳۹۱ کال په اوږدو کې لاندې کارونه ترسره کړي دي:

- د بيلا بيلو پُستونو له نوماندانو څخه شاوخوا ۲۰ ليکلي ازمويني او ۳۰ مخامخ مرکې ترسره شوي چې د عامل پلاوي د بيلو تصويبونو او حکمونو په پايله کې له درې سوه او شل زيات نوي کارکوونکي ګمارل شوي او په مختلفو برخو کې يې رسماً په کار پيل کړی دی.

- ۳۷ کارکوونکي په مختلفو دليلونو د افغانستان بانک له بست څخه ګوښه(منفک) شوي او کابو ۱۱۰ تنه له يوې برخې څخه بلې برخې ته تبديل شوي دي.

- د افغانستان بانک د ټولو برخو نوي تشکيلاتي چارټونه بيا کتل شوي او په هغه کې لازمه تعديلات راغلي دي چې په دې برخه کې د عامل پلاوي منظوري هم اخيستل شوې او اړونده شعبو ته ابلاغ شوې ده.

د پلان او پاليسي د پراختيا معاونيت په مسلکي، علمي او تخصصي توګه، د هېواد د نافذو قوانينو او د افغانستان بانک د قانون په پام کې نيولو سره، د بشري منابع دولس جلده پاليسی، مقررې، بنسټ ليکونه او کړنلارې چې لاندې ذکر شوي دي، ترتيب کړي دي:

- د کارکوونکو د حقونو او امتيازاتو لايحه او کړنلاره
- د کارکوونکو د مکافاتو لايحه او کړنلاره (پروسيجر)
- د اصلاحي او انضباطي اقداماتو پاليسي او کړنلاره
- د محصلينو د پرکټيکي دورې پاليسي
- د بشري منابع د داخلي اړيکو، بدلونونو او تبديلونو پاليسي
- د کار د وخت، د استراحت د حق او رخصتيو مقرره
- د استخدام د پروسې د مرکې لارښود
- د جلسې لارښود
- د کارکوونکو د رضايت د سروې فورم
- د کارکوونکو د اصولو او د سلوک د څرنګوالی ژمن ليک
- د بشري منابع د پاليسيو، اصولو او مقرراتو پر تطبيق د کميټې بنسټ ليک

- د بشري منابع د پالیسیو او مقررو د مسودو د ترتیب د څرنګوالي سند
- په ۱۳۹۱ کال کې د افغانستان بانک کارکوونکو لپاره زده کړې
- په ۱۸ روزنیزو برنامو کې ۲۸۶ تنو ته د ګډون کولو د زمینې برابرول:

- په ۴ برنامو کې ۷۵ تنو ته روزولو زمینه برابرول
- د افغانستان په امریکایي پوهنتون کې د لیسانس برنامې ته د ۱۰ تنو کارکوونکي ورپیژندل
- په پیشګام پوهنتون کې ۲۱ تنه کارکوونکو لپاره د لیسانس برنامه
- د افغانستان په بانکدارۍ انستیتوت کې ۲۳ تنه کارکوونکو لپاره د بانکدارۍ روزنیزه برنامه
- د پوهنتونونو او انستیټیوټونو محصلینو لپاره عملي پروګرامونه

خدمات

خدمات او تعمیرات

د ۱۳۹۱ کال په اوږدو کې د خدماتو د لوی مدیریت د تعمیراتو برخې د نهر درسن د ودانۍ ترمیمول او بیا رغول، د مراد خانی په څمکه کې د نوي کمپلکس پروګرامینګ، د سرپل، پکتیکا، دایکندي، غور، بادغیس او نیمروز بانکونو، د شمال ختیځ زون سیمه ایز دفتر (کندز) او د ختیځ زون د ودانیو د ساختماني کارونو بشپړول، د جنوب غرب زون (قندهار)، د سپین بولدک نمایندګی ته او د هغې د احاطو لپاره د ځمکې پیرودل، د شیر خان بندر نمایندګی لپاره د ځمکې پیرودل او د هغه د احاطې ترمیمول او رنګول، د زون لودیځ (هرات) لپاره د پیسو د سوځولو کوري او سیوري جوړول، د مرکز د شعبو او دفترونو ترمیمول او د میمنې د بانکونو د ودانیو ترمیمول او رنګول او د خوست د بانک ودانۍ ترمیمول او د خاه کیندل، د ګردیز زون د میلمستون او د احاطې د دیوال رغول، د شمال زون د ودانیو کانکریټول، د لوګر د نمایندګی بیا رغول او داسې نور ترمیمات، رنګمالي او بیا رغونې یې د یو منظمه برنامې له مخې تر سره کړې دي.

روغتیایي کلینیک

د افغانستان بانک روغتیایي کلینیک د کال له پیل څخه تر اوسه پورې۴،۷۸۷ تنه د مرکز او اړونده ښاري څانګو کارکوونکي او د هغوي د کورنی غړي معاینه، درمل او پانسمان کړي دي او په دې برخه کې یې (۲۴۸) قلمه بېلا بېل درمل د ۷۶۱،۴۰۸ افغانیو تولیز قیمت سره او د روغتیایي کلینیک د اړتیا وړ یو شمېر طبي سامان الات چې ټولیزه قیمت یې -/۱۵،۴۴۵ افغانۍ کیږي، د مرکزي بانک د ناروغه کارکوونکو درمل لپاره پیرودلي دي.

له همدې امله تر اوسه پورې د مصرف شویو درملونو ټولیز قیمت -/ ۷۷۶،۸۵۳ افغانۍ کیږي او د یادونې وړ ده چې په مصرف شوي مبلغ کې یوه اندازه درمل د ۱۳۹۰ کال څخه هم پاتې دي:

۱- د ناروغانو شمېر ۴،۷۸۷ تنه

۲- د پیرودل شوي درمل اندازه ۲۴۸ قلمه

۳- د پیرودل شوي درمل قیمت ۷۶۱،۴۰۸ افغانۍ

۴- د طبي سامان ا لاتو قیمت ۱۵،۴۴۵ افغانۍ

د مصرف شویو درملو ټولیز قیمت ۷۷۶،۸۵۳ افغانۍ

محفل تجلیل از هشتم مارچ روز جهانی زن

جریان کنفرانس چلند بانکنوت های ۲،۱ و ۵ افغانیگی

جریان جلسه شورای عالی مورخ ۱۳۹۱/۳/۳

میزد گرد " بانکداری در افغانستان در یک دهه و دورنمای آن

در حاشیۀ جلسه شورای عالی ۱۳۹۱/۱۲/۲۸

مصاحبه محترم نور الله دلاوری رییس کُل د افغانستان بانک با تلویزیون نگاه

کنفرانس مطبوعاتی در مورد حصول قروض کابلبانک

کنفرانس تحویلدهی تحایف اهدا شده به
جلالتماب رییس جمهور افغانستان به د افغانستان بانک

محفل افتتاح ثبت اعتبارات عامه

جریان ورکشاپ ثبت اعتبارات عامه

جریان افتتاح تعمیر جدید دفبانک سرپل

محفل معرفی دو تن از اعضای شورای عالی د افغانستان بانک

جریان حریق بانکنوت های مندرس زون شمال

محفل تجلیل از روز جهانی کودک

جریان تریشل بانکنوت های مندرس

محفل تهداب گذاری تعمیر زون شمال شرق

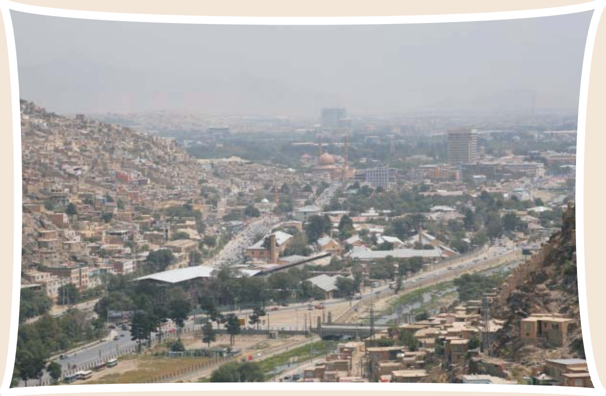

د افغانستان بانک

کلنی
سالانه راپور

۱۳۹۱

راپور سالانه د افغانستان بانک

آمریت عمومی اسناد و ارتباط

مدیریت نشرات

تهیه کننده: عبداللطیف بایانی

ایدیتر: شفیق الله بارز و یما عفیف

عکس: زیرک ملیا

دیزاین: خالد احمد فیضی

آدرس: د افغانستان بانک، ابن سینا وات، کابل – افغانستان

تیلفون: ۲۱۰۳۸۱۵- ۲۱۰۴۷۶۱- ۰۲۰

ایمیل: info@centralbank.gov.af

ویب سایت: www.centralbank.gov.af

هیئت رهبری د افغانستان بانک

نور الله دلاوری
رییس کُل د افغانستان بانک

خان افضل هده وال
معاون اول د افغانستان بانک

الحاج محمد عیسی طراب
معاون دوم د افغانستان بانک

فهرست مطالب

پیام رییس کُل د افغانستان بانک.. ب
۱- سیاست پولی... ۴۱
رشد اقتصادی ۴۱
سیالت ۴۲
اوراق سرمایوی ۴۳
تورم پولی ۴۵
نرخ مبادله ۴۶
سکتور خارجی ۴۷
ذخایر ارزی د افغانستان بانک.. ۴۸
۲- نظام مالی افغانستان... ۴۹
وضعیت و عملکرد نظام بانکی... ۴۹
مجموعی دارایی ها.. ۵۱
مجموع قروض... ۵۲
صنف بندی مجموع قروض نظام بانکی ۵۲
مجموع امانات... ۵۶
مجموع سرمایه.. ۵۷
فایده / ضرر.. ۵۷
سیالیت.. ۵۸
وضعیت باز اسعار خارجی.. ۵۹
۳- سیستم تادیات... ۶۰
تادیات بین المللی (سویفت SWIFT)... ۶۰
تادیات بین البانکی.. ۶۰
تادیات بین نمایندگی ها... ۶۱
بخش تسویه و تصفیه (Clearing House)....................................... ۶۲
بخش انکشافی ۶۲
۴- عملیات بازار.. ۶۴
لیلام اسعار (آکشن)... ۶۴
اوراق سرمایوی (کپیتل نوت)... ۶۴

لیتراف کریدت ها ۶۵
۵- صورت حساب مالی ۶۶
صورت حساب عواید ۶۷
صورت حساب جریان نقده ۶۸
۶- اداره و توسعه ۷۰
ادارهٔ ناظر کُل ۷۰
دفتر مشاوریت حقوقی ۷۱
ریسک منجمنت (خطرات مالی) ۷۱
بیمهٔ سپرده های افغان (ADIC) ۷۲
ثبت اعتبارات عامه ۷۳
نستیتیوت بانکداری و مالی افغانستان ۷۵
تکنالوژی معلوماتی ۷۷
منابع بشری ۷۸
خدمات ۷۹

فهرست جداول:

جدول ۱: متحولین عمده ای اقتصاد کلان.. ۴۲

جدول ۲: بیلانس تجارت اجناس از سال ۱۳۸۷ الی ختم سال مالی ۱۳۹۱........................ ۴۷

جدول ۳: تعداد نمایندگی ها و سایر تسهیلات بانکی در کشور..................................... ۴۹

جدول ۴: تعداد استفاده کنندگان دبت کارت، کریدت کارت و ای تی ام ۵۰

جدول ۵: مجموع قروض ناخالص بانکها.. ۵۳

جدول ۶: توزیع قروض در ولایات... ۵۴

جدول ۷: توزیع سکتوری قروض.. ۵۵

جدول ۸: تعداد مشتریان، مقروضین، مبالغ قروض، فیصدی مشتریان اناث و غیره ۵۵

جدول ۹: ترکیب مجموع امانات در اخیر برج قوس ۱۳۹۱ .... ۵۶

جدول ۱۰: احصائیه تعداد کارمندان، مقروضین، امانت گذاران و سایر مشتریان ۵۹

جدول ۱۱: مجموعهٔ حق البیمه وضع شده از ۱۶ بانک تجارتی..................................... ۷۳

جدول ۱۲: فیصدی حق البیمه... ۷۳

جدول ۱۳: کورس های به راه انداخته شده سال ۱۳۹۱ .... ۷۶

فهرست گراف ها

گراف ۱: رشد حقیقی ذخایر پولی برای سال مالی ۱۳۹۱..۴۳
گراف۲: رشد حقیقی پول در دوران طی سال ۱۳۹۱..۴۳
گراف ۳: میزان لیلام اوراق سرمایوی با سر رسید ۲۸ روز طی سال مالی ۱۳۹۱..۴۴
گراف۴: میزان لیلام اوراق سرمایوی با سر رسید ۱۸۲ روز طی سال مالی ۱۳۹۱..۴۴
گراف۵: اوراق سرمایوی نشر شدۀ د افغانستان بانک طی سال مالی ۱۳۹۱ ....۴۵
گراف۶: میزان عمومی تورم پولی..۴۶
گراف۷: نرخ مبادلۀ افغانی در برابر دالر امریکایی طی سال مالی ۱۳۹۱..۴۷
گراف۸: چگونگی رشد ذخایر خالص ارزی طی چهار سال اخیر..۴۸
گراف۹: تعداد عرضه کنندگان خدمات پولی و صرافی ها..۵۰
گراف۱۰: روند رشد مجموع دارایی ها بدهی ها و سرمایه نظام بانکی ۵۱
گراف۱۱: سهم گروپ های بانکی در مجموع دارایی های نظام بانکی..۵۱
گراف۱۲: نسبت قروض صعب الحصول بر مجموع قروض ناخالص..۵۳
گراف۱۳: مجموع قروض و سپرده های نظام بانکی..۵۶
گراف ۱۴: مجموع سرمایه سیستم بانکی ۵۷
گراف۱۵: فایده و ضرر مجموع گروپ های نظام بانکی..۵۸
گراف۱۶: مبالغ صادره و وارده سیستم سویفت طی سال مالی ۱۳۹۱..۶۰
گراف۱۷: تادیات بین البانکی طی سال ۱۳۸۵-۱۳۹۱..۶۱
گراف۱۸: تادیات بین نمایندگی ها طی سال مالی ۱۳۹۱ ....۶۱
گراف۱۹: مبالغ تسویه و تصفیه شده طی سال مالی ۱۳۹۱..۶۲
گراف ۲۰: طرح پلان شده سیستم تادیات..۶۳
گراف۲۱: لیلام اوراق سرمایوی طی سال مالی ۱۳۹۱..۶۴
گراف ۲۲: تحصیلات یک شبه در امانات..۶۵
گراف۲۳: تطبیق پلان کاری ادارۀ ناظر کُل طی سال ۱۳۹۱..۷۰
گراف ۲۴: تعداد محصلین که طی سال ۱۳۹۱ تحت آموزش قرار گرفته اند..۷۵
گراف ۲۵: تعداد کارمندان بانکها و نهاد های مالی که طی سال ۱۳۹۱ آموزش دیده اند..۷۶
گراف ۲۶: تعداد کارمندان IIFC که طی سال ۱۳۹۱ آموزش دیده اند..۷۷

پیام رییس کُل د افغانستان بانک

به نمایندگی از شورای عالی و هیئت عامل د افغانستان بانک مسرت دارم که گزارش کارکرد های سال ۱۳۹۱ د افغانستان بانک را که حاوی روند و چگونگی تطبیق سیاست پولی، عملیات بازار، سیستم تادیات، رشد و توسعه بازتاب دهنده مجموع دارایی ها، سپرده ها، قروض و سایر فعالیت ها و دستاورد های نظام بانکی است، جهت آگاهی عامه خدمت شما تقدیم میدارم.

د افغانستان بانک با تعقیب سیاست پولی مؤثر و انقباضی و با استفاده از ابزار های سیاست پولی موجود، نرخ تورم را که در سال گذشته به ۹.۷۴ درصد میرسید، در سال ۱۳۹۱ به پایین ترین سطح آن (۵.۷ در صد) برساند که این مؤفقیت نشان دهنده اتخاذ سیاست های درست پولی و فعالیت های مؤثر د افغانستان بانک در راستای مهار انفلاسیون بشمار میرود.

اقتصاد افغانستان در سال گذشته رشد بلندی را نسبت به کشور های منطقه تجربه نمود که در رونق بخشیدن فعالیت های اقتصادی و ایجاد زمینه های شغل نقش مؤثری داشت. در سال ۱۳۹۱ رشد حقیقی تولیدات ناخالص داخلی تقریباً به ۱۰.۹٪ تخمین گردید. که این رشد به مقایسه سال قبل چشمگیر بود که عدد دو رقمی را ارائه می کند. سکتور زراعت در قدم نخست و در قدم دوم سکتور خدمات نقش اساسی در این رشد داشته است.

د افغانستان بانک از نوسانات نرخ مبادله افغانی در برابر اسعار طی سال مالی ۱۳۹۱ جلوگیری نمود ولی با در نظرداشت افزایش ارزش دالر در برابر سایر اسعار، نرخ مبادله افغانی در مقابل دالر امریکایی طی سال ۱۳۹۱ میان ۴۹.۴۰ و ۵۵.۵۸ افغانی نوسان داشت.

در پایان سال مالی ۱۳۹۱ میزان ذخایر ارزی د افغانستان بانک به ۶،۳۵۱.۴۶ ملیون دالر امریکایی رسید، این در حالیست که در قوس سال گذشته سطح آن به ۵،۸۱۱.۳۵ ملیون دالر امریکایی میرسید. سطح ذخایر ارزی ۹.۲۴ درصد (۵۴۰.۱۱ ملیون دالر امریکایی) نسبت به سال گذشته افزایش را نشان میدهد که این افزایش یکی از دستاورد های د افغانستان بانک به حساب میرود.

طی سال ۱۳۹۱ مجموع دارایی های نظام بانکی بالغ بر ۲۲۳.۴۶ ملیارد افغانی (۴.۳۳ ملیارد دالر امریکایی) گردیده است که نسبت به سال قبل ۱۳.۵۶ درصد افزایش را نشان میدهد که بیشترین رشد دارایی ها به بانکهای خصوصی بر می گردد که در مقایسه با سال قبل ۳۱.۸۲ درصد افزایش را نشان میدهد، رشد دارایی های بانک های دولتی ۸.۷ درصد می باشد. از مجموعی دارایی های نظام بانکی، قروض ناخالص نظام بانکی بالغ بر ۴۲.۱۶ ملیارد افغانی (۸۱۵ ملیون دالر) و ۱۸.۸۳ در صد مجموع دارایی های نظام بانکی را تشکیل میدهد که در مقایسه به سال گذشته ۴.۶۳ در صد افزایش یافته است.

د افغانستان بانک به طور کُل در سال ۱۳۹۱ هجری شمسی، دستاورد های زیادی در زمینه اداری، توسعه، قانون و مقررات بانکی داشته و در جهت تقویت ظرفیت کارمندانش تلاش های خستگی ناپذیر انجام داده است که از تلاش ها و زحمات کارمندان د افغانستان بانک در زمینه قدردانی می نمایم و آرزو دارم که د افغانستان بانک پله های بیشتر پیشرفت، ترقی و توسعه را بپیماید.

با احترام

نورالله دلاوری

رییس کُل د افغانستان بانک

سیاست پولی

سیاست پولی

د افغانستان بانک در طرح، تدوین و تطبیق سیاست های پولی معقول و مؤثر غرض فراهم سازی بستر مساعد برای رشد و انکشاف فعالیتهای اقتصادی در کشور همیشه تلاش مینماید تا شاخص های اساسی اقتصاد ملی را در چارچوب استقامت کاری خویش با استفاده از ابزار های موجود، به گونه مثبت تحت تأثیر قرار دهد. بر اساس اصل ضرورت در هماهنگی میان سیاست های پولی و مالی، د افغانستان بانک با وزارت محترم مالیه برنامه سه ساله (۱۴/۲۰۱۳ – ۲۰۱۰/۱۱) کشور را ترتیب و به صندوق بین المللی پول ارائه نمود. موضوعات این برنامه شامل هدف نامه دولت افغانستان و تفاهمنامه پالیسی های مالی و اقتصادی میان دولت افغانستان و صندوق بین المللی پول میباشد. هیئت اجرائیوی صندوق بین المللی پول در ۱۵/۱۱/۲۰۱۱ میلادی مبلغ ۱۳۳.۶ ملیون دالر امریکایی را تحت برنامه تسهیل تمدید کریدت برای افغانستان منظور نمود.

آمریت عمومی سیاست پولی د افغانستان بانک برای کاهش میزان تورم پولی ذریعهٔ تأمین ثبات نرخ مبادله افغانی و حفظ توازن سطح سیالیت در چارچوب ضرورت اقتصاد ملی کشور که هدف اولی سیاست پولی را تشکیل میدهد تحت برنامه "تسهیل تمدید کریدت" فعالیت می نماید.

عمده ترین اهداف برنامه تسهیل تمدید کریدت را تأکید برای تسریع روند تطبیق اصلاحات ساختاری و ثبات اقتصاد ملی به ویژه رشد اقتصادی پایدار و حفظ ثبات اقتصاد ملی و آمادگی در برابر چالشهای احتمالی بعد از خروج عساکر بین المللی از کشور تشکیل میدهد. نکته عمده و قابل توجه در تحت چتر برنامه مذکور اینست که چطور افغانستان میتواند سیاست های پولی و مالی خویشرا هماهنگ ساخته و آنرا بصورت درست طرح و تطبیق نماید. این برنامه در هماهنگی با برنامه انکشاف ملی پنجساله افغانستان برای کاهش میزان فقر تدوین گردیده است.

نا گفته نباید گذاشت که د افغانستان بانک تعیین مقدار عرضه پول در اقتصاد را بر اساس تیوری مقداری پول فورمول بندی مینماید. این میکانیزم بر این اصل اقتصادی استوار است که بایست عرضه پول متناسب با رشد اسمی اقتصادی کشور صورت گیرد تا از تأثیرات ناگوار آن بر نرخ تورم اجتناب بعمل آید، در حال حاضر تنها ابزار سیاست پولی غرض تحقق این امر، فروش اسعار خارجی و اوراق سرمایوی د افغانستان بانک میباشد.

رشد اقتصادی

اقتصاد افغانستان طی سالهای اخیر نسبت به کشور های همسایه رشد نسبتاً خوبی داشته که این رشد اقتصادی در رونق بخشیدن فعالیت های اقتصادی و ایجاد زمینه های کار نقش کلیدی داشته است.

طی سال ۱۳۹۱، رشد حقیقی تولیدات ناخالص داخلی افغانستان تقریباً به ۱۰.۹٪ تخمین گردیده است که این به مقایسه سال ۱۳۹۰ خیلی بلند بوده و عدد دو رقمی را ارائه میدارد. عامل اساسی رشد اقتصادی سال ۱۳۹۱ به سکتور زراعت تعلق میگیرد و بعد از آن سکتور خدمات نقش اساسی در بلند بردن تولیدات ناخالص داخلی داشته است. بطور نمونه رشد اصلی سکتور خدمات ناشی از فعالیت های بیشتر در سکتورهای فرعی مخابرات مانند: خدمات شرکت های تیلفون بیسیم و ترانسپورت زمینی و هوایی میباشد.

بر اساس آخرین پیش بینی ها، میزان رشد اقتصادی کشور برای سال ۱۳۹۲ از جانب صندوق بین المللی پول حدود ۳.۱ در صد پیش بینی گردیده است، در حالیکه د افغانستان بانک میزان رشد اقتصادی برای سال ۱۳۹۲ را بین ۴ الی ۶ درصد پیش بینی نموده است. همچنان توقع میرود تا فیصدی رشد سکتور زراعت در سال ۱۳۹۱ دوباره به سطح وسطی آن برسد اما به دلیل افزایش ۳۰ درصدی محصولات این سکتور در سال قبل، رشد این سکتور کاهش خواهد داشت. هر چند در سالهای اخیر سکتور های صنعت و خدمات در اقتصاد کشور سیر صعودی داشته اما باالمقابل سکتور زراعت با در نظرداشت شرایط اقلیمی و مقدار بارندگی ها دارای رشد پُر نوسان بوده است.

جدول.۱: متحولین عمده ای اقتصاد کلان را ارایه میدارد.

سالها	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱تخمین
فیصدی رشد واقعی تولیدات ناخالص داخلی (٪)	۹.۴	۱۶.۱	۸.۲	۱۶.۱	۲.۳	۱۷.۲	۳.۲	۸.۷	۱۰.۹
حجم تولیدات ناخالص اسمی داخلی (ملیارد افغانی)	۲۸۶	۳۲۲	۳۸۶	۵۱۸.۶	۵۴۱.۱	۶۲۷.۴	۷۴۶.۸۵۹	۸۹۶.۱۴۳	۱۰۸۵
حجم تولیدات ناخالص اسمی داخلی (ملیارد دالر امریکایی)	۵.۹۵	۶.۴۸	۷.۷۵	۹.۵	۱۰.۶۴	۱۲.۸۷	۱۶.۳۴۳	۱۸.۷۸۵	۲۱.۰۴
نرخ تورم پولی، آخر سال، (فیصدی تغییرات سالانه)	۱۴.۹	۹.۵	۴.۷۷	۲۰.۷۱	۳.۲	-۵.۱۵	۱۶.۶۲	۱۱.۲۶	۵.۸
نرخ تورم پولی، اوسط سالانه	۱۳.۲	۱۲.۳	۵.۲	۱۲.۹۴	۲۶.۸	-۱۲.۲	۷.۷	۱۱.۷۷	۶.۴
عاید سرانه ملی (دالر امریکایی)	۲۵۳	۳۰۰	۳۳۵	۳۸۳	۴۲۶	۵۰۵	۶۲۹	۷۰۹	۷۷۹

سیالیت:

سطح سیالیت در اقتصاد از اهمیت زیادی برخوردار بوده و چگونگی کاهش و یا افزایش آن لزوماً باید در هماهنگی با میزان رشد فعالیت های اقتصادی و ضرورت اقتصاد به پول صورت گیرد. د افغانستان بانک با در نظرداشت چگونگی انکشاف سکتور بانکی و وضعیت اقتصادی کشور، ذخایر پولی (Reserve Money) را منحیث شاخص اولی و پول در جریان را منحیث شاخص دومی نقدینگی تعیین نموده است.

رشد ذخایر پولی برای سال ۱۳۹۱ تحت برنامه تسهیل تمدید کریدت ۱۵.۲۲ در صد تعیین گردیده بود که د افغانستان بانک توانست سیاست پولی معقول را در چوکات تعیین شده تحت برنامه تسهیل کریدت عیار نمود و تا آخر سال مؤفقانه تطبیق گردید. شایان ذکر است که پول در دوران تقریباً ۸۵ در صد مجموع ذخایر پولی را تشکیل داده و به این دلیل از جمله عوامل عمده در کنترول میزان نقدینگی محسوب میشود.

د افغانستان بانک برای کنترول میزان ذخایر پولی از دو وسیله یعنی فروش اسعار و لیلام اوراق سرمایوی دفابنک منحیث وسایل سیاست پولی استفاده می کند.

۱. فروش اسعار: فروش ارز با اشتراک بانکهای تجارتی و صرافان مجوز هفته دو بار از جانب د افغانستان بانک صورت میگیرد.

۲. لیلام اوراق سرمایوی: د افغانستان بانک اوراق سرمایوی با موعد سررسید ۲۸ روز و ۱۸۲ روز را نشر نموده که هفته یکبار بالای بانکهای تجارتی و صرافان مجوز بفروش میرسد. همچنان فروش اسناد بهادار یک ساله به بانکها و صرافان عرضه می گردد.

گراف شماره (۱) چگونگی ذخایر پولی کشور و سقف تعیین شده آنرا برای سال مالی ۱۳۹۱ (ختم قوس ۹۱) نشان میدهد.

گراف ۱: رشد حقیقی ذخایر پولی برای سال مالی ۱۳۹۱

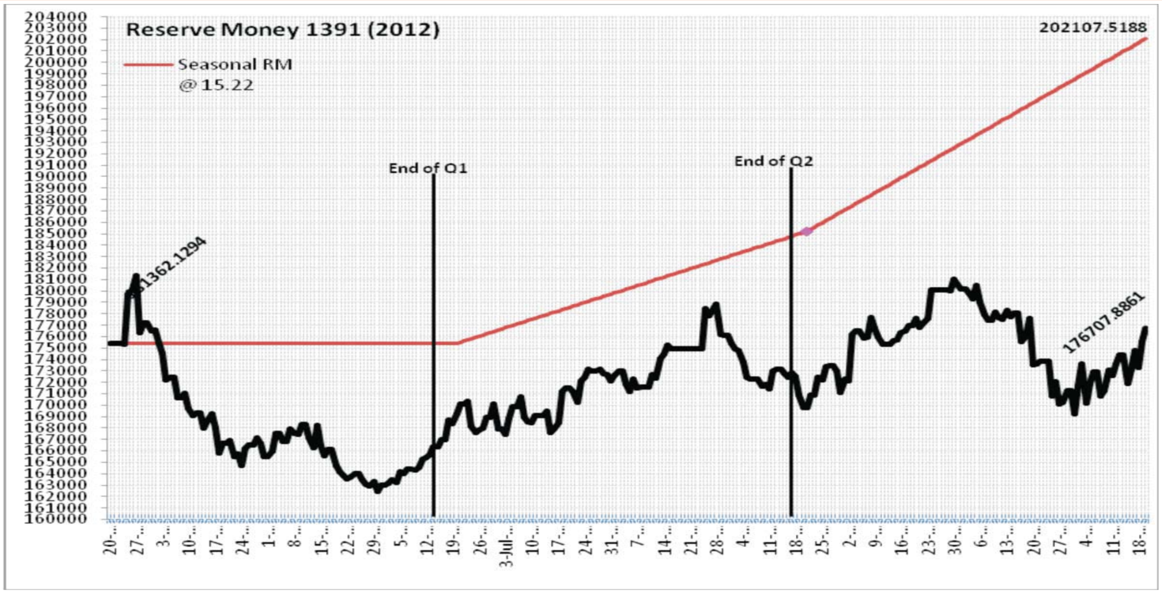

منبع: آمریت عمومی سیاست پولی د افغانستان بانک

گراف ۲: منحنی رشد حقیقی پول در دوران در سال مالی۱۳۹۱

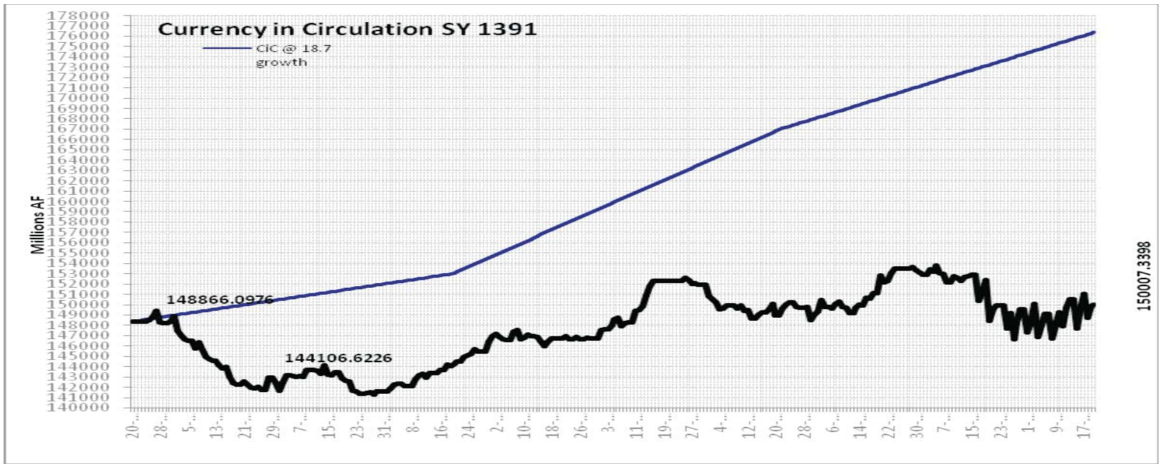

منبع: آمریت عمومی سیاست پولی د افغانستان بانک

قسمیکه در شکل فوق دیده میشود، پول در دوران در سال مالی ۱۳۹۱ پایین تر از سقف تعیین شده آن قرار داشته که این امر بیانگر سیاست پولی مؤفق و کارا می باشد.

اوراق سرمایوی

اوراق سرمایوی عبارت از اوراق بهادار کوتاه مدت د افغانستان بانک بوده که بانکهای تجارتی پول اضافی شانرا نزد بانک مرکزی ذریعه آن سرمایه گذاری می کنند. هدف از نشر این اوراق جلوگیری از افزایش نامطلوب میزان نقدینگی که منجر به ایجاد فضای عدم توازن در اقتصاد ملی و نیز افزایش میزان عمومی تورم پولی میگردد، میباشد.

در ختم سال مالی ۱۳۹۱ د افغانستان بانک مجموعاً ۱۱.۶۶۸ ملیارد افغانی اوراق سرمایوی را در لیلام اوراق سرمایوی بالای بانکهای تجارتی و صرافان مجوز در کشور به هدف کنترول میزان نقدینگی بفروش

رسانیده است که به ترتیب ۷.۱۰۰ ملیارد افغانی آن را اوراق سرمایوی با سررسید ۲۸ روز با نرخ تکتانهٔ وسطی ۲.۰۸ در صد و ۴.۵۶۸ ملیارد افغانی آنرا اوراق سرمایوی با سررسید ۱۸۲ روز با نرخ تکتانهٔ ۳.۳۴ در صد تشکیل میدهد.

شایان ذکر است که شورای عالی د افغانستان بانک که منحیث عالی ترین مرجع تصمیم گیری د افغانستان بانک می باشد، نشر اوراق بهادار با موعد سررسید ۳۶۵ روز یا یکسال را تصویب نموده که بر اساس آن د افغانستان بانک می تواند به نشر اوراق بهادار با سررسید یک ساله اقدام نماید.

چگونگی فروش اوراق سرمایوی به ترتیب با موعد سررسید ۲۸ روز و ۱۸۲ روز در گراف های شماره (۳) و (۴) نشان داده شده است که از جانب د افغانستان بانک طی سال مالی ۱۳۹۱ بفروش رسیده است.

گراف ۳: میزان لیلام اوراق سرمایوی با سررسید ۲۸ روز در سال مالی ۱۳۹۱

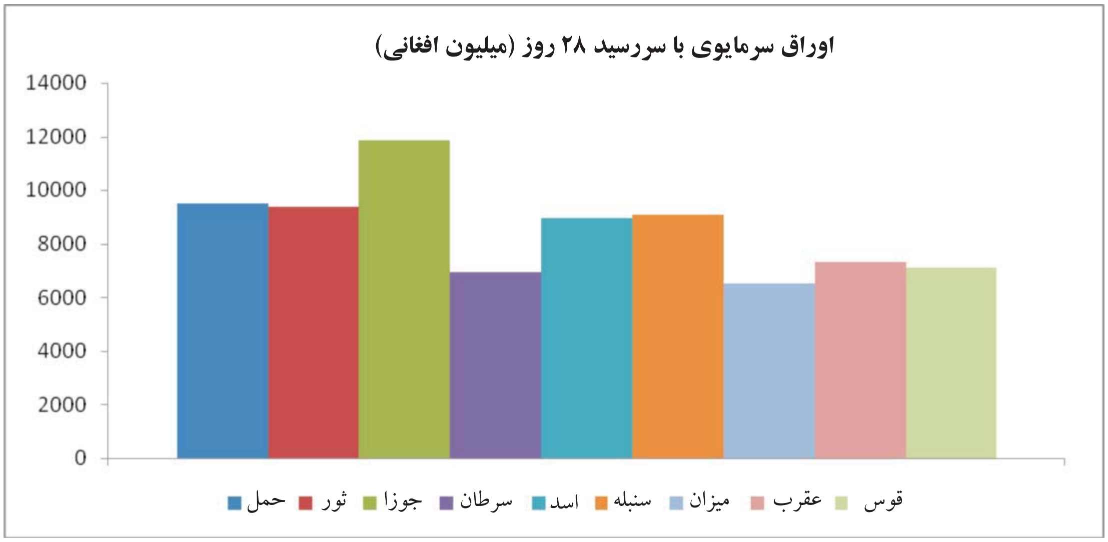

گراف ۴: میزان لیلام اوراق سرمایوی با سررسید ۱۸۲ روز در سال ۱۳۹۱

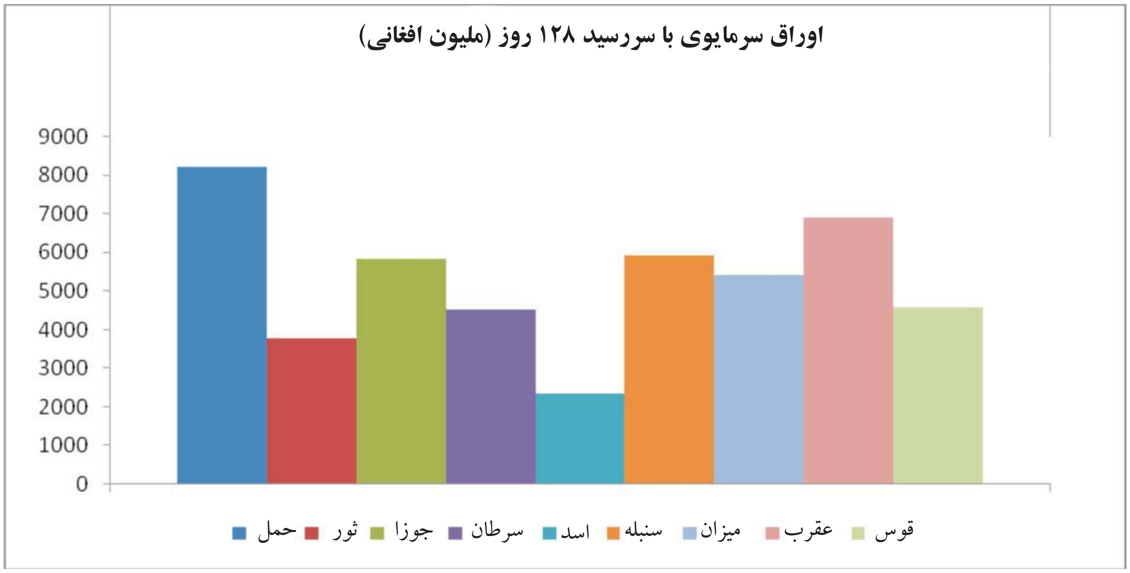

طی سال مالی ۱۳۹۱ د افغانستان بانک بصورت مجموعی مبلغ ۸۱۰،۹۵۷،۹۷۰.۲۹ افغانی تکتانهٔ اوراق بهادار عرضه شده را پرداخته است که این رقم شامل اوراق بهادار با سررسید ۲۸ روز و ۱۸۲ روز میشود. گراف شماره (۵) مجموع اوراق سرمایوی نشر شده د افغانستان بانک را طی سال مالی ۱۳۹۱ بگونه ماهوار نشان میدهد.

در ختم سال مالی ۱۳۹۱ مجموع ذخایر مجموع حسابات جاری بانکهای تجارتی نزد د افغانستان بانک در ختم سال مالی ۱۳۹۱ بالغ به ۸.۹۶۶ ملیارد افغانی بوده و نیز به همین گونه تسهیلات شبانه در ختم سال مالی ۱۳۹۱ بالغ به ۳.۱۳ ملیارد افغانی شده که تا ختم سال مورد نظر مبلغ ۳۸.۷۹ ملیون افغانی تکتانه بالای تسهیلات شبانه پرداخته شده است. به همین ترتیب د افغانستان بانک بصورت مجموعی روی اوراق سرمایوی، ذخایر الزامی بانکهای

تا برای نیل به هدف اولیه اش که همانا ثبات قیم داخلی میباشد، عوامل فزاینده تورم پولی را کنترول و مهار نماید. به منظور مهار تورم پولی در کشور، د افغانستان بانک میزان رشد ذخایر پولی و مقدار پول در دوران را از طریق فروش اسعار و نشر اوراق سرمایوی، مدیریت و کنترول نموده و به این گونه از اثرات ناگوار تورم پولی جلوگیری می نماید.

بر اساس آخرین آمار احصائیه مرکزی، میزان

گراف ۵: اوراق سرمایوی نشر شده د افغانستان بانک طی سال مالی ۱۳۹۱

(ارقام به ملیون افغانی)

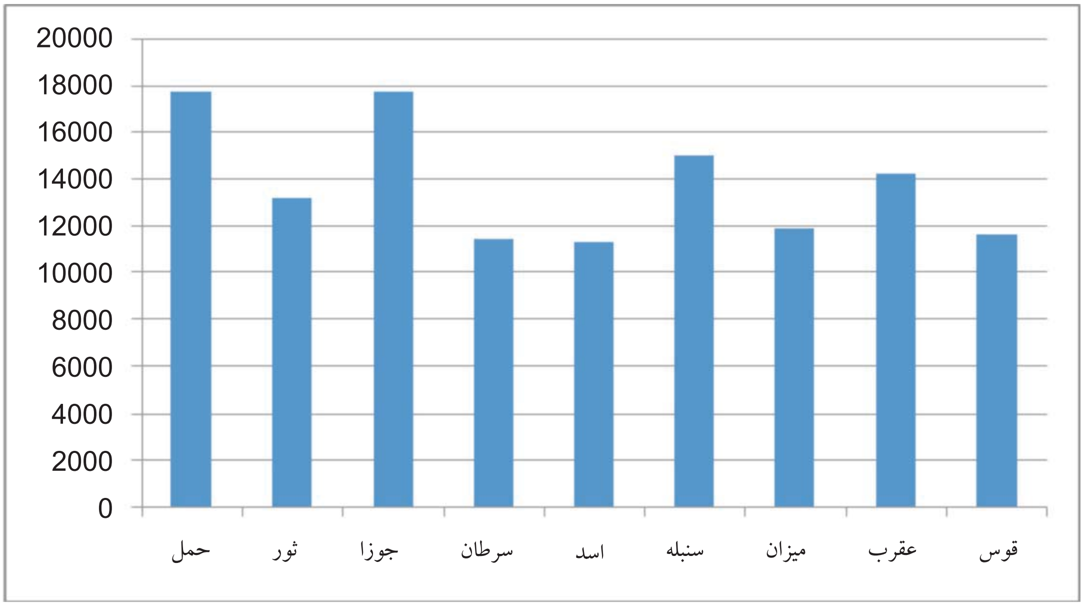

الزامی بانکهای تجارتی نزد د افغانستان بانک بالغ به ۱۴.۶۶ ملیارد افغانی بوده که د افغانستان بانک مبلغ ۱۱۵.۸۵ ملیون افغانی تکتانه این ذخایر را به بانکهای تجارتی پرداخت نموده است. به همین ترتیب تجارتی و تسهیلات شبانه مبلغ ۹۶۵،۶۰۶،۲۹۵.۸۰ ملیون افغانی تکتانه پرداخته است.

تورم پولی

د افغانستان بانک پیوسته تلاش نموده است

تورم پولی در اخیر سال مالی ۱۳۹۱ ماه قوس، برابر به ۵.۷ درصد بوده است، در حالیکه این رقم در ماه قوس سال ۱۳۹۰، به ۹.۷۴ درصد میرسید که یک کاهش قابل ملاحظه را در میزان تورم نشان میدهد.

کاهش در میزان تورم پولی ناشی از تنزیل قیم بعضی از اجزای مواد غذایی نظر به سال گذشته میباشد بطور مثال (شیر و لبنیات از ۱۰.۴۶ در صد به ۸.۸۰ در صد و روغن از ۵.۸۳ در صد به ۳.۴۷ در صد) و همچنان میوه های خشک و تازه در این کاهش نقش عمده داشته است که از ۲۲.۸۶ در صد به ۶.۳۹- در صد کاهش را نشان میدهد.

همچنان در قیمت مواد غیر غذایی نیز کاهش به میان آمده است به طور مثال در قیمت پوشاک از ۱۸.۷۶ در صد به ۷.۶۹ درصد کاهش ملاحظه شده است.

که در سبد عمومی شاخص قیم ۳۸.۷ در صد سهم را دارا می باشد.

میزان عمومی تورم پولی در سال مالی ۱۳۹۱ بر اساس شاخص قیم ملی در گراف شماره (۶) نشان داده شده است.

د افغانستان بانک منحیث بانک مرکزی کشور همیشه در راستای تحقق ثبات قیم و ایجاد نظام مالی نیرومند تلاش مینماید. آمریت سیاست پولی با استفاده از ابزارهای سیاست پولی موجود و با اجرای سیاست پولی مؤثر جهت رسیدن به هدف اولی اش که همانا نگهداشتن تورم به سطح پایین است، ادامه میدهد و خوشبختانه توانسته است نرخ تورم را در سطح عدد یک رقمی نگهدارد، قسمیکه نرخ تورم پولی در ماه قوس سال ۱۳۹۱ (ختم سال مالی) بر اساس شاخص قیم مصرف کننده ملی در حد یک رقمی بوده که این نرخ تورم پولی در کشور، بیانگر مؤثریت و مؤفقیت سیاست پولی د افغانستان بانک میباشد.

نرخ مبادله

از آنجاییکه هدف اصلی و اولیه د افغانستان بانک را ثبات قیمت های داخلی تشکیل میدهد، د افغانستان بانک برای کنترول مقدار نقدینگی لیلام اسعار را انجام میدهد. یعنی د افغانستان بانک به لیلام اسعار به ویژه دالر امریکایی پرداخته تا از یکسو تقاضای ارزی بازار را برای واردات تأمین کند و از سوی دگر از کاهش نوسانات نامطلوب نرخ مبادله افغانی جلوگیری نماید. به این منظور د افغانستان بانک در سال ۱۳۹۱ بصورت مجموعی مبلغ ۲،۵۳۰.۵۰ ملیون دالر امریکایی را لیلام نموده است.

طی سال مالی ۱۳۹۱ اوسط نرخ مبادله دالر (خرید و فروش) برابر با ۴۹.۴۰ افغانی بوده که این رقم در سال ۱۳۹۰ به ۴۷.۷۶ افغانی میرسید. به این ترتیب نرخ مبادله افغانی در برابر دالر امریکایی کاهش ۸.۲۰ در صدی را نشان میدهد.

قابل یاد آوریست که بلند ترین نرخ مبادله افغانی در برابر دالر امریکایی در سال مذکور به ۵۵.۵۸ افغانی و پایین ترین نرخ به ۴۹.۴۰ میرسید.

گراف ۶: میزان عمومی تورم پولی

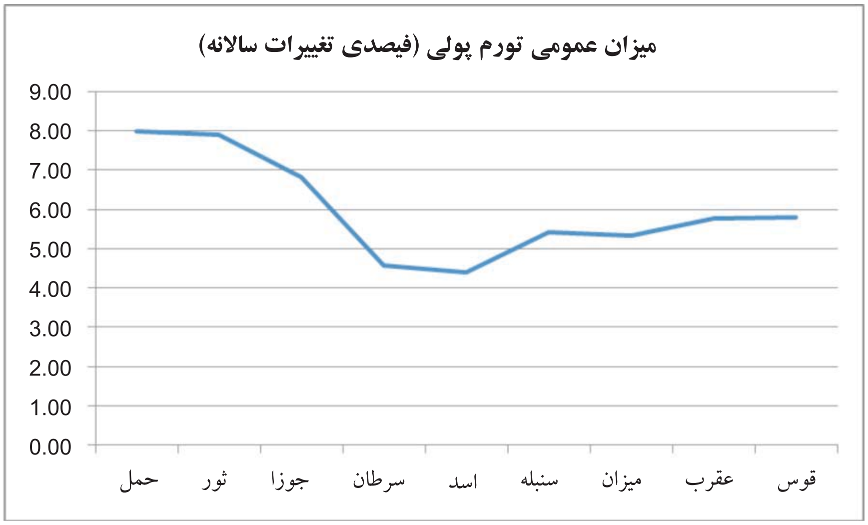

گراف شماره (۷) چگونگی نوسانات نرخ مبادله افغانی را در برابر دالر امریکایی طی سال ۱۳۹۱ نشان میدهد.

گراف ۷: نرخ مبادله افغانی در برابر دالر امریکایی

سکتور خارجی

سکتور خارجی روی موضوعات بیلانس تأدیات، قروض خارجی و ذخایر ارزی یک کشور بحث می نماید. بیلانس تجارت کشور در سال مالی ۱۳۹۱ بیانگر کسر ۶،۱۵۸.۰۴ ملیون دالر بوده که نظر به ۹ ماه اول سال ماقبل ۲۸.۱۸ ملیون دالر کاهش در صادرات، و ۱،۹۲۳.۸۱ملیون دالر افزایش در واردات را نشان میدهد.

واردات در سال مالی ۱۳۹۱ در مقایسه با ۹ ماه اول سال ۱۳۹۰ نمایانگر حدود ۴۳ در صد افزایش بوده، در حالیکه صادرات در این دوره ۱۰ در صد کاهش را نشان میدهد. یعنی واردات کشور از ۴،۴۹۵.۸۶ ملیون دالر به ۶،۴۱۹.۶۷ ملیون دالر افزایش یافته و بر عکس صادرات از ۲۸۹.۸۱ ملیون دالر به ۲۶۱.۶۳ ملیون دالر کاهش یافته است.

جدول.۲: بیلانس تجارت اجناس را از سال ۱۳۸۷ الی ختم سال مالی ۱۳۹۱ ارائه میدارد:

سالها	سال مالی ۱۳۹۱		شش ماه اول سال ۱۳۹۰		سال مالی ۱۳۸۹		سال مالی ۱۳۸۸		سال مالی ۱۳۸۷	
	سهم (٪)	مجموع	سهم (٪)	مجموع	سهم (٪)	مجموع	سهم (٪)	مجموع	سهم (٪)	مجموع
واردات	۱۰۰٪	**۶،۴۱۹.۶۷**	۱۰۰٪	**۲،۵۹۹.۸۴**	۱۰۰٪	**۵،۱۵۴.۳۱**	۱۰۰٪	**۳،۳۳۶.۴۵**	۱۰۰٪	**۳،۰۱۹.۸۶**
اجناس صنعتی	۱۶.۴۰٪	۹۶۹.۸۸	۱۱.۷۰٪	۳۰۳.۵۵	۱۱.۷۰٪	۶۰۲.۴۸	۸.۸۰٪	۲۹۴.۲۴	۱۰.۴۰٪	۳۱۳.۳۶
مواد نفتی و روغنیات	۱۳.۲۰٪	۱،۰۸۳.۶۵	۲۹.۶۰٪	۷۷۰.۱۹	۱۹.۸۰٪	۱،۰۲۲.۶۶	۲۱.۲۰٪	۷۰۷.۱۹	۱۶.۰۰٪	۴۸۴.۴۲
اجناس مصرفی	۱۹.۶۰٪	۱،۲۵۵.۴۸	۱۱.۴۰٪	۲۹۶.۸۵	۱۵.۶۰٪	۸۰۳.۶۷	۲۱.۸۰٪	۷۲۸.۱۴	۲۶.۲۰٪	۷۹۱.۷۱
اجناس سرمایوی و غیره	۵۰.۸۰٪	۳،۱۱۰.۶۶	۴۷.۳۰٪	۱،۲۲۹.۲۵	۵۲.۹۰٪	۲،۷۲۶	۴۸.۲۰٪	۱،۶۰۶.۸۸	۴۷.۴۰٪	۱،۴۳۰.۳۷
صادرات	۱۰۰٪	**۲۶۱.۶۳**	۱۰۰٪	**۱۹۷.۱۹**	۱۰۰٪	**۳۸۸.۳۷**	۱۰۰.۰۰٪	**۴۰۳.۰۷**	۱۰۰٪	**۵۴۴.۵۶**
قالین و قالینچه	۱.۷۰٪	۸.۴۳	۱۰.۷۰٪	۲۱.۰۴	۱۷.۷۰٪	۶۸.۸	۱۷.۱۰٪	۶۸.۷۸	۲۸٪	۱۵۳.۰۵
مواد غذایی	۳۰.۰۰٪	۱۰۴.۲۳	۲۹.۹۰٪	۵۹.۰۱	۴۰.۳۰٪	۱۵۶.۳۵	۵۵.۸۰٪	۲۲۴.۸	۵۳٪	۲۹۰.۳۸
چرم و پشم	۱۱.۱۰٪	۲۶.۸۲	۷.۹۰٪	۱۵.۵۱	۱۳.۹۰٪	۵۳.۸۴	۶.۱۰٪	۲۴.۶۷	۵٪	۲۹.۲۹
نباتات طبی و غیره	۵۷.۲۰٪	۱۲۲.۱۵	۵۱.۵۰٪	۱۰۱.۶۳	۲۸.۲۰٪	۱۰۹.۳۵	۲۱.۰۰٪	۸۴.۸۲	۱۳٪	۷۱.۸۴
بیلانس تجارت		**-۶،۱۵۸.۰۴**		**-۲،۴۰۲.۶۵**		**-۴،۷۶۵.۹۴**		**-۲،۹۳۳.۳۸**		**-۲،۴۷۵.۳۰**
تجارت به فیصدی تولیدات ناخالص داخلی		-		-۱۳٪		-۲۸٪		-۲۳٪		-۲۱٪

ذخایر ارزی د افغانستان بانک

طی سال های اخیر، افزایش در ذخایر ارزی د افغانستان بانک یکی از دستاوردهای بزرگ در نظام مالی کشور محسوب شده و از جمله شاخص های اساسی اقتصاد ملی پنداشته میشود. کمکهای جامعه جهانی در تقویه ذخایر ارزی کشور نقش کلیدی داشته و خوشبختانه د افغانستان بانک توانست تا با کسب فایده از ذخایر ارزی کشور در نتیجه سرمایه گذاری های مصون و مناسب، در این راستا مؤفقانه عمل نماید.

در ختم سال مالی ۱۳۹۱، ذخایر خالص ارزی د افغانستان بانک ۶،۳۵۱.۴۶ ملیون دالر امریکایی سنجش گردیده، در حالیکه این رقم در ختم ماه قوس سال ماقبل به ۵،۸۱۱.۳۵ ملیون دالر امریکایی میرسید که افزایش ۹.۲۴ در صدی معادل ۵۴۰.۱۱ ملیون دالر امریکایی را نشان میدهد.

گراف شماره (۸) چگونگی رشد ذخایر ارزی کشور را طی چهار سال اخیر نشان میدهد.

گراف۸: ذخایرخالص ارزی کشور طی چهار سال

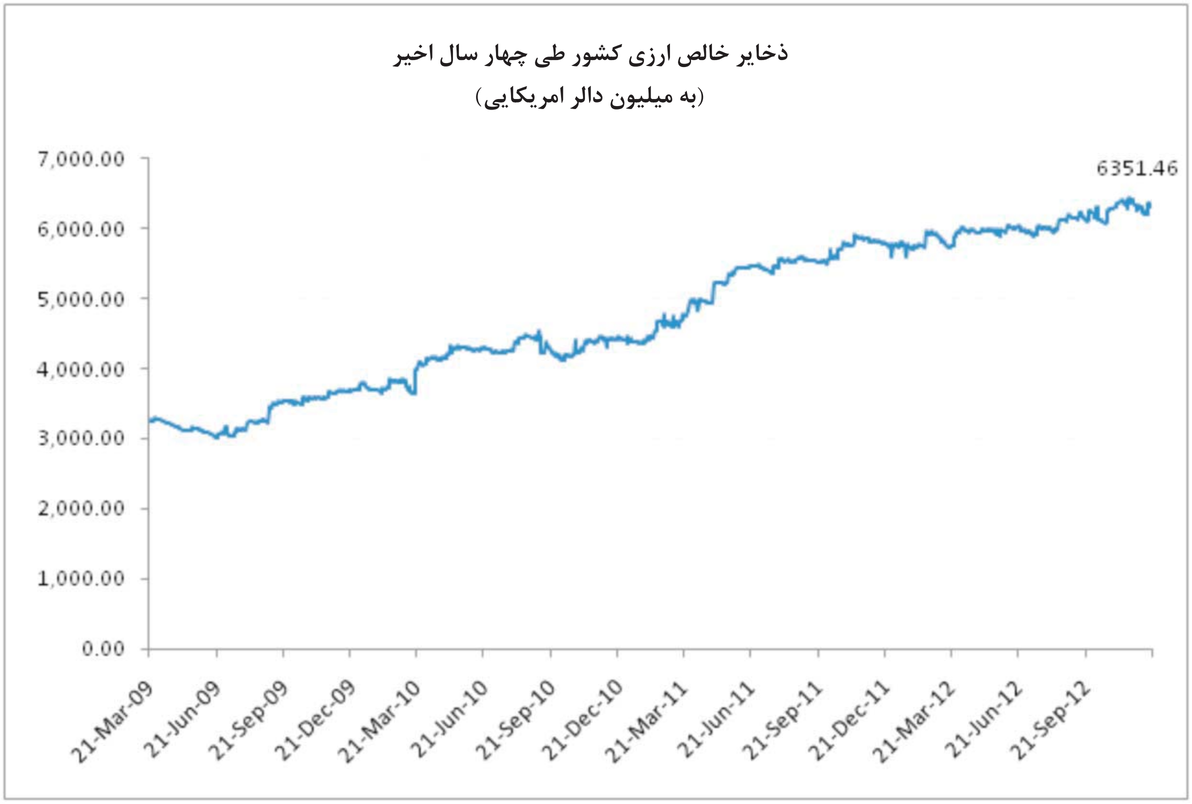

نظام مالی افغانستان

نظام مالی افغانستان

وضعیت و عملکرد نظام بانکی

نظام بانکی متشکل از ۱۶ بانک مجوز می باشد که از آنجمله ۳ بانک دولتی، ۹ بانک خصوصی و متباقی ۴ فروع بانک های خارجی اند. قابل ذکر است که درخواستی استندرد چارترد بانک مبنی بر تعلیق در آوردن جواز فعالیت اش نظر به دلایل امنیتی که از طرف د افغانستان بانک منظور گردید، بتاریخ ۱۳ سپتامبر ۲۰۱۲ حسابات، عملیات و کارمندان بانک مذکور بشیوهٔ مصون به بانک بین المللی افغانستان که یکی از بانکهای تجارتی میباشد، انتقال یافت.

تمام بانکها بر اساس معیار حد اقل تعیین شده د افغانستان بانک برای سیالیت در مطابقت قرار داشته ولی از لحاظ وضعیت باز اسعار خارجی تمام مؤسسات مالی دارای جواز بانکی (به استثنای شش بانک که از حد تعیین شده د افغانستان بانک ۴۰± برای تمام اسعار خارجی و ۲۰± برای اسعار انفرادی خارجی تخطی نموده اند) در مطابقت با حدود تعیین شده د افغانستان بانک قرار دارند. نسبت سرمایه مقرراتی تمام مؤسسات مالی دارای جواز بانکی بالاتر از حد اقل تعیین شده د افغانستان بانک (۱۲ فیصد دارایی های عیار شده بر اساس خطر) قرار دارد، به استثنای یک بانک که پایین تر از حد اقل تعیین شده د افغانستان بانک قرار دارد. در ماه جاری مجموع دارایی ها، مجموع امانات و مجموع قروض نظام بانکی روند صعودی داشته است.

دولت جمهوری اسلامی افغانستان شروع سال مالی خویش را از اول ماه جدی سال ۱۳۹۱ (۲۱ دسمبر، ۲۰۱۲) و ختم آن را آخر ماه قوس سال آینده (۲۱ دسمبر،۲۰۱۳) اعلام نموده است که با در نظرداشت این امر، د افغانستان بانک وضعیت مالی سکتور بانکی را در آیندهٔ

جدول۳: تعداد نمایندگی ها و سایر تسهیلات بانکی موجود را در کشور ارائه میدارد:

تسهیلات	تعداد
نمایندگی با خدمات کامل	۱۷۴
نمایندگی با خدمات محدود	۱۷۸
ماشین های خودکار صرافی (نوع ۲۲)	۱۰۵
*سایرتسهیلات (نوع ۲۱،۲۴،۲۵)	۷۷
محلات فروش(نوع ۲۳) **	۲۷۲
مجموعه	**۸۰۶**

* **سهولت نوع ۲۱:** واحدیکه صلاحیت طی مراحل ابتدایی قرضه را داشته، اما صلاحیت پرداخت قرضه را ندارد.

سهولت نوع ۲۴: واحدیکه فقط صلاحیت تادیه پول نقد را داشته مانند پرداخت معاشات کارمندان دولتی و غیر دولتی و یا سایر تأدیات نقدی برای مشتریان بانک.

سهولت نوع ۲۵: واحدیکه صرف صلاحیت دریافت پولی نقد را از عامه بشکل امانات در حسابات مختلف اشخاص حکمی و حقیقی (معمولاً سفارت خانه ها، هوتل ها وغیره) و صدور رسید جهت دریافت پول نقد.

** **سهولت نوع ۲۳:** شبکه های خدماتی در فروشگاه ها (تنها مصارف را وضع نموده اما صلاحیت پس انداز را ندارد).

دوازده ماهه از ختم دسمبر راپور خواهد داد.

نظام بانکی افغانستان در سال ۱۳۹۱ نشاندهنده ۹۵۹[1] ملیون افغانی ضرر است این در حالیست که سال گذشته (حوت ۱۳۹۰) ضرر نظام بانکی بالغ بر ۲.۰۵ ملیارد افغانی می گردید که مبلغ ۱.۰۹ ملیارد افغانی کاهش نموده است. در نتیجه این کاهش قابل ملاحظه در ضرر، نسبت برگشت بر دارایی از قرار سالانه ۰.۶۰ – فیصد میباشد که نسبت به ۱.۰۱ – فیصد در ماه حوت ۱۳۹۰ (مارچ ۲۰۱۲) بهبود یافته است. عوامل این ضرر در بخش فایده/ضرر مفصلاً توضیح داده شده است.

تسهیلات فوق الذکر در ۳۴ ولایت کشور بشمول شهر کابل قابل دسترس بوده، در حالیکه دبت کارت و کریدت در ۸ ولایت کشور و کارت ای تی ایم فقط در شهر کابل قابل دسترس میباشد.

ضمناً، تا کنون بطور مجموعی به تعداد ۴۸۲ جواز برای عرضه کنندگان خدمات پولی و به تعداد ۱،۱۳۴ جواز برای صرافان اعطأ گردیده است. از ۴۸۲ عرضه کننده خدمات پولی مجوز، ۲۱۲ عرضه کننده خدمات پولی در کابل و ۱۹۳ عرضه کننده خدمات پولی در سایر ولایات مصروف فعالیت میباشند. برعلاوه، به تعداد ۲۸۱ نمایندگی دفتر مرکزی عرضه کنندگان خدمات پولی در شهر کابل و سایر ولایات مصروف فعالیت اند. از ۱،۱۳۴ صرافی مجوز، ۲۶۷ صرافی در کابل و ۷۷۲ در سایر ولایات کشور فعالیت می نمایند. جهت مشاهده روند افزایش عرضه کنندگان خدمات پولی و صرافان به گراف شماره (۹) مراجعه صورت گیرد.

جدول ۴: تعداد استفاده کنندگان کارت های اعتبار، بدهی ها و ATM را نشان میدهد:

کارت بدهی (دبت کارت)	۶۵،۶۰۲
کارت اعتبار (کریدت کارت)	۳۰۹
کارت ای تی ایم (ATM)	۸،۴۶۶
مجموعه	**۷۴،۳۷۷**

گراف ۹: تعداد عرضه کنندگان خدمات پولی و صرافی ها

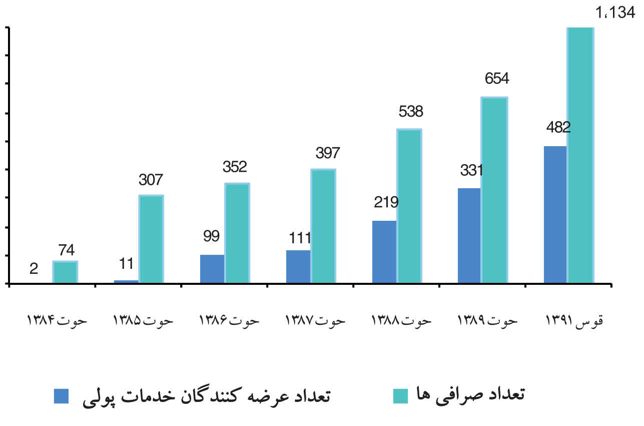

۱–ارقام ضرر نظام بانکی در سال ۱۳۹۱ بعد از سالیانه ساختن (Annualize) با ارقام ۱۲ ماهه سال گذشته (حوت ۱۳۹۰) مقایسه گردیده است.

مجموع دارایی ها

مجموع دارایی های نظام بانکی بالغ بر **۲۲۳.۹۶ ملیارد افغانی (۴.۳۳ ملیارد دالر)** میگردد که از **۱۹۷.۲۱ ملیارد افغانی (۴.۰۱ ملیارد دالر)** در دوره قبلی (قوس ۱۳۹۰) به اندازه **۱۳.۵۶** در صد افزایش را نشان میدهد. بیشترین رشد دارایی ها را بانکهای خصوصی داشته که در مقایسه با دوره قبلی ۳۱.۸۲ درصد میباشد، در حالیکه رشد بانکهای دولتی ۸.۷۰ در صد بوده و فروعات بانک های خارجی شاهد **۲۹.۳۴** در صد کاهش میباشند. کاهش قابل ملاحظه در دارایی های فروعات بانکهای خارجی ناشی از انتقال فعالیت های فرع استندرد چارترد بانک به بانک بین المللی افغانستان میباشد. گراف شماره (۱۰) روند رشد مجموع دارایی های نظام بانکی از سال ۱۳۸۲ هجری شمسی الی قوس سال ۱۳۹۱ را نشان میدهد.

گراف ۱۰: مجموع دارایی ها، بدهی ها و سرمایه نظام بانکی

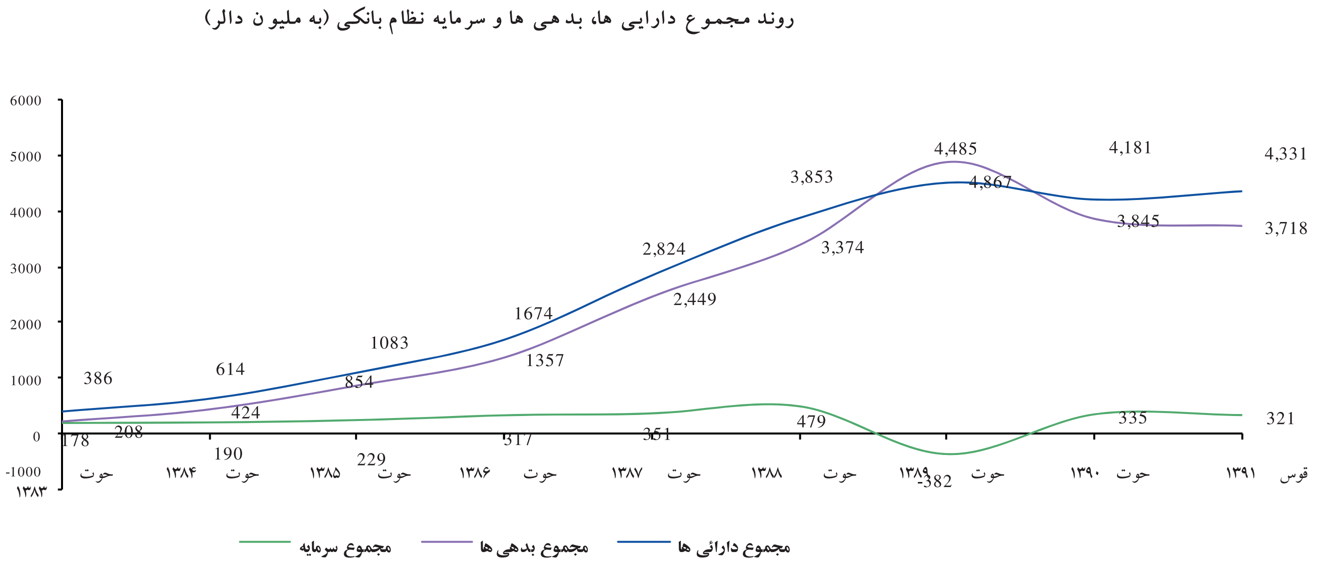

گراف شماره (۱۱) سهم گروپ های بانکی در مجموع دارایی های سیستم بانکی طی چند سال

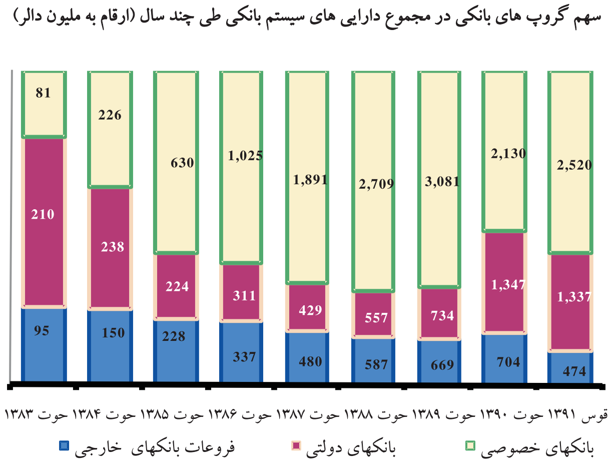

مجموع قروض

از جمله مجموع دارایی های نظام بانکی، قروض ناخالص نظام بانکی بالغ بر **۴۲.۱۶ ملیارد افغانی (۸۱۵ ملیون دالر) گردیده** و **۱۸.۸۳** درصد مجموع دارایی های نظام بانکی را تشکیل میدهد که در مقایسه با **۴۰.۲۹ ملیارد افغانی (۷۱۹ ملیون دالر)** دوره قبلی (قوس ۱۳۹۰) که نمایانگر ۲۰.۴۳ در صد مجموع دارایی های نظام بانکی بود و در دوره فعلی (قوس ۱۳۹۱)، ۴.۶۳ درصد افزایش نموده است.

از جمله مجموع قروض ناخالص نظام بانکی، قروض افغانی آن بالغ بر ۱۰.۲۸ **ملیارد افغانی (۱۹۹ملیون دالر)** گردیده که **۲۴.۳۸** درصد مجموع قروض ناخالص و یا **۴.۵۹** درصد مجموع دارایی های نظام بانکی را تشکیل می دهد. ضمناً این قلم **۲.۱۲** فیصد نظر به ماه قوس ۱۳۹۰ افزایش نموده است. قروض دالری نظام بانکی بالغ بر **۳۱.۸۸ ملیارد افغانی (۶۱۶ ملیون دالر)** می گردد که **۷۵.۶۰** درصد مجموع قروض و ۱۴.۲۳ درصد مجموع دارایی ها را تشکیل داده و ۵.۴۷ درصد افزایش را نسبت به ماه قوس ۱۳۹۰ نشان می دهد. در جهت اعطای قروض، بانکهای خصوصی با سهم ۸۲.۰۶ درصد مجموع قروض پیشتاز بوده، بانکهای دولتی با ۱۰.۲۳ درصد در مقام بعدی و در اخیر فروعات بانکهای خارجی با ۷.۷۱ درصد سهم در رده پایینی قرار دارند.

صنف بندی مجموعه قروض نظام بانکی

قروض صعب الحصول[۲]:

از اینکه گزارش صنف بندی قروض بصورت ربعوار توسط بانکها گزارش داده میشود، از اینرو، ما ارقام ربع اخیر یعنی قوس سال ۱۳۹۱ را با ربع قبلی و دوره قبلی آن مقایسه مینمائیم.

از قرار قوس سال ۱۳۹۱، قروض صعب الحصول نظام بانکی بالغ بر ۲.۲۴ ملیارد افغانی (۴۳ ملیون دالر) میگردد که ۵.۳۱ درصد مجموع قروض ناخالص نظام بانکی را تشکیل می دهد و یک افزایش ۲۲۳ ملیون افغانی را در مقایسه با ۲.۰۲ ملیارد افغانی در ماه قوس ۱۳۹۰ نشان می دهد. قابل ذکر است که ۵۲ درصد قروض صعب الحصول مربوط به یک بانک تجارتی میباشد. در مقایسه به ربع قبلی (سنبله ۱۳۹۰) مجموع قروض صعب الحصول به مبلغ ۳۴ ملیون افغانی کاهش را نشان میدهد که این کاهش به یک تعداد مؤسسات مالی ارتباط میگیرد.

قروض معکوساً صنف بندی شده[۳]:

قروض معکوساً صنف بندی شده، از قرار قوس سال ۱۳۹۱ بالغ بر ۲.۵۹ ملیارد افغانی (۵۰ ملیون دالر) بوده که ۶.۱۵ درصد مجموع قروض ناخالص را تشکیل میدهد. این قلم در مقایسه به دوره قبلی (قوس ۱۳۹۰) که ۲.۸۹ ملیارد افغانی یا ۷.۱۹ درصد مجموع قروض ناخالص را تشکیل میداد، به اندازه ۳۰۳ ملیون افغانی کاهش نموده است. درمقایسه با ربع قبلی قروض معکوساً صنف بندی شده به اندازه ۴۱۴ ملیون افغانی کاهش یافته که این کاهش به یک تعداد از بانکها نسبت داده میشود.

قروض در کتگوری تحت نظر[۴]:

همچنان قروض صنف بندی شده در کتگوری تحت نظر از قرار قوس سال ۱۳۹۱ بالغ بر ۱.۰۴ ملیارد افغانی (۲۰ ملیون دالر) گردیده که **۲.۴۵** درصد مجموع قروض ناخالص را میسازد و نسبت ۱.۷۷ ملیارد افغانی در دوره قبلی (قوس سال ۱۳۹۰) یا ۴.۴۰ فیصد مجموع قروض ناخالص، ۴۲ درصد کاهش را نشان میدهد. در مقایسه با ربع قبلی (سنبله ۱۳۹۰) در این کتگوری قروض ۱.۳۷ملیارد افغانی کاهش به عمل آمده است که به یک تعداد از بانکها ارتباط میگیرد. قروض کتگوری تحت نظر مستلزم بررسی و نظارت دقیق میباشد. چون قروضیکه در کتگوری تحت نظر قرار

۲- **قروض صعب الحصول** قرضه یا سایر دارایی ها ا یکه از موعد سر رسید باز پرداخت اصل مبلغ یا تکتانه آن ۹۱ روز یا بیشتر از آن سپری شده باشد

۳- **قروض معکوساً صنف بندی شده** قرضه یا سایر دارایی ها ا یکه از موعد سر رسید باز پرداخت اصل مبلغ یا تکتانه آن ۶۱ الی ۹۰ روز (تحت ا لمعیار) و ۹۱ الی ۱۸۰ روز (مشکوک) سپری شده باشد

۴- **قروض در کتگوری تحت نظر** قرضه یا سایر دارایی ها ا یکه از موعد سر رسید باز پرداخت اصل مبلغ یا تکتانه آن ۳۱ الی ۶۰ روزسپری شده باشد

گرفته اند احتمال بیشتر میرود تا در صنوف پایین تر به آسانی مبدل گردند.

قروض در کتگوری خساره:[5]

قروض صنف بندی شده در کتگوری خساره بالغ بر ۲۴۹ ملیون افغانی (۴.۸۱ ملیون دالر) میگردد که یک کاهش ۴۳ ملیون افغانی یا ۰.۵۹ فیصد مجموع قروض ناخالص را نظر به دوره مشابه قبلی نشان میدهد که به مقایسه ربع قبلی قروض صنف بندی شده در کتگوری بالغ بر ۶.۵۱ ملیارد افغانی میگردد که از آن جمله قروض متوسط بالغ بر ۲.۹۳ ملیارد افغانی بوده که ۶.۹۵ درصد مجموع قروض را تشکیل میدهد. در حالیکه قروض کوچک بالغ بر ۳.۵۷ ملیارد افغانی میباشد و ۸.۴۷ در صد مجموع قروض را تشکیل میدهدکه این قروض کوچک و متوسط توسط هفت بانک اعطاء گردیده و در مقایسه به ربع قبلی (سنبله ۱۳۹۰) قروض متوسط و مجموعه قروض ناخالص نظام بانکی از قرار ماه قوس ۱۳۹۱ ارائه گردیده است.

بر اساس احصائیه ماه قوس سال ۱۳۹۱ توزیع مجموعه قروض در ولایات و سکتورهای مختلف در جدول ذیل ارائه گردیده است. در توزیع جغرافیایی، سکتوری و نهادی قروض نظام بانکی تنوع صورت نگرفته است، اما توقع میرود که با گذشت زمان توزیع قروض متنوع گردد.

جدول ۵: مجموع قروض ناخالص بانکها

بانک	قروض ناخالص (ارقام به ملیون افغانی)
بانکهای دولتی	۴،۳۱۴
بانکهای خصوصی	۳۴،۶۰۰
فروعات بانکهای خارجی	۳،۲۵۰
مجموعه	**۴۲،۱۶۴**

گراف ۱۲: نسبت قروض صعب الحصول بر مجموع قروض ناخالص

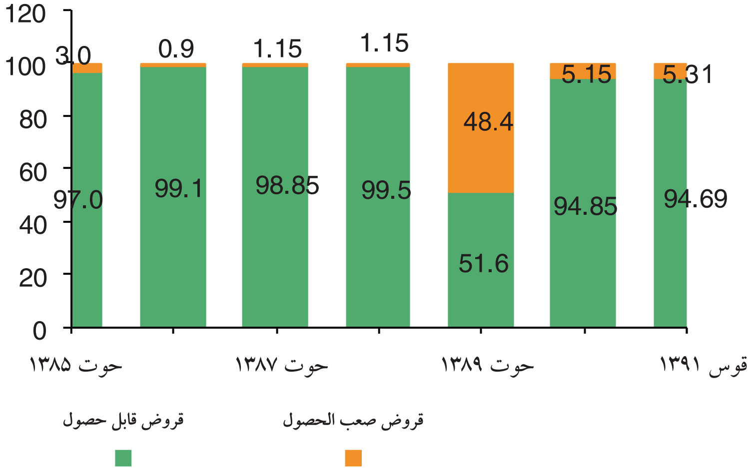

خساره به اندازه ۲۱۵ ملیون افغانی افزایش نموده است.

قروض کوچک و متوسط:

بر اساس احصائیه قوس ۱۳۹۱، قروض کوچک و قروض به مؤسسات متوسط، قروض کوچک به اندازه ۴۹۰ ملیون افغانی افزایش نموده است.

در جدول ذیل تفکیک قروض ناخالص نظام بانکی و در گراف شماره (۱۲) نسبت قروض صعب الحصول بر توزیع قروض در ولایات (از لحاظ جغرافیایی) در جدول (۶) ارائه گردیده است:

۵- **قروض در کتگوری خساره** قرضه یا سایر دارایی ها ا یکه از موعد سر رسید باز پرداخت اصل مبلغ یا تکتانه آن ۱۸۱روز یا بیشتر از آن سپری شده باشد

جدول ۶:

شماره	ولایات	مبلغ قرضه (به ملیون افغانی)	از قرار فیصدی مجموع قروض
۱	کابل	۳۳،۳۴۰	٪ ۷۹.۰۷
۲	بلخ	۳،۰۶۸	٪ ۷.۲۸
۳	هرات	۲،۵۱۶	٪ ۵.۹۷
۴	کندهار	۴۶۹	٪ ۱.۱۱
۵	بغلان	۳۹۸	٪ ۰.۹۴
۶	بدخشان	۳۳۸	٪ ۰.۸۰
۷	ننگرهار	۳۱۹	٪ ۰.۷۶
۸	کندز	۲۹۱	٪ ۰.۶۹
۹	بامیان	۲۳۲	٪ ۰.۵۵
۱۰	پروان	۱۸۸	٪ ۰.۴۵
۱۱	جوزجان	۱۵۲	٪ ۰.۳۶
۱۲	تخار	۱۴۰	٪ ۰.۳۳
۱۳	فاریاب	۱۳۹	٪ ۰.۳۳
۱۴	سرپل	۱۲۵	٪ ۰.۳۰
۱۵	سمنگان	۸۰	٪ ۰.۱۹
۱۶	غزنی	۳۱	٪ ۰.۰۷
۱۷	کاپیسا	۰.۲۳	٪ ۰.۰۰
۱۸	نیمروز	۰.۰۹	٪ ۰.۰۰
۱۹	وردک	۰.۰۶	٪ ۰.۰۰
۲۰	ارزگان	۰.۰۵	٪ ۰.۰۰
۲۱	هلمند	۰.۰۵	٪ ۰.۰۰
۲۲	خوست	–	۰
۲۳	پکتیا	–	۰
۲۴	غور	–	۰
۲۵	دایکندی	–	۰
۲۶	پنجشیر	–	۰
۲۷	کنر	–	۰
۲۸	لوگر	–	۰
۲۹	لغمان	–	۰
۳۰	فراه	–	۰
۳۱	زابل	–	۰
۳۲	پکتیکا	–	۰
۳۳	بادغیس	–	۰
۳۴	نورستان	–	۰
	مجموعه	۴۱،۸۲۵	٪ ۱۰۰
	قروض خارج از افغانستان		
۱	پاکستان	۳۳۹	٪ ۰.۹۲
	مجموع قروض	۴۲،۱۶۴	

توزیع سکتوری قروض در جدول (۷) به تفصیل ارائه میگردد:

سکتور	فیصدی از قرار مجموع قروض
قروض رهنی و تعمیراتی	٪ ۲.۲۹
سایر قروض تجارتی	
معادن	٪ ۰.۱۱
تولیدات	٪ ۱۱.۸۸
تجارت	٪ ۲۸.۳۰
مخابرات	٪ ۲.۳۵
خدمات	٪ ۱۵.۹۴
تسهیلات	٪ ۰.۰۷
سایر قروض تجارتی	٪ ۱۰.۵۰
قروض زراعتی	٪ ۲.۶۶
قروض مصرفی	٪ ۰.۸۴
قروض رهنی مسکونی به اشخاص انفرادی	٪ ۱۴.۴۶
سایر قروض بجزء از فوق	٪ ۱۰.۷۱
مجموعه	٪ ۱۰۰

جزئیات عمومی شرکای مسفاء در کشور نظر به ماه عقرب ۱۳۹۱ از لحاظ تعداد مؤسسات در مرکز، ولایات و ناحیه ها و همچنان از نظر تعداد مشتریان، مقروضین، مبالغ قروض، فیصدی مشتریان اناث، مقروضین اناث و غیره در جدول (۸) ارائه گردیده است:

جدول ۸:

مؤسسات مالی قرضه های کوچک	۶
ولایات	۲۲
ناحیه	۹۶
مشتریان	۳۰۸،۴۴۹
مقروضین	۱۹۶،۹۹۳
تعداد قروض اعطاء شده	۱،۱۹۷،۲۲۵
مبلغ قروض اعطاء شده (ملیون دالر)	۸۳۱
تعداد قروض باقی مانده	۱۹۶،۹۹۳
مجموعه قروض ناخالص باقی مانده (ملیون دالر)	۱۰۴
پس انداز باقی مانده مشتریان(ملیون دالر)	۱۳
فیصدی مشتریان اناث	۵۴.۸٪
مقروضین زن	۱۱۶،۹۷۵
قروض در قرا و قصبات(ملیون دالر)	۲۳
قروض در شهر ها (ملیون دالر)	۸۱
منبع و مآخذ	www.misfa.org.af

مجموع امانات

امانات بزرگترین بخش بدهی های نظام بانکی را احتواء نموده و از قرار قوس ۱۳۹۱ بالغ بر **۱۹۲.۲۴ ملیارد افغانی (۳.۷۱ ملیارد دالر)** میگردد که **۹۲.۷۲** درصد مجموع بدهی های نظام بانکی را تشکیل داده و در مقایسه به **۱۷۲.۷۵ ملیارد افغانی (۳.۵۱ ملیارد دالر)** در دوره قبلی (قوس ۱۳۹۰) **۱۱.۲۸** درصد افزایش را نشان میدهد. امانات نام گذاری شده به افغانی یا امانات افغانی نظام بانکی بالغ بر **۵۶.۷۷ ملیارد افغانی (۱.۰۹ ملیارد دالر)** گردیده که **۲۹.۵۳** فیصد مجموع امانات نظام بانکی را تشکیل داده و نظر به دوره قبلی ۱.۸۵ درصد کاهش یافته است. امانات نام گذاری شده به دالر یا امانات دالری نظام بانکی بالغ بر **۱۲۸.۶۶ ملیارد افغانی (۲.۴۸ ملیارد دالر)** گردیده که ۶۶.۹۲ فیصد مجموع امانات نظام بانکی را تشکیل داده و نظر به دوره قبل **۱۷.۹۴** درصد افزایش نموده است. بانکهای خصوصی بلند ترین سهم یعنی **۵۷.۷۱** فیصد مجموع امانات نظام بانکی را احتواء نموده و فیصدی سهم بانک های دولتی و فروعات بانکهای خارجی بالترتیب **۳۰.۸۰** فیصد و **۱۱.۴۹** درصد مجموع امانات نظام بانکی را تشکیل میدهند.

گراف ۱۳: مجموع قروض و سپرده های نظام بانکی

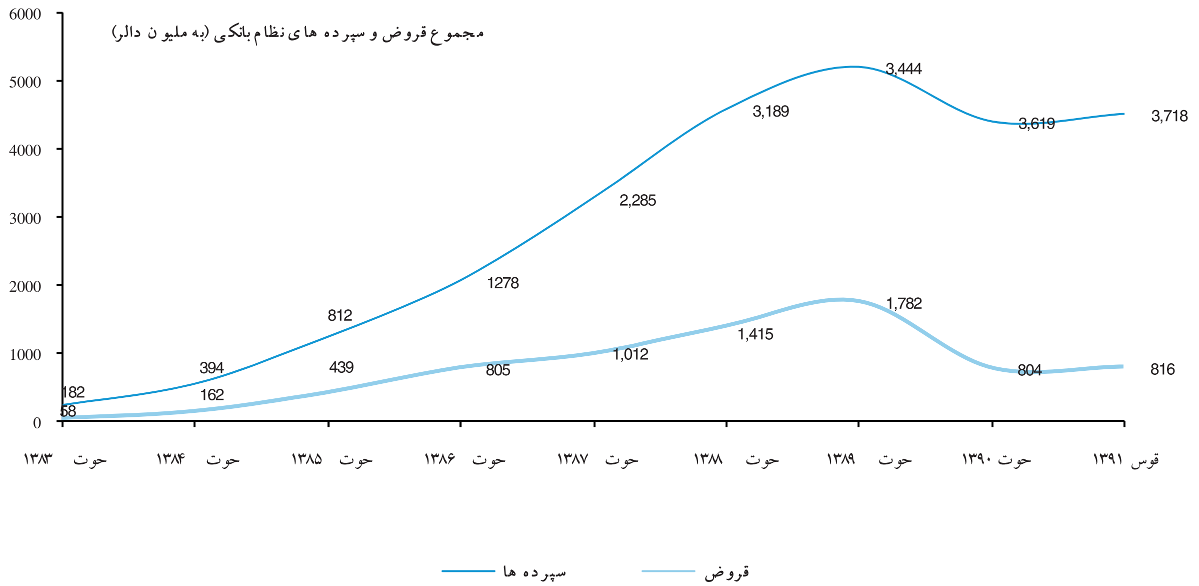

جدول ۹: ترکیب امانات مجموعی در اخیر قوس سال ۱۳۹۱ را نشان میدهد:

ترکیب امانات مجموعی در اخیر ماه قوس ۱۳۹۱ (ملیون افغانی)	
جاری	۱۳۹،۴۷۹
میعادی	۷،۲۹۰
پس انداز	۴۵،۴۷۸
مجموعه	**۱۹۲،۲۴۷**

مجموع سرمایه

نظام بانکی دارای سرمایه کافی میباشد که سرمایه آن بر اساس ماه قوس ۱۳۹۱ بالغ بر ۱۶.۶۲ ملیارد افغانی (۳۲۱ ملیون دالر) میگردد و به مقایسه ۱۶.۰۱ ملیارد افغانی (۳۲۵ ملیون دالر) در دوره قبلی (قوس ۱۳۹۰) ۳.۸۴ درصد افزایش را نشان میدهد که عمدتاً ناشی از تزریق سرمایه و فایده میباشد.

نسبت سرمایه مقرراتی تمام بانکها از حد اقل تعیین شده د افغانستان بانک (۱۲ **فیصد مجموع دارایی های عیار شده بر اساس خطر**) بلند میباشد، البته به استثنای نظام بانکی و ثبات آن، د افغانستان بانک حد اقل تعیین شده سرمایه ابتدایی را به ۱ **ملیارد افغانی** افزایش داده و به تمام بانکهای مجوز هدایت داده شده بود که الی دو سال سرمایه ابتدایی شان را با حد اقل ۱ ملیارد افغانی عیار نمایند[۷]، در حال حاضر که مدت تعیین شده به پایان رسیده است، دو بانک در سیستم تا کنون سرمایه ابتدایی شان را با حد اقل ۱ ملیارد افغانی عیار ننموده اند.

روند سرمایه مالی نظام بانکی در گراف ۱۴ ارائه میگردد.

بانک، چهار بانک بطور مجموعی ۱۵۹ ملیون افغانی ضرر نموده و در مقایسه به ۷۴ ملیون افغانی ضرر در ماه قبل که چهار بانک در ضرر قرار داشت ۸۵ ملیون افغانی افزایش نموده است. قابل ذکر است که ۱۵۹ درصد این ضرر به یک بانک تعلق میگیرد.

علت اساسی بهبود در فایده نظام بانکی افزایش قابل ملاحظه در عواید غیر تکتانه میباشد، اما عواید تکتانه نیز افزایش یافته است. بر علاوه این تغییرات مثبت، مصارف نظام بانکی نیز افزایش یافته است، اما این افزایش کمتر از افزایش مطلوب فوق الذکر میباشد.

گراف ۱۴: مجموع سرمایه نظام بانکی

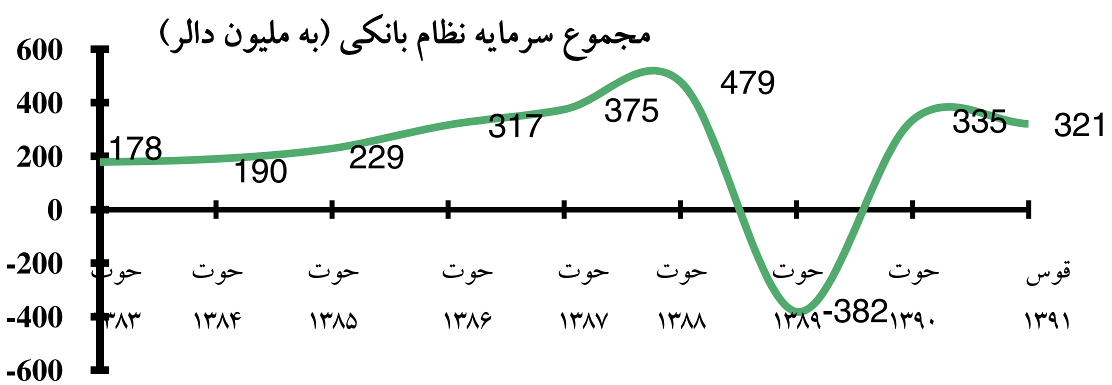

یک بانک که نسبت سرمایه مقرراتی آن پایین تر از حد اقل تعیین شده د افغانستان بانک میباشد[۶]. جهت تقویه سرمایه مالی

فایده/ضرر

نظام بانکی در ماه قوس ۱۳۹۱، مجموعاً ۵۲۸ ملیون افغانی فایده نموده است. از جمله ۱۶

ارزش وسطی (Spread) یا تفاوت میان تکتانه قروض و تکتانه امانات جدید نظام بانکی با

۶_ بر مبنای فیصله شورای عالی د افغانستان بانک برای نوی کابل بانک در ساحات ساختار، سایز و سرمایه مقرراتی الی خصوصی سازی آن، توسط وزارت مالیه معافیت داده شده است

۷_ تصویب شورای عالی د افغانستان بانک مورخ ۱۶/۰۳/ ۱۳۸۹

مقایسه ماه قبلی ۱.۲۱ درصد کاهش نموده است که فعلاً در ۱۰.۶۳ فیصد قرار دارد. ارزش وسطی چهار بانک پایین تر از میدین نظام بانکی قرار دارد. حد اوسط مثمریت (Efficiency) نظام بانکی ۱.۹۲ میباشد که نظر به ماه قبلی ۰.۵۴ در صد افزایش نموده است. هفت بانک در نظام بانکی از حد اوسط مثمریت پایین تر قرار دارند.

فایده/ضرر به طور مجموعی (از حمل ۱۳۹۱ الی قوس ۱۳۹۱)

با در نظر داشت تصمیم دولت جمهوری اسلامی افغانستان مبنی بر تغییر در سال مالی، سال مالی ۱۳۹۱ شامل نه ماه میگردد. پس، در بخش فایده/ضرر مقایسه بین نه ماه سال ۱۳۹۱ با دوازده ماه ۱۳۹۰ صورت میگیرد.

جهت مقایسه درست ما ارقام ماه قوس ۱۳۹۱ (دسمبر ۲۰۱۲) را بعد از تبدیل آن به سالانه (سنجش آن از قرار سالانه[۸]) در نظر میگیریم.

به طور مجموعی نظام بانکی افغانستان طی سال ۱۳۹۱، ۹۵۹ ملیون افغانی ضرر نموده است این در حالیست که در سال گذشته (حوت ۱۳۹۰) ضرر نظام بانکی بالغ بر ۲.۰۵ ملیارد افغانی می گردید که به مبلغ ۱.۰۹ ملیارد افغانی کاهش نموده است. در نتیجه این کاهش قابل ملاحظه در ضرر، نسبت بر گشت بر دارایی از قرار سالانه ۰.۶۰- فیصد میباشد که نسبت به -۱.۰۱ فیصد در ماه حوت ۱۳۹۰(مارچ ۲۰۱۲) بهبود یافته است. بخش عمده کاهش ضرر نظام بانکی در سال ۱۳۹۱ در مقایسه به دوره قبلی ناشی از افزایش عواید خالص تکتانه ای، عواید غیر تکتانه ای و فایده از بابت ارزش گذاری مجدد اسعار میباشد. بطور کُل به تعداد پنج بانک ۳.۱۷ ملیارد افغانی ضرر نموده اند که در دوره قبلی آن ضرر مجموعی به پنج بانک نسبت داده می شد که بالغ بر ۳.۷۲ ملیارد افغانی می گردید. باید یاد آور شد که بر بنیاد عاید اساسی یا Core Income سه بانک در ضرر قرار دارد که در دورۀ مشابه قبلی این تعداد به چهار بانک میرسید. سیر نفع و ضرر نظام بانکی در گراف شماره (۱۵) به شکل سالانه (دسمبر ۲۰۱۲) ارائه گردیده است.

گراف ۱۵: فایده و ضرر مجموعی گروپ های نظام بانکی

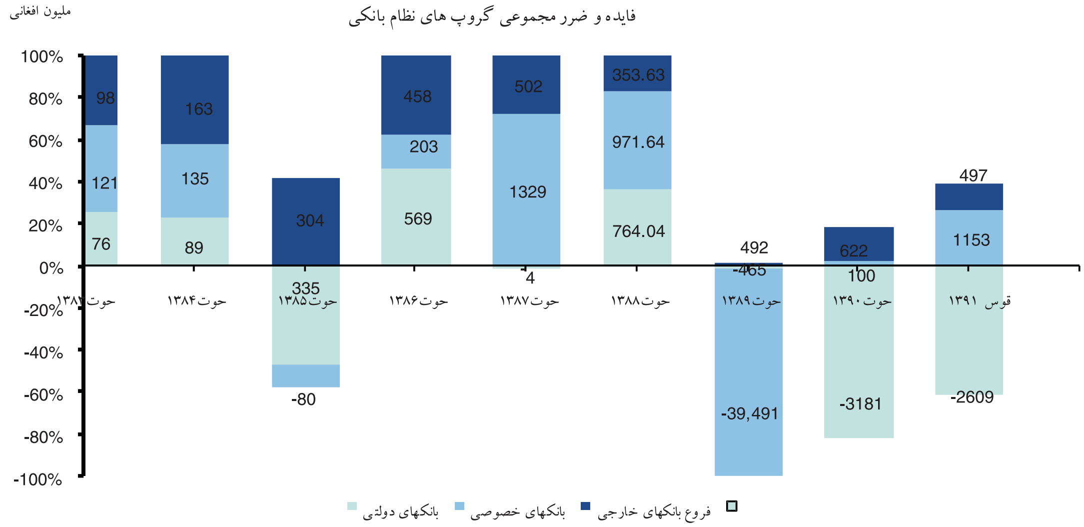

سیالیت

نسبت سیالیت تمام بانک ها از حد اقل تعیین شده د افغانستان بانک برای سیالیت (نسبت وسیع سیالیت ۱۵ فیصد و نسبت سریع سیالیت ۲۰ فیصد) بلندتر قرار دارند.

۸- با نظر داشت تغییردرسال مالی کشور، سال مالی ۱۳۹۱ نه ماهه میباشد. چناچه ارقام ضرر نظام بانکی در سال ۱۳۹۱(قوس ۱۳۹۱) بعد از سالیانه ساختن (Annualize) با ارقام ۱۲ ماهه سال گذشته (حوت ۱۳۹۰) مقایسه گردیده است. فورمول سالانه سازی Annualize (x/9*12)

بر اساس ارقام قوس سال ۱۳۹۱، نگرانی از تمرکز بیشتر امانات نظام بانکی بر امانات بزرگ (امانات که بیشتر از ۵ ملیون افغانی باشند) وجود دارد. این امانات بزرگ در حدود ۵۵.۳۶ درصد مجموع امانات را تشکیل داده و متشکل از ۵،۲۰۹ حساب می باشد که از لحاظ نقدینگی بسیار مهم پنداشته میشود و یکی از اقلام بدهی های مفر محسوب می شود. برعلاوه حد اوسط امانات بزرگ ۶۲ ملیون افغانی میباشد که نسبت به ربع قبلی افزایش یافته است.

وضعیت باز اسعار خارجی

بانکها در کُل در مطابقت با حدود تعیین شده د افغانستان بانک برای وضعیت باز عمومی اسعاری (±۴۰ فیصد) و وضعیت باز انفرادی اسعاری (±۲۰ فیصد) قرار دارد، البته به استثنای شش بانک که از حد تعیین شده برای وضعیت باز عمومی و انفرادی اسعاری (دالر) تخطی نموده اند.

در جدول ۱۰: از قرار ماه قوس سال ۱۳۹۱ احصائیه تعداد کارمندان، مقروضین، امانت گذاران و سایر مشتریان ارائه گردیده است:

مشخصات	تعداد
کارمندان داخلی	۷،۹۴۹
کارمندان خارجی	۱۲۲
مقروضین	۶۷،۶۴۶
امانات گذاران	۲،۷۳۸،۷۹۵
سایر مشتریان[۹]	۲،۰۸۱

۹- تعداد سایرمشتریان که تضمینات بانکی، لیترآف کریدت وسایر تضمینات و تعهدات داشته باشند.

سیستم تادیات

سیستم تادیات

مدیریت عمومی تادیات یکی از مدیریت های عملیاتی د افغانستان بانک میباشد که معاملات داخلی و بین المللی را توسط سیستم های مختلف تادیاتی اجراء می

۴،۴۵۴،۷۷۲،۰۶۷.۰۴ دالر امریکایی و تعداد ۱،۸۹۵ معامله صادره به ارزش معادل ۴،۲۳۰،۳۲۵،۸۳۸.۳۴ دالر امریکایی اجراء گردیده است.

از طریق سیستم تادیات بین البانکی در جریان سال مالی ۱۳۹۱ اجراء گردیده است. د افغانستان بانک با ارائه خدمات تادیات بین البانکی خویش نه

گراف شماره (۱۶) نشان دهنده مبالغ وارده و صادره طی سال مالی ۱۳۹۱ توسط سیستم تادیات بین المللی سویفت میباشد.

گراف ۱۶:

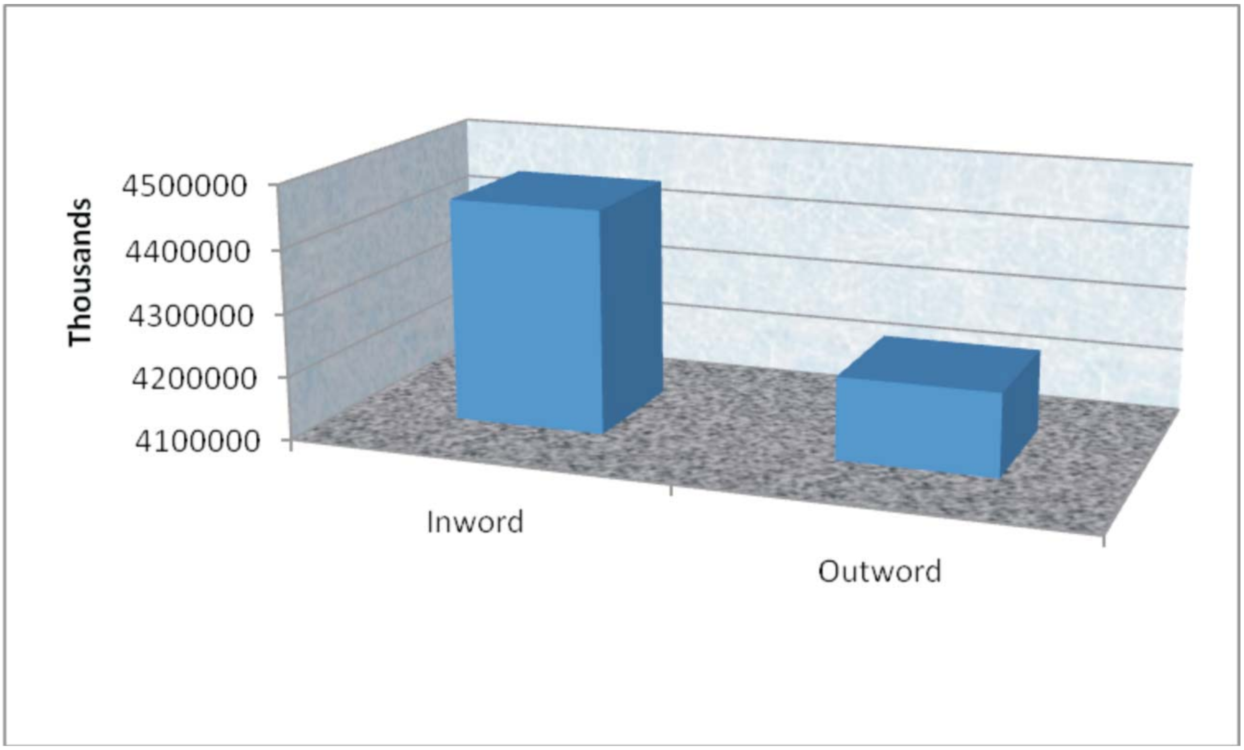

نماید. معاملاتی که طی سال مالی ۱۳۹۱ توسط سیستم های تادیاتی مدیریت عمومی تادیات اجراء گردیده است، اینک با تفکیک معاملات وارده، صادره و نوع اسعار قرار ذیل ارائه میگردد:

تادیات بین المللی (سویفت SWIFT)

در این بخش به تعداد ۱،۸۳۷ معامله وارده به ارزش معادل

تادیات بین البانکی

به تعداد ۵۸،۱۷۵ معامله افغانی به ارزش مجموعی ۳۱۸،۱۸۱،۴۴۱،۳۷۸.۷۷ افغانی و به تعداد ۳۷،۵۲۱ معامله دالری به ارزش ۵،۷۰۱،۷۴۸،۴۷۹.۲۸ دالر امریکایی و به تعداد ۹۷۱ معامله یورو به ارزش مبلغ ۸۲،۱۶۱،۸۶۸.۸۶ یورو که جمعاً به تعداد ۹۶،۶۶۷ معامله میشود

تنها داد و ستد را به چوکات سکتور بانکی سوق نموده بلکه سیر صعودی معاملات افغانی در مقابل معاملات دالری طی سال های اخیر نمایانگر آن است که د افغانستان بانک در اجرای برنامه های ترویج افغانی خویش نیز موفق بوده است.

گراف ۱۷: رشد معاملات تادیات بین البانکی طی سالهای ۱۳۸۵–۱۳۹۱

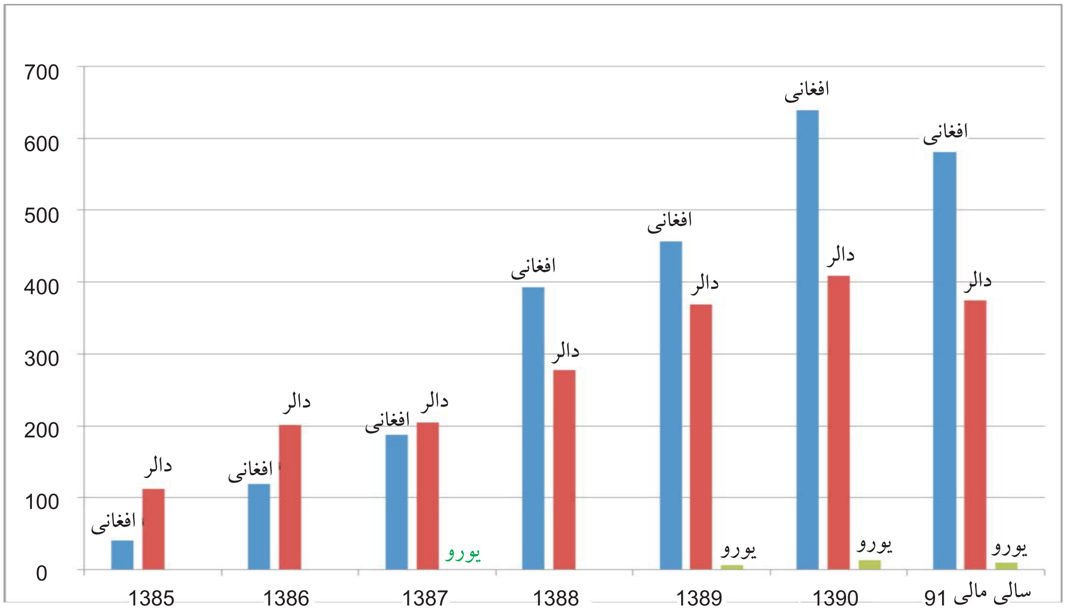

تادیات بین نمایندگیها:

معاملاتی که در سال ۱۳۹۱ در بخش تادیات بین نمایندگیها اجراء گردیده است مشتمل بر معاملات ارگانهای دولتی، بانکهای تجارتی و برنامه های همبستگی ملی میباشد که به تعداد ۱۲،۴۷۸معامله به ارزش ۱۱۳،۹۳۵،۷۳۶،۲۶۵.۰۹ افغانی و به تعداد ۵۴۸ معامله به ارزش ۳۱۳،۹۹۰،۱۵۱.۰۰ دالر امریکایی توسط سیستم ذیل طی مراحل گردیده است. مبالغ که توسط سیستم فوق در جریان سال مالی ۱۳۹۱ اجراء گردیده است با تفکیک مبالغ وارده در گراف شماره (۱۸) ارائه می گردد.

گراف ۱۸:

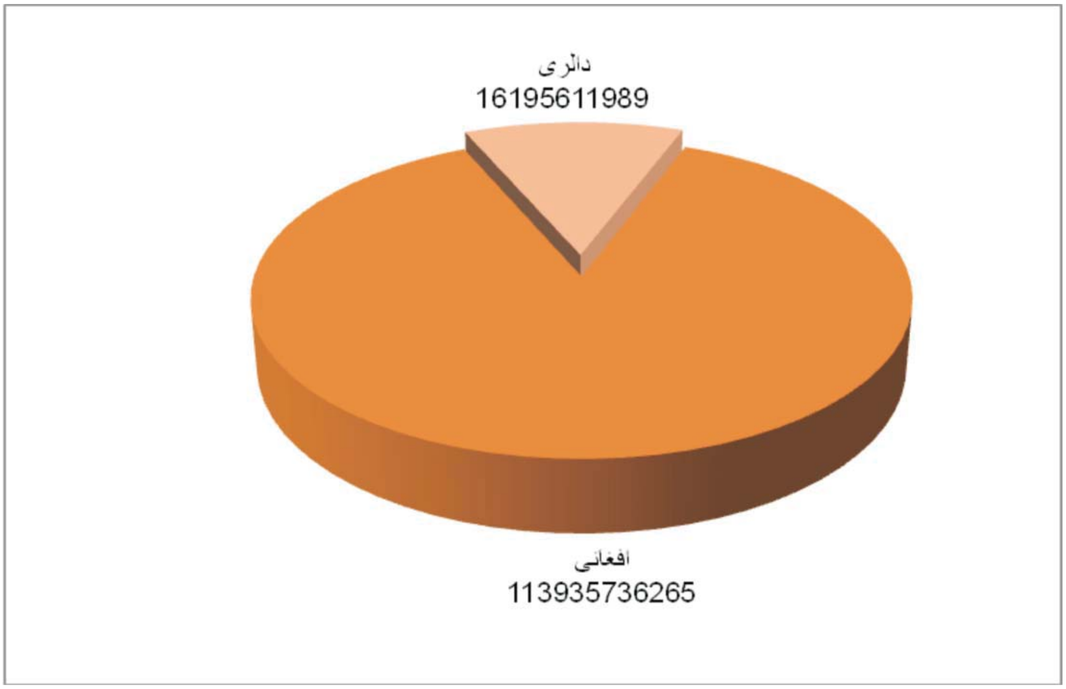

بخش تسویه و تصفیه (Clearing House)

بخش تسویه و تصفیه که یکی دیگر از بخش های مدیریت تادیات است به تعداد (۲،۵۶۳ چک به ارزش مجموعی مبلغ ۶۸۷،۱۱۴،۰۰۶.۵۹ ملیون افغانی، به تعداد ۳۵۱۵ چک به ارزش ۳۲،۲۳۱،۵۴۸.۳۴ ملیون دالر امریکایی و

بخش انکشافی

سیستم سویفت که برای اجرای معاملات بین المللی از آن استفاده صورت میگیرد، همه ساله توسط کمپنی سویفت با درنظرداشت تحولات تکنالوژیکی تجدید میگردد. د افغانستان بانک نیز طبق سفارشات کمپنی یاد شده سیستم خویش را در

۱۳۹۱ در هماهنگی با سایر ادارات مربوطه کار پروژه عصری سازی سیستم های تادیاتی را که قبلاً برنامه ریزی گردیده بود، آغاز نموده است. پروژه متذکره که شامل سیستم های RTGS, CSD, ACH میباشد، مراحل مقدماتی خویش را طی نموده و کار عملی معرفی و نصب سیستم های

گراف ۱۹:

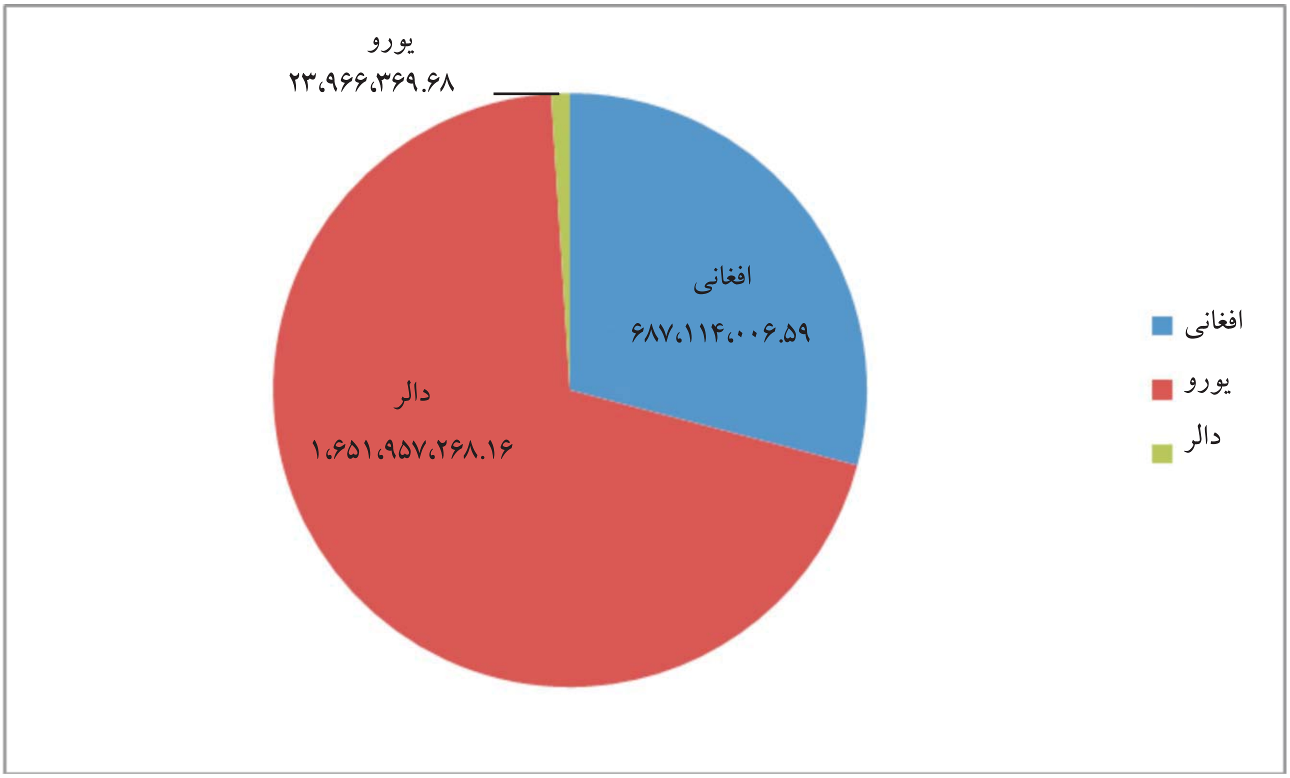

به تعداد ۳۱ چک معادل ۳۶۰،۷۲۲.۰۰ یورو در جریان سال مالی ۱۳۹۱ مورد تسویه و تصفیه قرار داده است.

مبالغ که طی سال مالی ۱۳۹۱ توسط بخش تسویه و تصفیه انجام شده است قرار ذیل در گراف شماره (۱۹) ارائه گردیده است.

سال ۱۳۹۱مالی از نسخه ۶.۰ به ۷.۰ تعویض نموده است. تغییرات مذکور سیستم تادیات خارجی د افغانستان بانک را با معیارات بین المللی عیار ساخته است.

قابل یاد آوریست که مدیریت عمومی تادیات طبق پلان مطروحه در سال مالی یاد شده در آینده نه چندان دور آغاز میگردد. طرح پلان شده سیستم تادیات افغانستان در گراف شماره (۲۰) نشان داده شده است.

گراف ۲۰:

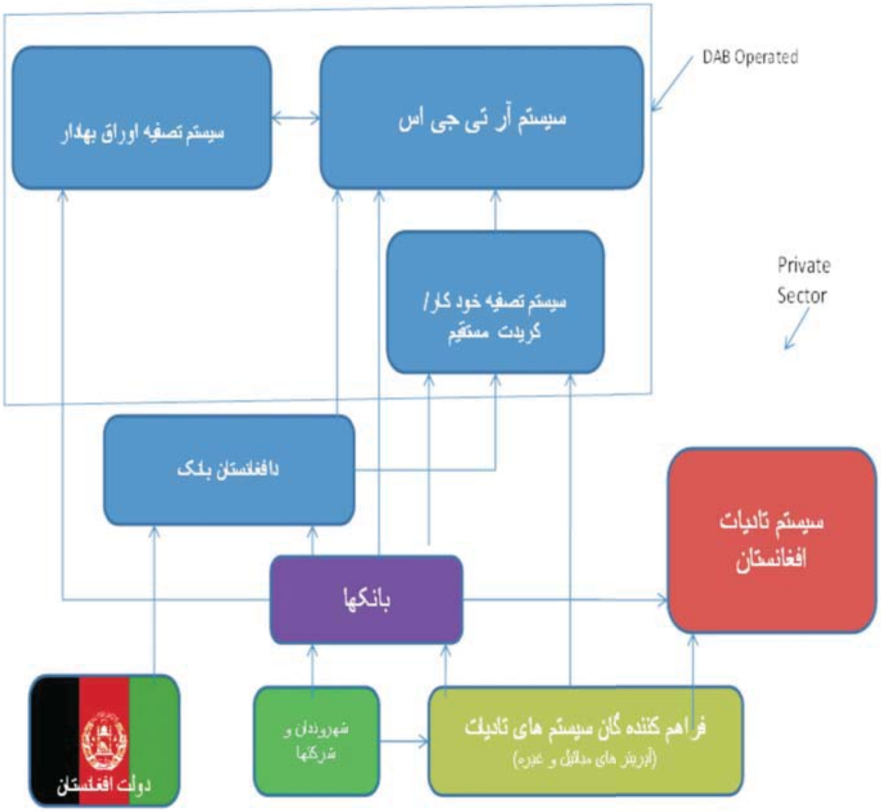
DAB Operated
سیستم تصفیه اوراق بهادار
سیستم آر تی جی اس
سیستم تصفیه خود کار/ کریدت مستقیم
Private Sector
دافغانستان بانک
بانکها
سیستم تادیات افغانستان
دولت افغانستان
شهروندان و شرکتها
فراهم کننده گان سیستم های تادیات
(آپریتر های مبائل و غیره)

عملیات بازار

عملیات بازار

دارایی های ریزرف د افغانستان بانک در اول حمل سال ۱۳۹۱ (۶.۲۵۹) ملیارد دالر امریکایی بود و در ۳۰ قوس سال ۱۳۹۱ به ۷،۰۶۳ ملیارد دالر افزایش یافته است که تفاوت مبلغ ۸۰۴ ملیون دالر امریکایی را در پورتفولیوی بانک مرکزی نشان میدهد. علاوه برآن، د افغانستان بانک از اوایل سال ۱۳۹۱ الی ۳۰ قوس ۱۳۹۱ حدود ۲.۵ ملیارد دالر امریکایی را جهت توازن تورم پولی در بازار لیلام نموده است. دلیل اصلی کاهش ریزرف در پورتفولیوی د افغانستان بانک کاهش و پایین آمدن غیر

اسعاری در بازار جهانی، مدیریت ریزرف مبلغ ۳۵ ملیون دالر امریکایی را به مثابهٔ منفعت های سرمایه گذاری سنجش نموده بودند که سرانجام د افغانستان بانک توانست مبلغ ۲۸ ملیون دالر امریکایی را از طریق سرمایه گذاری های خارجی خویش منفعت بر دارد.

لیلام اسعار (آکشن):

طی سال ۱۳۹۱ در لیلام اسعارکه معمولاً به روزهای شنبه و سه شنبه تحت نظر مقام عالی ریاست صورت می گیرد، حدود ۲,۵ ملیارد دالر امریکایی به فروش رسیده است.

مراجع ذیربط و تصفیه حسابات مشتری از طریق سیستم و نقده در ظرف مدت زمان معین ارسال شده است.

اوراق سرمایوی (کپیتل نوت):

از آغاز سال ۱۳۹۱ الی تاریخ ۱۳۹۱/۹/۳۰ (ختم سال مالی) هفته یک مرتبه لیلام اوراق سرمایوی توسط این اداره براه انداخته شده و طی آن اوراق سرمایوی ۲۸ روزه و ۱۸۲ روزه لیلام گردیده که ظرف مدت مذکور اوراق سرمایوی ۲۸ روزه جمعاً مبلغ ۷۶،۶۰۷،۰۰۰،۰۰۰ افغانی و ۱۸۲ روزه مجموعاً مبلغ ۴۷،۳۷۵،۰۰۰،۰۰۰ افغانی لیلام گردیده

گراف ۲۱: لیلام اوراق سرمایوی طی سال مالی ۱۳۹۱

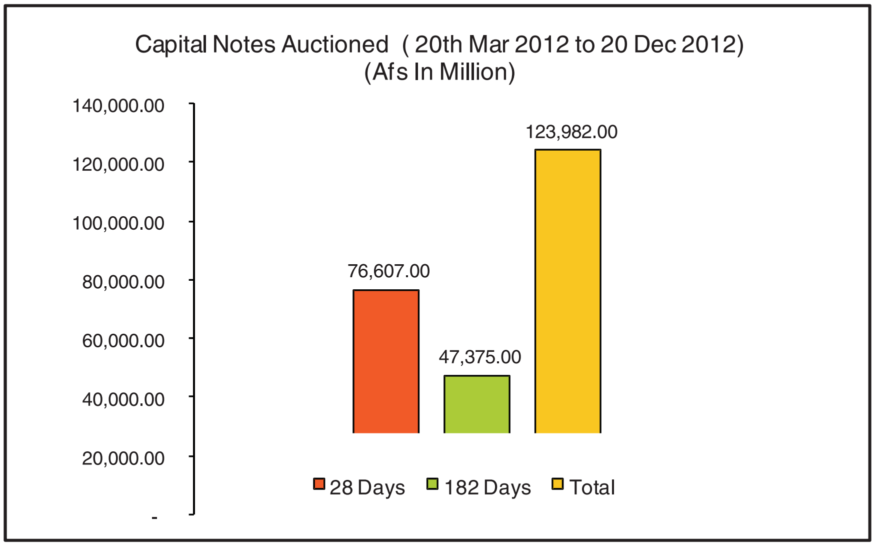

مترقبه نرخ اسعار و طلا به تناسب سال ۱۳۹۰ در بازار جهانی تلقی می گردد. البته، با وجود بحران گسترده سرمایه گذاری و کاهش بینظیر نرخ های تکتانه

ناگفته نباید گذاشت که گزارش چگونگی روند لیلام اسعار بصورت متداوم به مدیریت عمومی سیاست پولی و دفتر ناظر کُل و کاپی هر آکشن به

و تکتانه ای که بابت لیلام هر دو نوع اوراق سرمایوی به بانکهای برنده توسط عملیات بازار پرداخت شده به ۸۱۰،۹۵۷،۹۷۰.۲۹ افغانی میرسد.

در طول سال جاری اوسط Overnight Deposit Facility که توسط بانکهای تجارتی نزد بانک مرکز گذاشته شده است به مبلغ ۴،۶۱۴،۷۲۰،۱۴۱.۳۸ افغانی میرسد و از این بابت دفتر عملیات بازار مبلغ ۳۸،۷۹۴،۴۹۳.۶۷ افغانی تکتانه به امانت گذاران پرداخته است.

های خارجی و داخلی بفرمایش ارگانهای مربوطه و موافقه وزارت مالیه از بودجه عادی و انکشافی در وجه کمپنی های مربوط از طریق بانکهای معامله دار خارجی و داخلی به اسعار مختلف افتتاح نموده است که به تفکیک اسعار ذیلاً معلومات ارائه میگردد.

۱- لیتراف کریدتهای که به دالر طی سال ۱۳۹۱ افتتاح گردیده جمعاً مبلغ /

لیتراف کریدت، ارائه پاسخ های لازم به سوالات بانکهای معامله دار که از طریق سویفت و ایمیل به این اداره میرسد، چنانچه طی سال ۱۳۹۱به تعداد بیشتر از ۴۵۰ مسج از طریق سویفت عنوانی بانکهای معامله دار خارجی و داخلی در ارتباط به پرسش های شان ارسال گردیده است.

در اخیر باید علاوه نمود مبالغی که

گراف ۲۱:

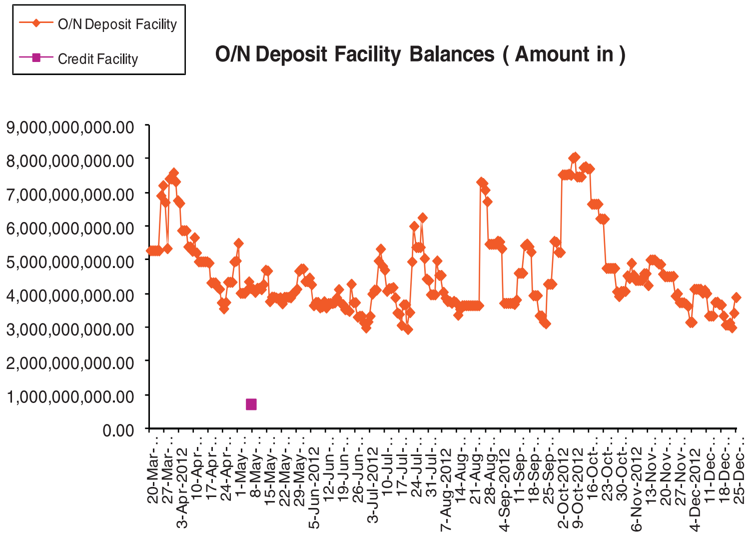

همچنان طی همین مدت جمعاً مبلغ ۱۱۵،۸۵۳،۸۳۱.۹۲ افغانی تکتانه بابت ذخایر اجباری یا (Required Reserve بانکهای تجارتی نزد د افغانستان بانک تادیه نموده است.

لیتراف کریدت ها:

مدیریت لیتراف کریدت ها طی سال ۱۳۹۱در حدود ۳۵ لیتراف کریدت وارداتی را به منظور تورید سامان آلات و تجهیزات مورد ضرورت وزارت خانه ها و سایر ارگانهای دولتی از کمپنی

۱۴۲،۷۸۳،۱۹۵ دالر

۲- لیتراف کریدتهای که به یورو افتتاح گردیده جمعاً مبلغ -/۱،۰۰۸،۱۲۰- یورو

۳- لیتراف کریدتهای که به افغانی افتتاح شده مبلغ -/۵۱۴،۰۷۰،۲۴۸- افغانی

قابل تذکر است که پروسه افتتاح لیتراف کریدت ها صرف با افتتاح آن خاتمه نیافته بلکه الی ختم تاریخ بررسی آن موعد لیتراف کریدت پروسه طولانی را در بر گرفته که این پروسه شامل تعدیلات در لیتراف کریدت، تمدید

غرض افتتاح لیتراف کریدت از حسابات وزارت مالیه و ارگانهای دولتی حین افتتاح لیتراف کریدت طور مکمل صد فیصد اخذ و به کود ریزرف لیتراف کریدت ها انتقال میگردد. از اینکه لیتراف کریدتها در قید زمان قابل پرداخت بوده و اکثراً مبالغ لیتراف کریدت الی ختم موعد آن که مدت طولانی را در بر میگیرد، نزد د افغانستان بانک باقیمانده که این خود سطح ریزرف های د افغانستان را بلند میبرد.

صورت حساب مالی

صورت حساب مالی

اخیر سال مالی ۳۰ قوس ۱۳۹۱ (۲۰ د سمبر ۲۰۱۲)

	یادداشت	۱۳۹۱-۰۹-۳۰ ارقام به هزار افغانی "۰۰۰"	Restrated ۱۳۹۰ ارقام به هزار افغانی "۰۰۰"
ذخیره طلا	۴	۶۰،۴۲۴،۰۷۹	۵۷،۶۳۳،۶۰۴
اسعار نقد	۵	۲۱،۳۰۸،۶۵۶	۱۵،۸۳۰،۷۳۶
قابل الحصول از بانک ها و مؤسسات مالی	۶	۲۲۱،۹۷۲،۲۹۴	۱۷۳،۲۸۴،۴۵۸
تریژری بل ها	۷	۵۷،۴۴۲،۳۲۳	۶۲،۱۷۵،۸۸۶
طلبات از درک آخرین مرجع قرضه دهی	۸	۳۰،۴۱۴،۹۱۶	۳۴،۸۴۳،۲۲۳
طلبات و سایر حسابات قابل الحصول	۹	۶۳۶،۴۷۳	۳۵۴،۹۲۴
سرمایه گذاری در جایداد ها	۱۰	۹،۰۰۰	۹،۰۰۰
جایداد ها و اثاثیه	۱۱	۴،۶۴۸،۲۵۱	۴،۶۳۴،۹۸۷
دارایی های غیر منقول	۱۲	۱،۰۲۰	۴،۱۶۰
سایر دارایی ها	۱۳	۱۲،۵۷۸،۴۳۱	۱۲،۵۸۲،۴۲۹
مجموع دارائی ها		۴۰۹،۴۳۵،۴۴۳	۳۶۱،۳۵۳،۴۰۷
بدهی ها و سرمایه (اکویتی)			
بدهی ها			
پول افغانی در چلند	۱۴	۱۵۰،۰۰۸،۴۷۹	۱۴۸،۰۵۵،۸۰۰
کپیتل نوت	۱۵	۳۵،۰۸۹،۸۰۹	۳۰،۷۴۹،۸۹۹
قابل تادیه به بانک ها و مؤسسات مالی	۱۶	۴۰،۰۹۷،۳۰۰	۳۸،۹۰۸،۷۳۳
قابل تادیه به مشتریان	۱۷	۱۰۴،۲۱۲،۲۶۷	۷۸،۷۳۴،۳۹۳
بدهی (ای. ام. اف)	۱۸	۳۲،۲۶۸	۳۲،۲۶۸
حقوق متقاعدین	۱۹	۱،۳۶۷،۴۳۸	۱،۶۸۷،۳۱۶
کمک های معوقه	۲۰	-	۳۴،۲۹۶
پرویژن و سایر بدهی ها	۲۱	۹،۴۳۵،۳۵۵	۸،۰۴۲،۴۵۰
مجموع بدهی ها		۳۴۰،۲۴۲،۹۱۶	۳۰۶،۲۴۵،۱۵۶
سرمایه (اکویتی)			
سرمایه	۲۲	۱۵،۳۰۵،۷۵۹	۸۹۲،۲۹۷
ذخیره قیمت گذاری مجدد	۲۲	۵۳،۸۸۶،۷۶۸	۵۴،۲۱۵،۹۵۴
ضرر متراکم	۲۲	-	-
مجموع سرمایه (اکویتی)		۶۹،۱۹۲،۵۲۷	۵۵،۱۰۸،۲۵۱
مجموع بدهی ها و سرمایه (اکویتی)		۴۰۹،۴۳۵،۴۴۳	۳۶۱،۳۵۳،۴۰۷

یادداشت ها از یک الی ۳۳ متذکره فوق بخش اساسی راپور های مالی است .

نور الله دلاوری	خان افضل هده وال	احمد منیر نوید
رییس کُل د افغانستان بانک	معاون اول د افغانستان بانک	آمر عمومی مالی و محاسبه

صورت حساب عواید

اخیر سال مالی ۳۰ قوس ۱۳۹۱ (۲۰ دسمبر ۲۰۱۲)

	یادداشت	۱۳۹۱ ارقام به هزار افغانی "۰۰۰"	۱۳۹۰ ارقام به هزار افغانی "۰۰۰"
عواید تکتانه	۲۳	۲،۰۷۵،۱۲۷	۲،۲۶۸،۲۸۷
مصارف تکتانه	۲۴	(۹۶۵،۶۰۶)	(۸۸۳،۶۴۰)
خالص عواید تکتانه		۱،۱۰۹،۵۲۱	۱،۳۸۴،۶۴۷
عواید فیس و کمیشن		۱۹۹،۰۷۹	۱۶۰،۱۸۷
مصارف فیس و کمیش		(۶۱،۸۸۱)	(۹۹،۷۴۴)
عواید خالص فیس و کمیشن		۱۳۷،۱۹۸	۶۰،۴۴۳
عواید/ (ضرر) از مدرک مبادله اسعار		۵،۵۶۴،۲۴۵	۵،۴۱۰،۶۲۳
افزایش خالص از درک فروش دارایی های مالی		(۱۳،۰۷۹)	۱۱۹،۳۳۷
سایر عواید از عملیات	۲۵	۱۴۱،۰۱۳	۸۲،۷۵۱
		۵،۶۹۲،۱۷۹	۵،۶۱۲،۷۱۲
عواید / (مصارف) عملیات		۶،۹۳۸،۸۹۹	۷،۰۵۷،۸۰۲
مصارف کارمندان (پرسونل)	۲۶	(۱۱۱،۸۰۴)	(۸۴۰،۴۴۲)
مصارف چاپ بانکنوت ها	۲۷	-	(۱۲۹،۹۸۳)
سایر مصارف	۲۸	(۲۲۹،۸۲۳)	(۲۲۴،۰۰۱)
مصارف تقاعد رضا کارانه مامورین		(۲۶۱)	(۳۴،۲۸۳)
هزینه کمک از درک (آخرین مرجع قرضه دهی)	۸	-	۱۸،۱۰۸،۲۵۰
کمبود در بهاگذاری مجدد ساختمان	۱۱	-	
استهلاکات و فرسایشات	۱۲ و ۱۱	(۵۴،۰۰۱)	(۵۹،۵۳۷)
ضرر خالص از درک عملیاتی		۶،۵۴۳،۰۰۹	۲۳،۸۷۷،۸۰۷
ضرر تحقق نیافته از مبادله اسعار		۷،۸۷۰،۴۵۳	۹،۷۴۲،۰۰۶
ضرر برای سال		۱۴،۴۱۳،۴۶۲	۳۳،۷۱۹،۸۱۲

یادداشت ها از یک الی ۳۳ متذکره فوق، بخش اساسی راپورهای مالی است

نور الله دلاوری	**خان افضل هده وال**	**احمد منیر نوید**
رییس کُل د افغانستان بانک	**معاون اول د افغانستان بانک**	**آمر عمومی مالی و محاسبه**

د افغانستان بانک

صورت حساب جریان نقدی

اخیر سال مالی ۳۰ قوس ۱۳۹۱(۲۰- دسمبر- ۲۰۱۲)

	یادداشت	۱۳۹۱-۰۹-۳۰ ارقام به هزار افغانی "۰۰۰"	۱۳۹۰ ارقام به هزار افغانی "۰۰۰"
جریانات نقدی از فعالیت های عملیاتی			
فایده خالص/(ضرر) در ظرف سال		۱۴,۴۱۳,۴۶۲	۳۳,۷۱۹,۸۱۲
تعدیل برای فعالیت های غیر نقدی:			
استهلاک و فرسایشات		۵۴,۰۰۱	۵۹,۵۳۷
عواید تکتانه		(۱,۷۰۲,۳۴۲)	(۱,۶۹۷,۳۵۵)
مصارف تکتانه		۹۶۵,۶۰۶	۸۸۳,۶۴۰
عواید تکتانه از درک دارایی های آمده به فروش		(۳۷۲,۷۸۵)	(۵۷۰,۹۳۲)
تخصیص برای نقص هزینه		-	(۱۸,۱۰۸,۲۵۰)
عواید از درک کمک ها		(۳۴,۲۹۶)	(۱۸,۴۷۳)
کمک و هماهنگی به خاطر تقویه تقاعد کارکنان		(۳۰۹,۹۶۱)	۳۰۸,۴۵۲
نفع /(ضرر) تحقق نیافته ناشی از مبادله اسعار		(۷,۸۷۰,۴۵۳)	(۹,۸۴۲,۰۰۶)
		۵,۱۴۳,۲۳۲	۴,۷۳۴,۴۲۵
تغییرات در سرمایه روی کار			
کاهش قابل حصول از بانکها و مؤسسات مالی		۲۰,۷۳۴,۳۵۱	(۱۵,۸۹۹,۲۸۹)
کاهش کمک بحیث آخرین مرجع قرضه دهی		۴,۴۲۸,۳۰۷	(۱۶,۱۵۰,۱۶۸)
افزایش طلبات و سایر حسابات قابل حصول		(۲۸۱,۵۵۰)	(۴۴,۵۰۳)
کاهش در دارایی های دیگر		۳,۹۹۷	۱۰,۷۵۹
افزایش پول افغانی در چلند		۱,۹۵۲,۶۷۹	۱۵,۶۱۳,۳۸۲
افزایش قابل تادیه به بانک ها و مؤسسات مالی		۱,۱۸۸,۵۶۷	۱۱,۴۰۴,۵۹۲
افزایش قابل تادیه مشتریان		۲۵,۴۷۷,۸۷۴	۱۶,۸۹۴,۳۳۰
بدهی های آی. ام. اف		-	(۳,۲۴۳)
افزایش در پرویژن و سایر بدهی ها		۱,۳۹۲,۹۰۵	(۵۹,۳۱۹)
		۵۴,۸۹۷,۱۲۹	۱۱,۷۶۶,۵۴۱
جریانات نقدی از فعالیت های عملیاتی		۶۰,۰۴۰,۳۶۱	۱۶,۵۰۰,۹۶۶
تکتانه اخذ شده		۱,۹۲۰,۰۶۶	۲,۱۵۸,۲۵۰
تکتانه پرداخت شده		(۹۶۵,۶۰۶)	(۷۹۹,۰۴۳)
پول تادیه شده برای تقاعد		(۹,۹۱۷)	(۲۶,۷۷۳)
جریانات نقدی خالص از فعالیت های عملیاتی		۶۰,۹۸۴,۹۰۵	۱۷,۸۳۳,۴۰۰
جریانات نقدی از فعالیت های سرمایه گذاری شده			

افزایش در سرمایه گذاری ها	۴،۷۸۶،۴۰۱	(۵،۲۱۸،۳۴۰)
خریداری جایداد ها و اثاثیه	(۶۳،۷۶۱)	(۱۲۰،۵۶۴)
خریداری دارایی های غیر منقول / مشهود	(۳۶۴)	-
	-	
	۴،۷۲۲،۲۷۶	(۵،۳۳۸،۹۰۴)
جریانات نقدی خالص از فعالیت های سرمایه گذاری شده		
نشر کپیتل نوت	۴،۳۳۹،۹۰۹	۱۴،۶۹۲،۷۶۲
جریانات نقدی خالص از فعالیت های مالی	۴،۳۳۹،۹۰۹	۱۴،۶۹۲،۷۶۲
افزایش خالص در نقده و یا معادل نقده	۷۰،۰۴۷،۰۹۰	۲۷،۱۸۷،۲۵۸
تأثیر نوسانات تغییر نرخ اسعار بر پول نقد گذاشته شده	۴،۶۹۷،۹۵۴	۵،۱۴۳،۳۷۶
پول نقد یا معادل آن در شروع سال	۴۶،۵۱۴،۲۸۰	۱۴،۴۲۲،۳۲۰
پول نقد یا معادل آن در اخیر سال	۱۲۱،۲۵۹،۳۲۵	۴۶،۵۱۴،۲۸۰

۳۰

یادداشت ها از (۱) الی (۳۳) متذکره فوق بخش اساسی راپورهای مالی است.

نور الله دلاوری	**خان افضل هده وال**	**احمد منیر نوید**
رییس کُل د افغانستان بانک	**معاون اول د افغانستان بانک**	**آمر عمومی مالی و محاسبه**

اداره و توسعه

اداره و توسعه

ادارهٔ ناظر کُل

مطابق به ماده بیست و یکم قانون د افغانستان بانک، اداره ناظرکُل دارای وظایف همچو وضع و حفظ طرزالعمل ها و نگهداری اسناد مناسب جهت جلوگیری از خطرات احتمالی مالی د افغانستان بانک و نظارت بر تطبیق آنها، بررسی متداوم اداره و فعالیت های د افغانستان بانک جهت نظارت بر رعایت قوانین و مقررات نافذه د افغانستان بانک، بررسی و ارائه گزارشات و مشاوره ها به شورای عالی د افغانستان بانک در باره حسابها، ریکارد ها، همچنین طرزالعمل ها، کنترول حسابداری و بودجه د افغانستان بانک، بررسی منظم و رسیدگی به صورت حساب های مالی و سایر اسناد مربوطه د افغانستان بانک و صدور تصدیق نامه در صورت صحت آن، اجراء و تطبیق سالم تصامیم شورای عالی و رییس کُل د افغانستان بانک، میباشد.

با وجود که اداره ناظرکُل به چالشهای همچو نبود امنیت در بعضی از ولایات کشور، کمبود پرسونل و غیره مواجه بوده، توانسته است تا طبق وظایف محوله و پلان کاری خویش در جریان سال ۱۳۹۱ از جمله ۷۳ شعبه د افغانستان بانک (شعبات مرکزی، شهری خانگه های مرکز، نمایندگی های ولایات، شهری خانگه های ولایات و غرفه ها) به تعداد ۵۴ شعبه را بررسی نماید و گزارشات، پیشنهادات و مشاوره ها را جهت بهبود بیشتر امور شعبات د افغانستان بانک و نیل به اهداف عمده این بانک به مقام عالی ریاست کُل ارائه نموده است.

گراف شماره (۲۳) نشان دهنده تطبیق پلان کاری اداره ناظرکُل در جریان سال ۱۳۹۱ می باشد.

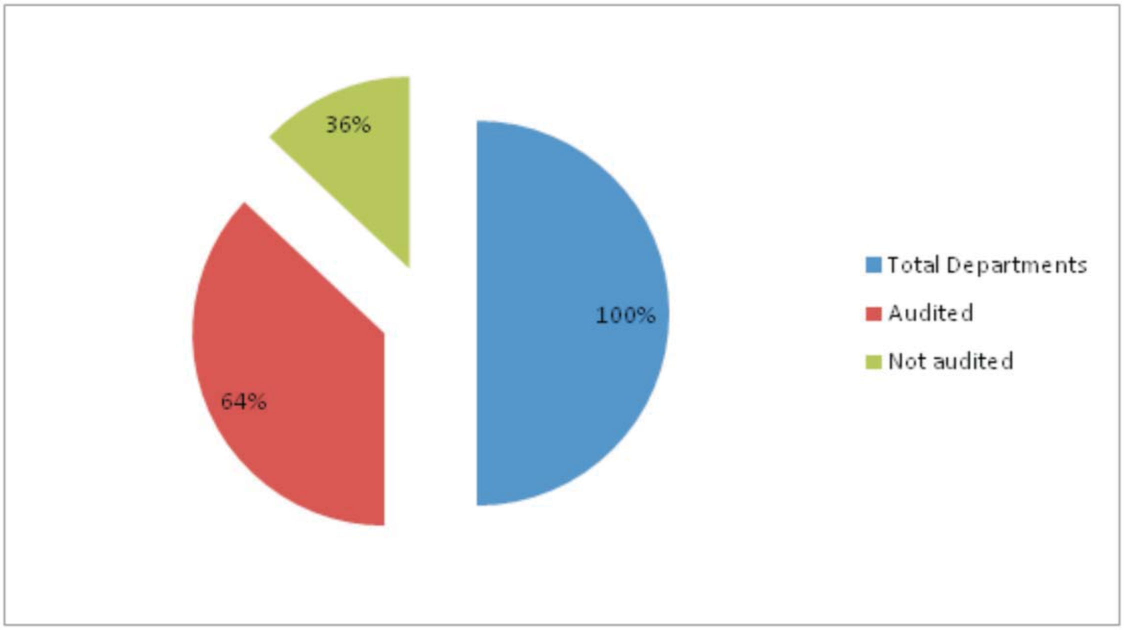

ضمناً در جریان سال ۱۳۹۱ هیئات تعیین شده اداره ناظر کُل در پروسه حریق بانکنوت های مندرس و تثبیت جایداد های کارمندان د افغانستان بانک جهت حصول قرضه اشتراک نموده اند.

صندوق شکایات د افغانستان بانک چه در مرکز و چه شهری خانگه ها همواره بررسی و به شکایات مشتریان و کارمندان رسیدگی میگردد.

به تعداد چهار کارمند در جریان سال

۱۳۹۱ جذب گردیده است که از آنها جهت ارتقا ظرفیت ادیتوران اداره ناظرکُل در ساحه بانکداری، بررسی داخلی و راپوردهی مالی استفاده صورت میگیرد.

دفتر مشاوریت حقوقی

مشاوریت حقوقی د افغانستان بانک برای بهبود هر چه بیشتر امور طی سال ۱۳۹۱ وظایف ذیل را انجام داده است:

- وضع تعدیلات در قانون بانکداری و ارائه آن به وزارت محترم عدلیه غرض طی مراحل بعدی
- ترتیب و ارائه قانون بیمه سپرده های افغان به وزارت محترم عدلیه غرض طی مراحل بعدی
- وضع تعدیلات در قانون بانکداری مروج و ادغام مسوده قانون بانکداری مروج با قانون بانکداری اسلامی و تهیه متن نهایی مسوده مذکور به وزارت محترم عدلیه غرض طی مراحل بعدی
- وضع تعدیلات در قانون مبارزه با تطهیر پول و قانون مبارزه با تمویل تروریزم بر اساس تعهدات جمهوری اسلامی افغانستان در کنفرانس توکیو و ارسال تعدیلات به وزارت محترم عدلیه غرض طی مراحل بعدی
- نهایی ساختن مسوده موافقتنامه بین د افغانستان بانک و وزارت محترم مالیه در خصوص تجدید سرمایه د افغانستان بانک
- وضع تعدیلات در قوانین رهن اموال منقول و اموال غیر منقول در هماهنگی با وزارت محترم عدلیه
- منظوری مقرره تقاعد کارکنان د افغانستان بانک طی تصویب شماره ۲۳ مورخ ۱۳۹۱/۴/۱۵ شورای محترم عالی د افغانستان بانک
- منظوری مقرره قرضه دهی کارکنان د افغانستان بانک طی تصویب شماره ۲۲ مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۲۸ شورای محترم عالی د افغانستان بانک
- طرح تعدیل و تغییر سایر طرزالعمل ها، پالیسی ها و لوایح مربوط به د افغانستان بانک

ریسک منجمنت (خطرات مالی)

بخاطر تقویه و ثبات پایه های نظام مالی و جلوگیری از خطرات احتمالی ضرورت به یک سلسله اقدامات و شیوه های می باشد که سیستم بانکی باید آنرا ارزیابی، اندازه گیری، کنترول و تحلیل نماید.

در اثر وقوع بحران های مالی که در دهه های ۸۰ و ۹۰ میلادی به وقوع پیوست تقویه نظام مالی بین المللی به صورت همه جانبه از طرف کشور های جهان روی دست گرفته شد. تحولات اقتصادی، صنعتی و تکنالوژیکی در بخش های سیستم های تولید، پیشرفت تخنیک تولید، گسترش و توسعه ابزار های محاسباتی، افزایش عاید سرانه، افزایش پس انداز ها و تغییرات در قوانین و مقررات با عث تغییرات و تحولات در سیستم های مالی شد که این همه باعث پیچیدگی بیشتر سیستم مالی گردید و به منظور فایق آمدن به این پیچدگی نظام مالی و مصونیت هر چه بیشتر نظام مالی نحوه مدیریت نیز در عرصه بانکی متحول شد.

خطرات مالی در یک مؤسسه در اثر ارتباط بین متغیرها و شدت تأثیر آنها بر وضعیت موجود، ضرورت تطبیق و طراحی یک مدل را مینماید که برای طراحی مدل نیز میتوان از روش های موجود در اقتصاد سنجی استفاده کرد. بناً یک مودل در بخش خطرات میتواند تا اندازه قابل ملاحظه راه های حل و امکانات تجزیه و تحلیل را آسان سازد. بناً دیپارتمنت خطرات مالی نیز برای ارزیابی خطرات متوقعه در بخش های مختلف از مودل های که مطابق استندرد بین المللی میباشد و توسط کمیته بازل معرفی گردیده استفاده میکند.

از اینکه افغانستان یک کشور نو پا در عرصه بانکداری مُدرن میباشد بناً ایجاب مینماید از هر نگاه بالخصوص در سیستم بانکی شیوه ها و روش های متفاوت را نسبت به کشور های پیشرفته بادرنظرداشت واقعیت های عینی جامعه داشته باشند تا از یک طرف فرهنگ بانکداری نوین در افغانستان تقویه شده و

از طرف دیگر سطح اطمینان مردم عام بالای سیستم بانکی بالا برده شود.

موضوعات متذکره ایجاب مینماید تا سیستم بانکی در افغانستان توجه جدی به اداره خطرات در عرصه فعالیت های خویش مبذول دارند، تا یک سیستم سالم و مستحکم مالی در جامعه تضمین گردد.

نیاز ها و پیشرفت در سیستم بانکی ایجاب مینماید تا ثبات سیستم مالی و پولی در جامعه تضمین گردد. دیپارتمنت خطرات مالی برای بار نخست به تاریخ اول جنوری سال ۲۰۰۸ میلادی بخاطر سلامت دارایی و اداره خطرات احتمالی در چوکات تشکیلاتی د افغانستان بانک ایجاد گردید.

چون ارزیابی عملکرد های سیستم بانکی از دید خطرات ایجاب مینماید تا افراد مسلکی و متخصص در رشته خطرات مالی استخدام و آموزش داده شوند. در اول به تعداد ۱۳ نفر از کارمندان این مدیریت برای آشنایی و افزایش مهارت شان در عرصه خطرات مالی بوسیله د افغانستان بانک عازم کشور های بیرونی مانند ترکیه، هندوستان، مالیزیا و فلپین گردیدند. بعد از دریافت آموزش های لازم در این بخش دوباره در مدیریت خطرات مالی به وظایف خویش ادامه دادند. کار نخست این آمریت از دیپارتمنت های مربوطه د افغانستان بانک به صورت آزمایشی آغاز گردید. بعداً با هماهنگی آمریت عمومی نظارت امور مالی از سیستم مالی و بانکی کشور ارزیابی به عمل آوردند و نیز مصروف ارزیابی و تحلیل خطرات متوقعه از بخش های مربوطه و تهیه راپور از بانک های مجوز بودند. مطابق به هدایت د افغانستان بانک، بانک های مجوز نیز ملزم به ایجاد شعبه اداره خطرات مالی در بانک های مربوطه شان گردیدند.

تطبیق مودل خطرات مالی در سیستم بانکی به روش ها و تحلیل ها نیاز دارد که قرار است در سال ۱۳۹۲ هجری شمسی آمریت عمومی اداره خطرات مالی روند کاری و اجراات خود را بعد از تغییر رشته وظیفوی در داخل بانک شروع نماید و خطراتی که د افغانستان بانک را از ناحیه خطرات عملیاتی، خطرات مارکیت، خطرات سیالیت و نرخ تبادله اسعار، خطرات اداره و مدیریت، خطرات تکنالوژی، خطرات شهرت و غیره تهدید می کند، جستجوی کرده و بعد از تحلیل و ارزیابی راهکار های مؤثر و تطبیق مودل های عملی و استندرد های که از طرف کمیته بازل معرفی شده در هر بخش برای بهبود کاری استفاده نماید، تا د افغانستان بانک به حیث بانک مرکزی کشور در انجام وظایف اساسی و بنیادی اش که همانا ثبات قیمت ها، رشد اقتصادی، استخدام کامل، تعادل بیلانس تادیات، کاهش تورم، سیاست اسعاری و غیره در چوکات سیاست پولی کیفیت کاری را بلند برده و فعالانه عمل نماید.

بیمۀ سپرده های افغان(ADIC)

شیوۀ اجراات این اداره در مقایسه با سایر ادارات جهت حمایۀ و مصونیت امانات سپرده گذاران در بانکهای تجارتی مجوز د افغانستان بانک، کاملاً یک روش جدید در طول تاریخ نظام بانکی در سطح کشور می باشد. د افغانستان بانک و سایر مقامات ذیصلاح با ایجاد و تأسیس این اداره، روحیۀ حاکمیت، فضای حالت اطمینان برای سپرده گذاران و بانکهای تجارتی را حین بروز خطرات احتمالی ناشی از ورشکستگی یک بانک به وجود آورده و در کُل حتی اعتماد دولت را در جهت ثبات سیستم بانکی جهت محفوظ بودن امانات مردم در بانکهای تجارتی کسب نموده است.

از جمله فعالیتهای که این اداره به آن میپردازد و بر اساس آن در آینده جوابگوی باز پرداخت امانات مردم در بانکهای تجارتی خواهد بود، همانا جمعاوری حق بیمه طور ربعوار در سال از بانکهای تجارتی میباشد که بر اساس آن حین ورشکستگی یک بانک، مقدار معین از امانات مردم مبتنی بر قانون این اداره، برای سپرده گذاران تادیه خواهد شد.

–ادارۀ بیمۀ سپرده های افغان ((ADICبر اساس تصویب شورای عالی د افغانستان بانک حق بیمۀ ((Premiumخویش را برحسب کتگوریها و فیصدی های قبلاً تعیین شده، از بانکهای محترم تجارتی از ربع اخیر سال ۱۳۸۸ تا حال وضع مینماید.

جدول ۱۱ مجموع حق بیمهٔ وضع شده از حسابات (۱۶) بانک تجارتی را به حساب این اداره ((ADIC طی سال ۱۳۹۱ نشان میدهد:

وضع حق بیمه (Premium) از حسابات مربوطهٔ بانکهای تجارتی مجوز د افغانستان بانک در سال مالی ۱۳۹۱	
ربع های سال	سال ۱۳۹۱
ربع اول	۸۰،۰۸۶،۲۷۹
ربع دوم	۸۱،۲۵۹،۶۴۷
ربع سوم	۸۵،۷۴۴،۱۲۷
ربع چهارم	۹۰،۱۵۸،۹۹۴
مجموعه در سال	۳۳۷،۲۴۹،۰۴۷ افغانی

ادارهٔ بیمهٔ سپرده های افغان از درک وضع حق بیمه(Premium) در طول سال ۱۳۹۱ هجری شمسی مجموعاً به ۴۳ مورخ ۱۳۸۸/۹/۴ شورای عالی د افغانستان بانک، مجموعاً یک ملیارد و پنجاه ملیون افغانی را در بر میگیرد میگردد آنرا در بانکهای خارجی و اسناد بهادار د افغانستان بانک سرمایه گذاری نموده است.

در جدول ۱۲: جمعاوری فیصدی حق البیمه ارائه گردیده است:

جدول جمعاوری بیمه

درجهٔ کمیل ریتینگ	فیصدی حق بیمه
۱	۰.۱۳٪
۲	۰.۱۵٪
۳	۰.۱۸٪
۴	۰.۲۳٪
۵	۰.۲۵٪

ارزش **۳۳۷،۲۴۹،۰۴۷** افغانی را از حساب معین شانزده بانک تجارتی به حسابات خود نزد د افغانستان بانک جمعاوری نموده است.

چگونگی سرمایه گذاری وجوه این اداره (ADIC)

مبالغ سرمایهٔ ابتدایی و دورانی این اداره متکی بر مصوبهٔ شماره (۴۰) مورخ ۱۳۸۷/۹/۴ شورای محترم وزیران و توافق د افغانستان بانک با وزارت مالیه، حسب تصویب شماره که این اداره توانسته است از جمله پول تعهد شدهٔ فوق، به ارزش مبلغ ۷۵۰،۰۰۰،۰۰۰ افغانی را به عنوان سرمایه ابتدایی و دورانی به حساب خود نزد د افغانستان بانک انتقال دهد.

ادارهٔ بیمهٔ سپرده های افغان با در نظرداشت اینکه همهٔ وجوه مربوط به این اداره، اساساً به هدف تأمین و حمایهٔ امانات و سپرده های مردم در بانکهای تجارتی جمعاوری و تنظیم

قانون (مسودهٔ) ادارهٔ بیمهٔ سپرده های افغان (ADIC)

ضمیمهٔ نمبر (۱) قانون بانکداری افغانستان بر اساس مصوبهٔ شماره ۴۰ مورخ ۱۳۸۷/۹/۴ شورای محترم وزیران و شورای عالی د افغانستان بانک به شورای ملی ارسال گردیده که تا حال کدام اقدام عملی پیرامون رد یا تائید آن صورت نگرفته است.

ثبت اعتبارات عامه

د افغانستان بانک منحیث تنظیم کننده سکتور بانکی در کشور همواره تلاش

نموده است تا به منظور ایجاد یک سیستم بانکی معیاری اقداماتی لازم را روی دست گیرد. بدین منظور د افغانستان بانک قرارداد پروژه استحکام مالی را با بانک جهانی عقد نمود، تا با استفاده از تسهیلات این پروژه خطرات احتمالی را در سکتور بانکی کاهش دهد و یک سیستم مصون و قابل اعتماد بانکی را به مردم افغانستان ارائه نماید که یکی از این اقدامات ایجاد دفتر ثبت اعتبارات عامه می باشد.

امروز اکثر نهادهای مالی ممالک مختلف با به کارگیری سیستم ثبت اعتبارات عامه توانسته اند پیشرفت های چشم گیری را شاهد باشند، زیرا با کمترین وقت میتوانند معلومات اعتباری را در مورد قرضه گیرنده، اسناد تحت تضمین و سایر معلومات اعتباری از یک سیستم واحد اخذ نموده و با اعطای قرضه به نحوی در سرمایه گذاری ها نقش مفید ایفاء نمایند که در نتیجه باعث شکوفایی اقتصادی و رفاه عامه گردند.

ثبت اعتبارات عامه در عصر حاضر در سکتور بانکی کشور از اهمیت خاصی برخور دار است، زیرا با داشتن سیستم های چون: ثبت اعتبارات، ثبت تضمینات اموال منقول و اموال غیر منقول می تواند نقش نظارتی د افغانستان بانک را تقویت بخشد که هدف آن مصونیت سیستم قرضه دهی غرض ثبات در نظام مالی کشور می باشد. مطابق به اصول بانکداری و مقررات د افغانستان بانک طرزالعمل کاری این مدیریت عبارت از جمعاوری، ذخیره، تحلیل و تهیه گزارش های اعتباری توسط سیستم های متفاوت ثبت اعتبارات و ثبت تضمینات اموال منقول و اموال غیر منقول با در نظرداشت حفظ محرمیت به مراجع ذیربط می باشد. با درنظرداشت اهمیت فوق الذکر مدیریت عمومی ثبت اعتبارات عامه در چوکات د افغانستان بانک ایجاد گردید و دارای دو بخش اساسی ذیل میباشد:

۱- ثبت اعتبارات عامه یا Public Credit Registry

۲- ثبت تضمینات یا Collateral Registry

بخش ثبت تضمینات این اداره دارای دو بخش فرعی به نام (ثبت تضمینات اموال منقول و ثبت تضمینات اموال غیر منقول) می باشد.

به منظور ایجاد و تطبیق سیستم های پیشرفته در سکتور بانکی، د افغانستان بانک قانون رهن اموال منقول در معاملات بانکی را ترتیب که بعد از طی مراحل به تاریخ ۱۸ حمل ۱۳۸۸ در هفت فصل و پنجاه ماده از طرف شورای ملی به تصویب رسید. این قانون به منظور تنظیم امور مربوط به رهن اموال منقول در معاملات بانکی و تعیین حقوق و وجایب طرفین معامله وضع گردیده است. اهداف اساسی این قانون عبارت از تضمین دین و قرار داد ها از طریق رهن اموال منقول، مساعد ساختن زمینهٔ دسترسی به اعتبارات قابل معامله بانکی، توسعهٔ تجارت و اعتبارات، جلب سرمایه گذاری و رشد اقتصاد ملی کشور می باشد.

سیستم ثبت تصمینات اموال منقول دارای مشخصات چون: کاملاً الکترونیکی مجهز به تکنالوژی معاصر، از طریق انترنت برای همه قابل دسترس، دارای قابلیت جستجوی کاملاً اتوماتیک، عدم نیاز به طی مراحل اداری برای ثبت، استفاده از طرزالعمل واحد برای تمام اطلاعیه ها و پرداخت فیس به گونهٔ اتوماتیک میباشد.

این سیستم به تاریخ ۱۹ فبروری ۲۰۱۳ مصادف به۱۳۹۱/۱/۲۱ رسماً افتتاح گردیده که بعد از یکماه دورهٔ امتحانی در تمام بانک های تجارتی نصب شده است. قبل از افتتاح سیستم متذکره این مدیریت دو پروگرام آموزشی را برای کارمندان بانک های تجارتی غرض بلند بردن ظرفیت مسلکی آنان در سیستم متذکره و آگاهی در مورد چارچوب قانونی دایر نموده است.

ثبت اعتبارات عامه Public Credit Registry

هدف اساسی ثبت اعتبارات عامه، ایجاد یک سیستم مصون معلومات اعتباری است که مورد استفاده مؤسسات مالی، بانک های تجارتی، شرکت های مخابراتی و سایر ادارات مربوط قرار گرفته و این مؤسسات میتوانند با استفاده از تسهیلات این سیستم، حین مراجعه مشتریان شان در مورد سوابق آنها معلومات مورد نظر خویش را به آسانی دریافت نمایند.

ناگفته نباید گذاشت که مؤسسه مالی همکاری بین المللی (IFC) که یکی از بخش های بانک جهانی می باشد در تهیهٔ سیستم ثبت اعتبارات عامه مطابق به نورم های بین المللی د افغانستان بانک را همکاری مالی و تخنیکی می نماید.

انستیتوت بانکداری و مالی افغانستان

انستیتوت بانکداری و مالی افغانستان به عنوان یک نهاد آموزشی در سال ۲۰۰۹ به ابتکار د افغانستان بانک با در نظر داشت سطح پایین ظرفیت در ارائه خدمات سکتور مالی تأسیس گردید. این انستیتوت تحت اساسنامهٔ به عنوان یک نهاد غیر انتفاعی ایجاد و راجستر شده وزارت اقتصاد میباشد و ملکیت مشترک د افغانستان بانک (Da Afghanistan Bank، انجمن بانک های افغانستان (Afghanistan Bank Association) و اداره حمایت از سرمایه گذاری های کوچک برای افغانستان (Microfinance Investment Support Facility for Afghanistan) میباشد. انستیتوت مالی و بانکداری افغانستان مختص برای تقویت سکتور مالی افغانستان به عنوان یک مرکز شایسته مکلف به فراهم آوری آموزش های مقتضی برای کارمندان بانکها و نهاد های مالی میباشد.

دیدگاه انستیتوت بانکداری و مالی افغانستان ایجاد یک مرکز برتر آموزش و تحقیق برای امور مالی در افغانستان و منطقه می باشد و منحیث بازوی اصلی تحقیق و آموزش امور بانکداری و مالی بوده و به شکل متمادی دانش و مهارت مربوطه مدیران ارشد را که در مرکز اطلاعات و معلومات و مسایل جدید در سکتور بانکدای قرار دارند بلند برده و همچنان خدمات مشوره دهی را برای نهاد های مالی فراهم می نماید.

لذا انستیتوت ماموریت خود میداند تا دسته کارآزموده را بالواسطه فراهم آوری آموزش های کوتاه و دراز مدت برای بانک ها و نهاد های مالی جهت تقویت سکتور مالی و زیرساخت مربوطه آن آموزش داده که منتج به حمایت وسیع، انکشاف اقتصادی در افغانستان میگردد. انستیتوت با داشتن شناخت دقیق از سکتور مالی و تجربه عملی در کشور، میخواهد تا مرکز تحقیق کاربردی (عملی) که ممد تصمیم گیرندگان در سکتور عامه و خصوصی میباشد، در آینده نزدیک گردد. انستیتوت بانکداری و مالی افغانستان (AIBF) در راستای ماموریت خود که عبارت از انکشاف ظرفیت انسانی سکتور مالی افغانستان (بانکها و نهاد های مالی) میباشد، سعی همه جانبه خود را به خرج داده است که به نتایج ذیل طی سال ۱۳۹۱دست یافته است.

گراف ۲۴: تعداد محصلین که طی سال ۱۳۹۱ تحت آموزش قرار گرفته اند:

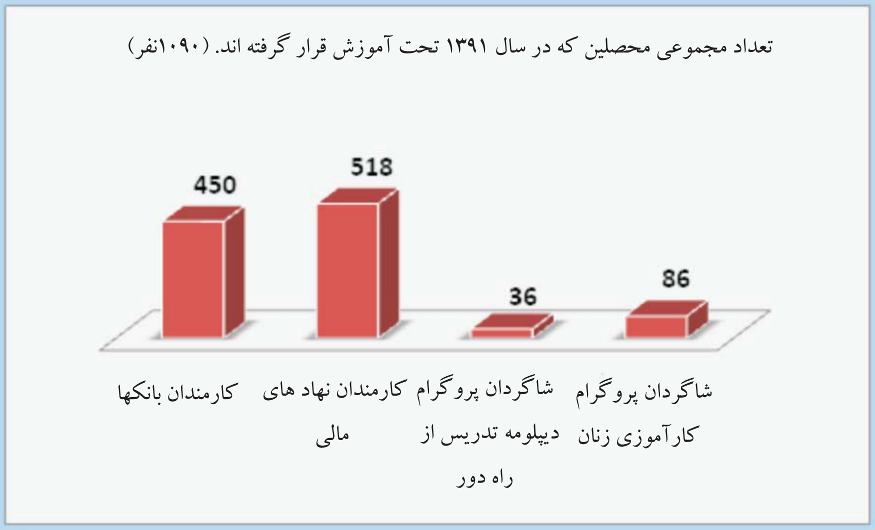

گراف ۲۵: تعداد کارمندان بانکها و نهاد های مالی که طی سال ۱۳۹۱ آموزش دیده اند:

کارمندان بانک ها و نهاد های مالی طی سال ۱۳۹۱ قرار ذیل بر اساس هر بانک و نهاد مالی آموزش دیده اند.

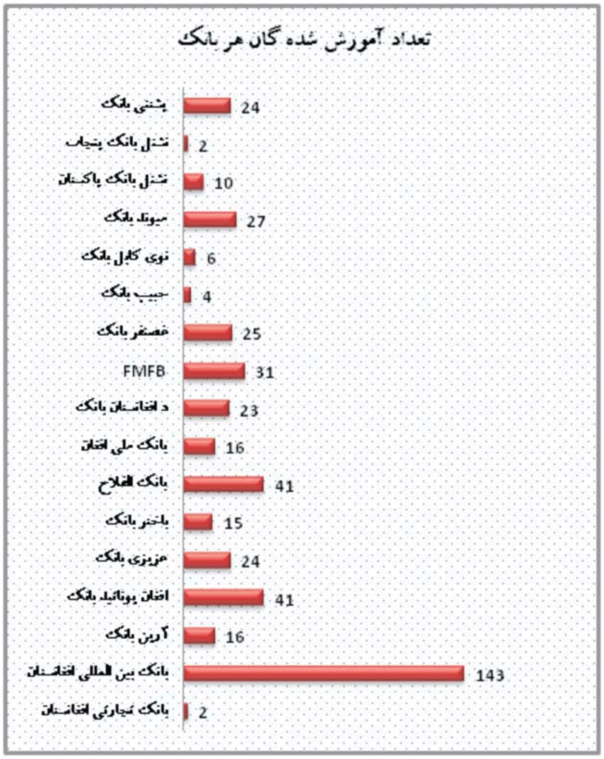

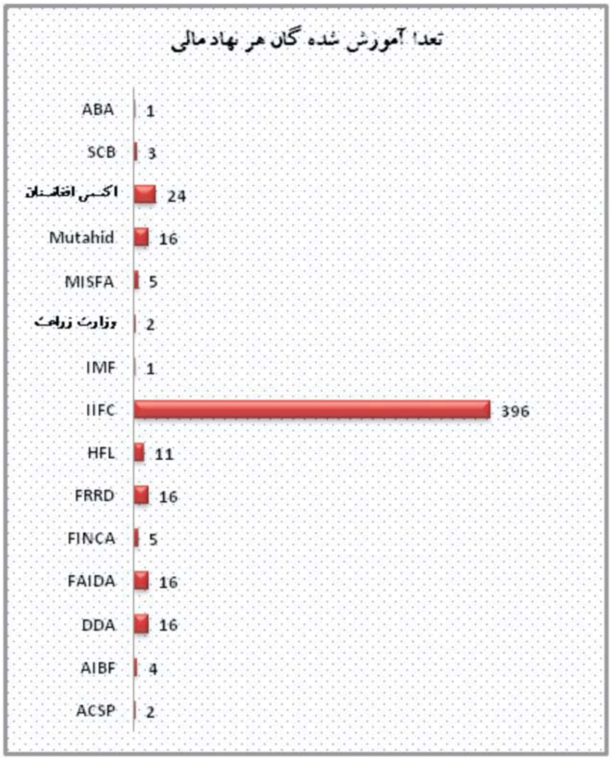

جدول ۱۳: کورس های به راه انداخته شده سال ۱۳۹۱

شماره	نام کورس
۱	Agriculture Insurance
۲	Anti-Money Laundering
۳	Asset and Liability Management
۴	Banking Financial Reporting
۵	Banking Law and Regulations
۶	Basel II Supervisory
۷	Basic Management
۸	Branch Admin and HR Management
۹	Branch Management
۱۰	CCR
۱۱	Challenges of Cash Officers
۱۲	Corporate Governance
۱۳	Credit
۱۴	Credit Risk Management
۱۵	CRM
۱۶	Delegation and Supervision
۱۷	Effective Communications
۱۸	Effective Leadership
۱۹	Financial Management
۲۰	Fundamentals of Microfinance
۲۱	General Banking
۲۲	HD Forum
۲۳	Human Resource Management
۲۴	Internal Audit Focus Fraud
۲۵	Internal Control and Audit
۲۶	International Trade Finance
۲۷	Islamic Finance
۲۸	IT Audit
۲۹	Leasing
۳۰	Loan Portfolio Management
۳۱	Managing Change
۳۲	Marketing of Financial Services
۳۳	New Product Development
۳۴	Non-Performing Loan
۳۵	Operational Risk Management
۳۶	Operational Planning and Budgeting
۳۷	Practical SWIFT
۳۸	Quality Customer Service
۳۹	Ratio Analysis
۴۰	Remittances / Clearing
۴۱	Retaining Top Employees
۴۲	Risk Management
۴۳	Time Management
۴۴	Using and Analyzing Financial Statements

انستیتوت بانکداری و مالی افغانستان با تمامی مؤسسات مالی (بانک ها و نهاد مالی) در ارتباط نزدیک بوده و بر اساس تقاضای آنها کورس های آموزشی کوتاه و دراز مدت را دایر مینماید. شایان ذکر است اینکه کورس های آموزشی که توسط انستیتوت بانکداری و مالی افغانستان فراهم میگردند نظر به تقاضای بانک ها و نهاد های مالی به لسان انگلیسی و یا هم به لسان دری تدریس میگردند. تیم آموزشی انستیتوت متشکل از استادان ورزیده و با تجربه افغانی و خارجی میباشد. جهت سهولت هر چی بیشتر، انستیتوت بانکداری و مالی افغانستان پلان آموزشی سالانه خود را همه ساله فراهم و در دسترس بانک ها مؤسسات قرار میدهد تا آنها را قادر به پلانگذاری منظم دقیق و قابل پیشبینی نماید. بر علاوه انستیتوت بانکداری و مالی افغانستان پروژه های آموزشی متفاوت را بنا بر تقاضای بانکها و مؤسسات تطبیق مینماید. بگونه مثال در سال ۱۳۹۱ انستیتوت، یک پروژه آموزشی را برای بلند بردن ظرفیت مسلکی کارمندان مؤسسه IIFC تطبیق نمود که طی آن هشت پروگرام آموزشی را در ولایات کابل و مزارشریف به راه انداخت و به تعداد ۳۹۴ تن کارمندان IIFC را در بخش های ذیل آموزش داد.

گراف ۲۶:

تکنالوژی معلوماتی

مدیریت عمومی تکنالوژی معلوماتی طبق پلان ترتیب شده وظایف ذیل را در سال ۱۳۹۱ انجام داده است:

- نصب شبکه فایبر نوری افغان تیلکام و سیستم بانکی سی بی اس در نمایندگی ها و شهری خانگه های د افغانستان بانک که از جمله هفت شهری خانگه در کابل و ۱۱ نمایندگی دیگر در نقاط مختلف افغانستان با مرکز وصل میباشد

- بخاطر فعالیت بهتر و سرعت عمل در سیستم سی بی اس (سیستم معاملات بانکی) بک اپ کنکشن دیگر در تمام شهری خانگه ها و نمایندگی های ولایات، فعال گردیده و قابل استفاده میباشد، در صورتیکه با شبکه فایبر نوری افغان تیلکام به کدام مشکل مواجه میشویم، بسیار به سرعت از کنکشن بک اپ خود استفاده کرده میتوانیم

- خریداری نرم افزار جدید MS SQL Server 2012بـا درک تغییرات سریع در عرصه تکنالوژی که این نرم افزار از شرکت مایکرو سافت به همکاری کمپنی ورمتی خریداری و در مرکز د افغانستان بانک و دو محل مصون از آفات در وزارت محترم مخابرات و تکنالوژی معلوماتی و همچنان در امارات متحدهٔ دبی DR site Dubai & ANDCنصب می گردد تا این دیپارتمنت در آینده به کدام مشکل یا چالش از ناحیه تکنالوژی بر نخورد.

- فعال ساختن دو سرور مهم Websense و Cache Server که از مدت زمانی غیر فعال بودند، تا شبکه داخلی د افغانستان بانک مصون تر گردد و فلتر شدن ویب سایت های غیر مجاز و یا سایت های که به شبکه نواقص ایجاد میکند، بلاک گردد.

- برای مصونیت فزیکی سرور روم، دروازه زرهی که مجهز با قفل

الکترونکی میباشد، نصب گردیده است که تمام رفت و آمد به سرور روم در آن ثبت می شود.

- نصب کمره های امنیتی که از سیستم پیشرفته و کیفیت خوبی برخوردار است

- نصب Server ۲۰۰۸/۲۰۱۲ ، در سرور های سی بی ایس که به منظور یکسان ساختن تکنالوژی روز و بخاطر مصونیت بیشتر توانست اپریتنگ سیستم سرورهای سی بی ایس را از ۲۰۰۳ به ۲۰۰۸ و ۲۰۱۲ بالا ببرد.

- بخش نرم افزار این مدیریت نیز یکی کلیدی بوده که اداره، از بخش های کنترول، حل مشکلات روزمره، ایجاد دیتابیس یا سیستم های گوناگون نظر به درخواست و تقاضادیپارتمنت های د افغانستان بانک، در تمام دیتابیس ها و اپلیکیشن های د افغانستان بانک‌از طریق آن صورت می گیرد.

- جدید از طرف عملی نمودن پچ های کمپنی ویرمتی و دیگر تغییرات مهم و ضروری نیز از مسؤلیت های این نخش است

- برای نگهداری و مصو نیت بیشتر (DATA FTPکارمندان سروردر دفتر مرکزی د افغانستان بانک ایجاد گردیده که سهولت نگهداشت Data کارمندان دفاتر مرکز د افغانستان بانک و تمام بک اپ های سرور های مهم د افغانستان بانک در آن نگهداری میشود.

منابع بشری

طبق وظایف محولۀ آمریت منابع بشری جهت ارتقای ظرفیت کارمندان و ... کار های ذیل را طی سال ۱۳۹۱ انجام داده است:

- **حدود** ۲۰ امتحان تحریری ۳۰ مصاحبه حضوری با کاندیدان پُست های مختلف که در نتیجۀ بر اساس تصاویب و احکام جداگانۀ هیئت محترم عامل بیشتر از سه صد و بیست نفر کارکن جدید استخدام و در بخش های مختلف رسماً آغاز بکار نموده اند

- به تعداد ۳۷ نفرکارکن به دلایل مختلف از بست د افغانستان بانک منفک و در حدود ۱۱۰ نفر از یک بخش به بخش دیگرتغییر و تبدیل گردیده اند

- چارت های جدید تشکیلاتی تمام بخش های د افغانستان بانک بازنگری و تعدیلات لازمه صورت گرفت که در مورد منظوری هیئت محترم عامل نیز اخذ و به شعبات مربوطه ابلاغ گردیده است

- معاونیت توسعه پلان و پالیسی بطور مسلکی، علمی، تخصصی، با در نظر داشت قوانین نافذه کشور و قانون د افغانستان بانک، به تعداد دوازده جلد پالیسی، مقرره، اساس نامه و رهنمودهای منابع بشری را که ذیلاً تذکر داده شده، ترتیب نموده است:

- لایحه و پروسیجر حقوق و امتیازات کارکنان
- لایحه و پروسیجر مکافات کارکنان
- پالیسی و پروسیجر اقدامات اصلاحی و انضباطی
- پالیسی دوره پرکتیک محصلین
- پالیسی روابط، تغییرات و تبدیلات داخلی منابع بشری
- مقررۀ وقت کار، حق استراحت و رخصتی ها
- رهنمود مصاحبۀ پروسه استخدام
- رهنمود جلسه
- فورم سروی رضایت کارکنان
- تعهد نامه اصول و طرز سلوک کارکنان
- اساس نامه کمیته تطبیق بر پالیسیها، اصول و مقررات منابع بشری
- سند چگونگی ترتیب مسودات پالیسی و مقرره منابع بشری
- آموزش برای کارمندان د افغانستان بانک در سال ۱۳۹۱
- فراهم آوری زمینه اشتراک ۲۸۶ تن در ۱۸ برنامه آموزشی ذیل:

- فراهم ساختن زمینه آموزش به تعداد ۷۵ تن در ۴ برنامه
- برنامه لیسانس در پوهنتون امریکایی افغانستان که ۱۰ تن کارمند در آن معرفی گردیده اند
- برنامه لیسانس برای ۲۱ تن در پوهنتون پیشگام
- برنامه آموزش بانکداری برای **۲۳** کارمند در انستیتوت بانکداری افغانستان
- برنامه های عملی برای محصلین پوهنتون ها و انستیتوت ها

خدمات

خدمات و تعمیرات

بخش تعمیرات مدیریت عمومی خدمات طی سال ۱۳۹۱ ترمیمات و باز سازی های تعمیر نهر درسن، پروگرامینگ کمپلکس جدید بانک در زمین مراد خانی، تکمیل کار ساختمانی دفبانک سرپل، تکمیل ساختمان دفبانک پکتیکا، ساختمان دفبانک دایکندی، ساختمان دفبانک غور، ساختمان دفبانک بادغیس، ساختمان دفبانک نیمروز، ساختمان دفتر ساحوی زون شمال شرق (کندز)، ساختمان تعمیر زون شرق، ترمیمات و رنگمالی زون جنوب غرب (قندهار)، خریداری زمین به نمایندگی سپین بولدک و احاطه آن، خریداری زمین برای نمایندگی شیرخان بندر و احاطه آن، اعمار کوره حریق و سایه بان زون غرب (هرات)، ساختمان و ترمیمات شعبات و دفاتر مرکز، ترمیمات و رنگمالی دفبانک میمنه، حفر چاه و ترمیمات دفبانک خوست، اعمار مهمانخانه و احاطه دیوار زون گردیز، کانکریت ریزی زون شمال، باز سازی نمایندگی لوگر و غیره ترمیمات، رنگمالی و بازسازی ها را طی برنامه منظم انجام داده است.

کلینیک صحی

کلینیک صحی د افغانستان بانک از شروع سال تا حال به تعداد ۴۷۸۷ تن مریض پرسونل مرکز، شهری های مربوط و فامیل های شانرا معاینه، تداوی و پانسمان نموده است و در این راستا به تعداد ۲۴۸ قلم ادویه مختلف النوع به قیمت مجموعی -/۷۶۱،۴۰۸ افغانی و یک مقدار سامان آلات طبی مورد ضرورت کلینیک صحی که قیمت مجموعی آن -/۱۵،۴۴۵ افغانی میگردد، جهت تداوی مریضان پرسونل بانک خریداری گردیده است.

بناً قیمت مجموعی ادویه مصرف شده تا حال مبلغ -/۷۷۶،۸۵۳ افغانی میگردد و قابل یادآوریست که از جمله مبلغ مصرف شده یک مقدار ادویه باقیمانده سال ۱۳۹۰ نیز شامل میباشد.

۱.تعداد مریضان ۴،۷۸۷ تن

۲. مقدار ادویه خریداری شده ۲۴۸ قلم

۳.قیمت ادویه خریداری شده ۷۶۱،۴۰۸ افغانی

۴.قیمت مالزمه وسامان آلات طبی ۱۵،۴۴۵ افغانی

قیمت مجموعی ادویه مصرف شده ۷۷۶،۸۵۳ افغانی

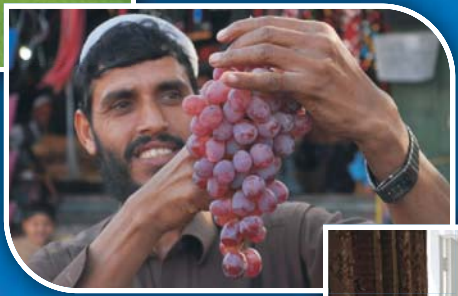

www.centralbank.gov.af
info@centralbank.gov.af